

Utryghed for indbrud

En undersøgelse af utryghed
for indbrud, livskvalitet og
præventiv adfærd

Rune H. Scherg og Anders Ejrnæs

Titel: Utryghed for indbrud. En undersøgelse af utryghed for indbrud, livskvalitet og præventiv adfærd

Forfattere: Rune Holst Scherg og Anders Ejrnæs.

Afsnittet "Kvalitativ analyse" er medforfattet af Line Schmidt Mouridsen og Camille Landberger.

Forskningsprojektet, som denne rapport udgår fra ("Indbrud og utryghed – Når utrygheden bliver dysfunktionel"), er støttet økonomisk af BoTrygt!, som består af TrygFonden, Realdania, Bolius og Det Kriminalpræventive Råd.

I forbindelse med forskningsprojektet er der nedsat en følgegruppe bestående af Anders Hede, og Britt Wendelboe fra TrygFonden, Henrik Mahncke fra Realdania og Lasse Nikolai Staun fra Det Kriminalpræventive Råd.

Tak til følgegruppen for værdifulde kommentarer undervejs i projektet og hjælp til gennemførelsen af undersøgelsen. Desuden tak til Bo Trygt / Det Kriminalpræventive Råd for økonomisk støtte til forskningsprojektet.

Tak til studentermedarbejderne Camille Landberger og Line Schmidt Mouridsen, som har stået for rekruttering af informanter, interviews samt udarbejdelse af dele af den kvalitative analyse.

Projektets gennemførelse og resultater er alene forfatternes ansvar. Vurderinger og synspunkter, der fremgår af rapporten, er forfatternes egne og deles ikke nødvendigvis af Bo Trygt.

Forsidefoto: Rune H. Scherg

Maj 2024

Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv

Roskilde Universitet

ISBN: 978-87-7240-008-2

Indhold

SAMMENFATNING	3
1. INDLEDNING	6
2. UTRYGHED SOM FÆNOMEN	8
OMFANGET OG UDVIKLINGEN I UTRYGHED	10
INDBRUD, INDBRUDSOFRE OG UTRYGHED	12
UTRYGHEDENS NUANCER: POSITIV OG FUNKTIONEL UTRYGHED	14
TRYGHEDENS NUANCER: FALSK, DYSFUNKTIONEL OG SKRØBELIG TRYGHED	16
UTRYGHED OG PRÆVENTIV ADFÆRD	18
3. DATA OG METODE	24
SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE	24
INTERVIEWUNDERSØGELSE	24
OPERATIONALISERING AF UTRYGHED OG TRYGHED	25
PRÆVENTIV ADFÆRD	28
METODE TIL AT ANALYSERE BETYDNINGEN AF PRÆVENTIV ADFÆRD PÅ UTRYGHED OG LIVSKVALITET	30
CONJOINT-SURVEY-EKSPERIMENT	30
4. RESULTATER	33
UTRYGHED FOR INDBRUD	33
DYSFUNKTIONEL UTRYGHED, SKRØBELIG TRYGHED OG RISIKOFAKTORER	39
PRÆVENTIV ADFÆRD, UTRYGHED OG LIVSKVALITET	44
KVALITATIV ANALYSE	54
5. KONKLUSION	63
ANBEFALINGER	64
6. BILAG	68
BILAG 1: MÅLING AF DEN KRIMINALITETSFOKUSEREDE UTRYGHED FOR INDBRUD	68
BILAG 2: KLASSIFICERINGSPROCEDURE	70
BILAG 3: SUPPLERENDE ANALYSER	72
BILAG 4: CONJOINT EKSPERIMENT	75
7. LITTERATUR	76

Sammenfatning

Selvom utryghed for indbrud har været faldende siden 2018, peger undersøgelser fortsat på, at utryghed for indbrud er relativt udbredt i Danmark. Men betyder det så, at danskerne i almindelighed er bange for indbrud i deres hverdag?

Formålet med rapporten er at belyse omfanget af utryghed for indbrud så præcist og detaljeret som muligt. Rapporten har fokus på at nuancere forståelsen af danskernes utryghed for indbrud ved ikke blot at se på den isoleret set, men også ved at tage højde for folks præventive aktivitet og den effekt, som utrygheden har på livskvaliteten. Rapportens omdrejningspunkt er således samspillet mellem utryghed, præventiv adfærd og livskvalitet.

Rapporten baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse gennemført af YouGov blandt deres panel i Danmark i oktober 2023 (n=5.072). Som supplement til spørgeskemaundersøgelsen er der desuden gennemført en mindre interviewundersøgelse (n=12) med henblik på at undersøge, hvilken rolle præventiv aktivitet og utryghed spiller i folks hverdagsliv.

Ligesom kriminalitet er utryghed et mangeartet fænomen. Der kan overordnet set identificeres fire hovedtyper af utryghed: Grundlæggende utryghed, område utryghed, fokuseret utryghed og situationel utryghed. Fokus i denne rapport er på den kriminalitetsfokuserede utryghed – mere præcist den kriminalitetsspecifikke utryghed for indbrud.

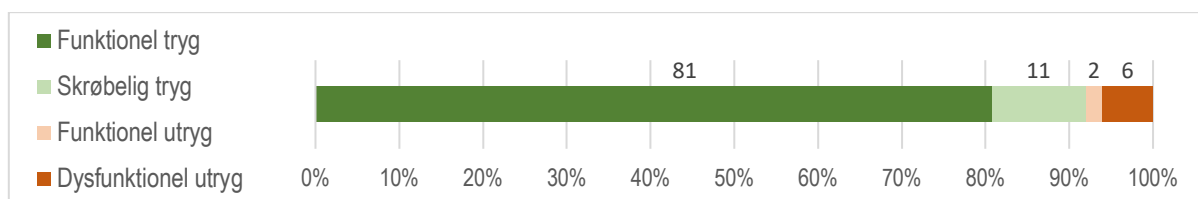
Utryghed har generelt negative effekter for de mennesker, der oplever den, og for de by- og boligområder, hvor der er koncentrationer af utryghed. Den kriminologiske forskning har dog også vist, at utryghed ikke altid har negative konsekvenser. For eksempel kan utryghed i nogle situationer give anledning til hensigtsmæssig agtpågivenhed. I forlængelse heraf skelnes der i rapporten mellem det, der betegnes som 'dysfunktionel utryghed' og 'funktionel utryghed'.

Derudover stiller rapporten skarpt på den realitet, at selvom man er tryk kan risikoen for kriminalitet alligevel have negative konsekvenser for en. Som noget nyt skelnes der i rapporten derfor mellem to grupper af trykke – henholdsvis mellem de 'funktionelt trykke' og de 'skrøbeligt trykke' som eksemplificeres i nedenstående model:

Funktionel utryghed – Er bekymret for viktimsing – Er præventiv aktiv – Hverken bekymringen eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.	Dysfunktionel utryghed – Er bekymret for viktimsing – Er ikke præventiv aktiv, eller – Enten bekymringen eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.
Funktionel tryk – Er ikke bekymret for viktimsing – Hvis der opleves en risiko for viktimsing er man præventiv aktiv og – Hverken risikoen for viktimsing eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.	Skrøbeligt tryk – Er ikke bekymret for viktimsing – Oplever evt. en risiko for viktimsing, men er i så fald ikke kriminalpræventiv aktiv, eller – Enten risikoen for viktimsing eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.

I forhold til forekomsten af utryghed for indbrud, viser resultaterne fra spørgeskemaundersøgelsen, at 8 % af danskerne kan klassificeres som utrygge for indbrud. Heraf er 2 % af alle danskere 'funktionelt utrygge' i forhold til indbrud, mens 6 % af alle danskere er 'dysfunktionelt utrygge'. Det, som særligt driver den dysfunktionelle utryghed, er utryghedens negative effekt på livskvaliteten, idet cirka 80 % af alle dysfunktionelt utrygge oplever, at utrygheden påvirker deres livskvalitet negativt.

Desuden viser det sig, at 81 % af danskerne er 'funktionelt trygge', mens 11 % er 'skrøbeligt trygge'. For knap halvdelen af de skrøbeligt trygge skyldes deres skrøbelighed et fravær af præventiv adfærd eller negative bivirkninger ved den præventive adfærd de har.

Det er således samlet set omkring 17 % af danskerne (6 % dysfunktionelt utrygge og 11 % skrøbeligt trygge), som på forskellig vis er negativt eller dysfunktionelt påvirket af indbrud.

Analysen viser derudover, at særligt faktorer relateret til erfaringer med indbrud og alder gennemgående påvirker sandsynligheden for at være dysfunktionel utryk eller på anden måde være negativt påvirket af risikoen for indbrud.

En måde, hvorpå folk kan påvirke risikoen for indbrud, er ved at tage forskellige forholdsregler – enten alene eller i fællesskab med andre. Spørgsmålet er dog, hvilke former for præventiv adfærd, der har en positiv effekt på trygheden og livskvaliteten.

I rapporten belyses dette spørgsmål på forskellige måder. I spørgeskemaundersøgelsen blev respondenterne bedt om at oplyse, hvilke præventive aktiviteter og forholdsregler som de tager i forhold til indbrud, og samlet vurdere den præventive aktivitets betydning for deres tryghed og livskvalitet. Analyserne viser en klar forskel mellem effekten af forskellige strategier. Således har individuelle sikkerhedsforanstaltninger og præventiv aktivitet sammen med naboer (fx Nabohjælp) den største positive påvirkning på den selvoplevede tryghed og livskvalitet. Selvbevæbning og undgåelsesadfærd har på den anden side en negativ påvirkning på den selvoplevede tryghed og livskvalitet. Opmærksomhed i daglige aktiviteter har en ikke-signifikant effekt på trygheden og livskvaliteten.

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen blev der også gennemført et såkaldt *conjoint* survey-eksperiment, hvor respondenterne hen over en række forskellige scenarier skulle vurdere to fiktive boliger overfor hinanden. Dette eksperiment viste, at lav indbrudsrisiko i lokalområdet, nærværet af politiet samt tilstedeværelsen af en indboforsikring var de faktorer, der havde størst betydning for, hvor trygt respondenterne vurderede en fiktiv bolig. Derudover viste det sig, at sikringstiltag blev vurderet til at kunne gøre en bolig tryk og bidrage til livskvalitet. Analysen viste også, at der er relativt små forskelle mellem forskellige befolkningsgrupper, når det kommer til vurdering af, hvilke tryksskabende foranstaltninger, der har betydning.

På baggrund af analyserne kan det anbefales, at man i det tryghedsskabende arbejde har særlig opmærksomhed på personer der direkte er udsat for indbrud. Derved vil man ikke kun reducere deres utryghed, men også kunne mindske den 'smitte- og spredningseffekt', der kan udbrede utryghed i ofrenes nære og udvidede sociale netværk.

Rapporten bekræfter, som mange andre undersøgelser, at unge er mere utrygge end andre aldersgrupper. Her fandtes det specifikt, at de unge var mindre funktionelt trygge og mere dysfunktionelt utrygge end andre aldersgrupper. Det anbefales, at der sættes fokus på unge og deres kriminalitetsrelaterede utryghed samt, at dette aspekt inkluderes i den større diskussion af unges mistrivsel.

Mange undersøgelser har belyst sammenhængen mellem præventiv aktivitet og utryghed, men kun få undersøgelser har haft den nødvendige metodiske kvalitet. Selvom denne rapport har bidraget til at styrke vidensgrundlaget, er det fortsat helt centralt at få mere solid viden om sammenhængen mellem præventiv aktivitet og utryghed.

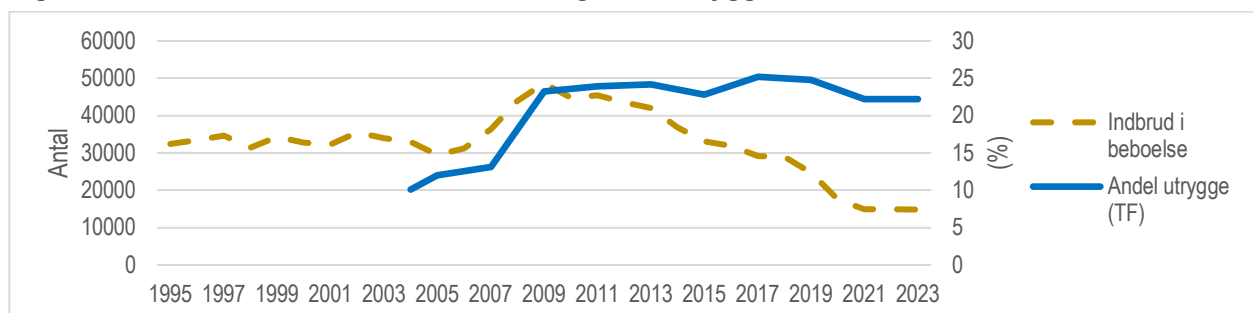
1. Indledning

Det er ikke mange år siden, at antallet af indbrud i beboelse var ekstraordinært højt og Danmark havde en suveræn europarekord i antallet af indbrud per indbyggere (Kruize & Sorensen, 2017; Nielsen & Stephansen, 2014). Antallet af indbrud er siden faldet markant – et fald, som blandt andet blev accelereret af corona-nedlukningen af samfundet (Kruize & Kyvsgaard, 2021). Selvom faldet i antallet af indbrud har været stort og bemærkelsesværdigt (se figur 1 nedenfor), så er der relativt set stadig mange indbrud i Danmark i forhold til vores nabolande (Foxman, 2023).

Indbrud medfører store omkostninger for samfundet på en række områder. For eksempel udbetalte forsikringsselskaberne i 2022 knap 370 mio. kr. i erstatninger til private, der havde haft indbrud (Foxman, 2023).¹ Der er også udgifter forbundet med håndteringen af indbrud i straffesagskæden, herunder sagsbehandling, efterforskning, retsforfølgning og eventuel afsoning. Derudover er der også de menneskelige omkostninger forbundet med indbrud – både blandt de familier, der udsættes for indbrud, men også generelt i samfundet på grund af den utryghed som skabes.²

Selvom utrygheden for indbrud overordnet set har været faldende siden 2018 (se figur 4), peger undersøgelser stadig på, at utryghed for indbrud er relativt udbredt. Den seneste undersøgelse fra TrygFonden viser, at omkring 22 % af danskerne er utrygge for at blive udsat for indbrud, mens Københavns Kommunes tryghedsundersøgelse (2023) finder, at 21 % af københavnere er utrygge for indbrud. På trods af et historisk lavt antal indbrud de seneste år er utrygheden i forhold til indbrud ikke tilsvarende historisk lav (se figur 1).

Figur 1: Antal anmeldte indbrud i beboelse og andel utrygge i forhold til indbrud i Danmark

Tabelnote: Data vedr. "Indbrud i beboelse" stammer fra Statistikbanken/Straf20; Data vedr. utrygge for indbrud kommer fra TrygFondens tryghedsundersøgelser 2004-2023: "Andel utrygge (TF)": Andel der har svaret "for tiden meget utryg" eller "for tiden noget utryg" på spørgsmålet "Hvor utryg er du for tiden over for indbrud?"

¹ Til sammenligning udbetalte forsikringsselskaberne i 2009 over 1 milliard kr. i erstatningsudbetalinger (Justitsministeriet, 2010).

² Der er flere afledte omkostninger ved indbrud end de ovenfor nævnte. Der er fx udgifter til opsætning og drift af forskellige forebyggende og tryghedsopbyggende indsatser – både i offentligt og i privat regi.

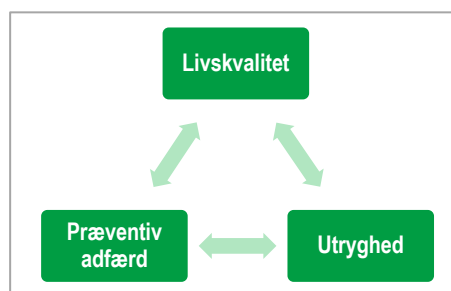
Når så relativ stor en andel af danskerne umiddelbart angiver, at de er utrygge for indbrud, betyder det så, at godt en femtedel af danskerne er bange for indbrud i deres hverdag på en sådan måde, at det negativt påvirker deres liv og livskvalitet? Eller gælder det måske i virkeligheden kun for en mindre andel af danskerne?

Denne rapport vil søge at besvare disse spørgsmål ved at udvikle og undersøge omfanget af utryghed for indbrud på en mere præcis måde, end det tidligere er gjort. Derudover vil undersøgelsen nuancere billedet af utryghed ved at tage højde for folks præventive aktiviteter og den effekt, som utrygheden har på livskvaliteten. Derved kan fås et mere nuanceret indtryk af den utryghed, som faktisk opleves. Tilsvarende er det målet med undersøgelsen at få et mere nuanceret billede af folks tryghed, og belyse om folk, på trods af ikke at bekymre sig om kriminalitet, alligevel kan være negativt påvirket af den.

Omdrejningspunktet i rapporten er således samspillet mellem utryghed, præventiv adfærd og livskvalitet.

Sammenhængen mellem utryghed (og tryghed), præventiv aktivitet og livskvalitet er kompleks, i den forstand, at det ikke nødvendigvis er helt klart, hvilke præventive aktiviteter, der skaber tryghed og ikke går udover livskvaliteten.

Formålet med rapporten er for det første at nå frem til et mere præcist billede af danskernes utryghed for indbrud. For det andet er målet at belyse, hvordan forskellige faktorer og præventive forholdsregler hænger sammen med utryghed i forhold til indbrud og folks livskvalitet.

Undersøgelsen vil kunne bidrage til at udforme mere præcise værktøjer til at måle borgernes utryghed – ikke bare i forhold til indbrud, men også i forhold til andre typer kriminalitet. Derudover vil undersøgelsen også kunne pege på, hvilke former for præventiv aktivitet, der har det største potentiale for at skabe tryghed.

Rapporten baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse gennemført af YouGov blandt deres Danmarks panel (n=5.072) i oktober 2023. Som supplement til spørgeskemaundersøgelsen er der desuden gennemført en mindre interviewundersøgelse (n=12) med henblik på at belyse på, hvilken rolle præventiv aktivitet og utryghed spiller i folks hverdagsliv og for deres livskvalitet.

Denne rapport udgår fra et større forskningsprojekt, hvor fokus er på at udfolde danskernes utryghed og belyse de centrale mekanismer, der påvirker danskernes utryghed på en række forskellige områder. Den nye viden om utryghedens karakter og årsager vil samlet set kunne understøtte såvel politi, kommuner og andre aktører i forhold til udviklingen af mere målrettede og virksomme tryghedsskabende indsatser – med særlig fokus på de borgere, som er mest negativt påvirket.

Resultaterne fra det samlede forskningsprojekt vil løbende blive formidlet.

2. Utryghed som fænomen

Ligesom kriminalitet er utryghed et komplekst fænomen.³ Helt tilbage fra 1960'erne, hvor utryghed kom på dagsorden, har der været diskussion af, hvad dette fænomen egentlig vedrører. Utryghed er "social i sit væsen" (Funch et al., 2010, s. 33), men det er i sidste ende et psykologisk fænomen, og vi har derfor ikke andre kilder til folks utryghed, end det de utrygge selv oplyser og fortæller (Ditton & Innes, 2005).

Den utryghed, som er i fokus her i rapporten, er den utryghed, der vedrører kriminalitet. Særligt den utryghed, som vedrører indbrud.⁴ Men inden vi kigger mere detaljeret på den utryghed, kan det indledningsvist være hensigtsmæssigt at se på utryghedens dimensioner lidt oppefra og på den måde placere utrygheden for indbrud i det større utryghedslandskab.

Der er to centrale dimensioner i utryghedslandskabet. For det første kan utryghed være mere eller mindre specifik i forhold til, hvad man bliver utryg over (Ferraro & LaGrange, 1987; Rountree, 1998; Scherg, 2018b; Warr & Stafford, 1983). Således kan utryghed være relativt bredt rettet – for eksempel utryghed rettet mod ens sikkerhed i bred forstand eller den kan vedrøre noget mere specifikt, såsom utryghed for at blive udsat for indbrud.

For det andet kan utryghed være enten konkret eller ukonkret. Med afsæt psykologisk forskning er der således kommet fokus på, at utryghed kan antage to forskellige former: den kan på den ene side være en ukonkret og mere formløs utryghedsfølelse (som i sin ekstreme form er en form for generaliseret angst). På den anden side kan utrygheden have en mere episodisk karakter og bestå af helt håndgribelige utryghedsoplevelser, der er afgrænset i tid og rum (og som i sin ekstreme form er akutte frygtoplevelser) (Farrall et al., 1997, 2007, 2009; Farrall & Gadd, 2004; Gray et al., 2008; Jackson, 2004, 2005; Scherg, 2018b).

Hvis man kombinerer disse to dimensioner af utryghed, så tegner der sig fire hovedutryghedstyper: Grundlæggende utryghed, område utryghed, fokuseret utryghed og situationel utryghed (se figur 2 nedenfor).

³ For en mere detaljeret gennemgang og diskussion af utryghedsfænomenet se fx Scherg, 2016, s. 35–53.

⁴ Den utryghed, som er i fokus i denne undersøgelse, er den utryghed, som på engelsk oftest ville betegnes som 'fear of crime'. Der er forskellige oversættelser af begrebet 'fear of crime', hvoraf 'utryghed' er den oftest anvendte (se Scherg, 2016 s. 37-38). Begrebet 'utryghed' kan i udgangspunktet rumme meget mere end 'fear of crime', men i forlængelse af hovedparten af den dansksprogede forskning vil vi – medmindre andet eksplicit nævnes – anvende begrebet 'utryghed' som paraplybegreb for den subjektive følelse og oplevelse af utryghed relateret til ens fysiske sikkerhed.

Figur 2: Utryghedstypologi

Den grundlæggende utryghed er den ukonkrete og uspecifikke utryghed, som vedrører ens fysiske sikkerhed i bred forstand. Det er en formløs utryghed, der blandt andet kan manifestere sig som en diffus ængstelse og bekymring. Det er en generaliseret utryghed, der opstår i samspil med en række bekymringer relateret til forskellige risici i hverdagen vedrørende ens fysiske sikkerhed. Et eksempel på et spørgsmål, der indfanger den grundlæggende den utryghed, er TrygFondens spørgsmål (2021): "Hvor tryk føler du dig ved at gå alene i det område, du bor i, efter mørkets frembrud?"

Den fokuserede utryghed relaterer sig til et specifikt domæne – det kan for eksempel være utryghed i trafikken, utryghed for terror eller utryghed for at blive udsat for kriminalitet. Det centrale for denne utryghed er, at man er *bekymret for at blive udsat for noget*. I forhold til den kriminalitetsfokuserede utryghed, er man således bekymret for at blive udsat for kriminalitet. Den fokuserede utryghed kan være mere eller mindre specifik. Man kan således være bekymret for at blive udsat for kriminalitet i almindelighed, eller man kan være bekymret for at blive udsat for bestemte former for kriminalitet, såsom utryghed for at blive udsat for indbrud eller voldtægt. Utrygheden er ikke konkret, idet den har karakter af en mental optagethed af risikoen for at blive udsat for kriminalitet, fremfor en akut frygtoplevelse, hvor man bliver kortvarigt bange for noget. Et eksempel på et spørgsmål, der indfanger den kriminalitetsfokuserede utryghed, er følgende spørgsmål fra Justitsministeriets offerundersøgelse (2023): "Hvor ofte tænker du på risikoen for at blive offer for kriminalitet, det vil sige at blive overfaldet, udsat for tyveri, hærværk eller lignede?"⁵

Område utryghed er en specifik utryghed, idet den knytter sig til specifikke kategorier, grupper og steder. Det kan være utryghed for særlige byområder (fx nattelivsområder, industriområder eller "ghettoområder"), bestemte byfunktioner (fx storcentre, togstationer, parkeringskældre eller grønne anlæg/parker) eller bestemte persongrupper (fx grupper af unge mennesker, rockere/bandere eller randeksistenser (fx hjemløse eller misbrugere). Centralt for denne utryghed er, at man er bange eller utryk ved nogle specifikke steder eller bestemte grupper mennesker. Utrygheden er ikke konkret, idet den har karakter af forestillinger eller *mentale billeder* af disse kategorier som (potentielt) farlige. Et eksempel på et spørgsmål, der søger at indfange områdeutrygheden, er

⁵ Det er desuden almindeligt at indfange den generelle kriminalitetsfokuserede utryghed ved at tage gennemsnittet af folks utryghed i forhold til en række specifikke kriminalitetstyper (såsom indbrud, tyveri, bedrageri, vold, røveri, seksuelt overgreb) (Ferraro & LaGrange, 1987; Rountree, 1998; Warr & Stafford, 1983).

dette spørgsmål fra Københavns Kommunes Tryghedsundersøgelse (2023): "Er der nogen steder i dit nabolag, hvor du er utryk ved at færdes?" Svarmuligheder: "i min bolig", "i min kælder", "på gaden", "på stier", "på pladser og torve", "i opgange", "i grønne områder", "parker", "legepladser", "på stationer og ved stoppesteder".

Den situationelle utryghed er de helt konkrete følelsesmæssige oplevelser af utryghed, som er afgrænset i tid og rum. Denne utryghed har karakter af episoder eller hændelser, hvor man i et (afgrænset) tidsrum bliver bange for noget relativt specifikt, såsom at blive overfaldet eller blive seksuelt krænk. Det er en akut, men forbigående følelse af utryghed. Det centrale for denne type utryghed er, at den *udløses af oplevelsen af en konkret og overhængende fare eller trussel*. Den situationelle utryghed er således en helt anden type utryghed end de tre øvrige typer utryghed, idet den situationelle utryghed er episodisk og i høj grad kontekstafhængig. Den kan for eksempel opstå, når man er alene i det offentlige rum og på vej gennem en mørk tunnel en sen aften, eller hvis man er vidne til aggressiv adfærd i nattelivet. Den kan for eksempel også opstå, når man ligger i sin seng og hører nogle fremmede lyde, og så bliver bange for, at nogen er i gang med at bryde ind i huset. Den situationelle utryghed kan være vanskelig at indfange i traditionelle spørgeskemaundersøgelser, da det kan være en relativ flygtig oplevelse.⁶ Et eksempel på et spørgsmål, der søger at indfange den situationelle utryghed, er følgende spørgsmål fra Rigspolitiets tryghedsundersøgelse (2018): Spm1: "Har du inden for de seneste 12 måneder været bekymret for at blive udsat for indbrud?". Spm2: "Hvor ofte har du været bekymret for det?" Svar-kategorier: "Hver dag", "Hver uge", "Hver måned", "Et par gange i løbet af året", "En enkelt gang".

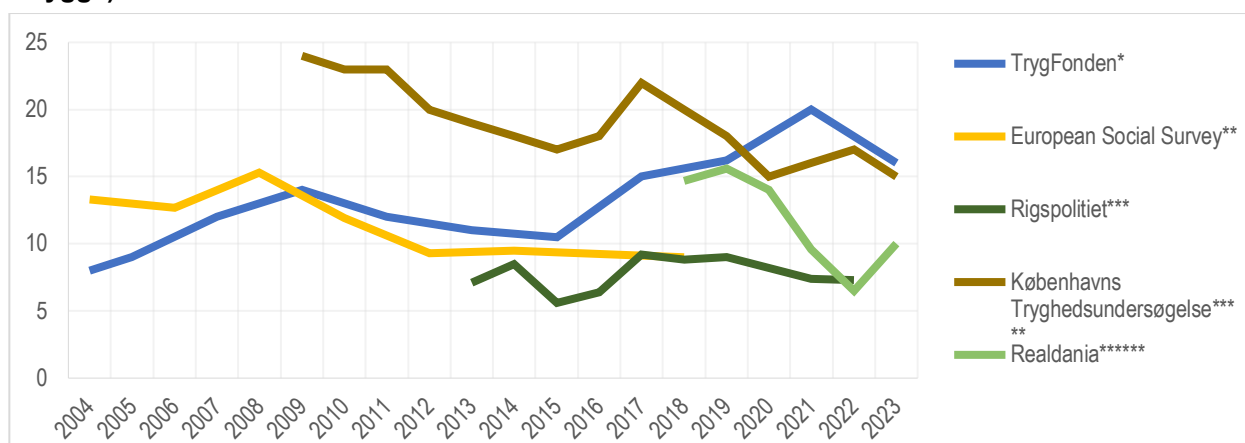
Omfanget og udviklingen i utryghed

Danmark er et af de tryggeste lande i verden (Ejrnæs & Scherg, 2022; Hummelsheim et al., 2011; Van Dijk et al., 2005; Øland Ribe, 2021), og det har vi været i efterhånden mange år. På trods af at vi taler meget om utryghed, indikerer de fleste undersøgelser, at den grundlæggende utryghed har været faldende i Danmark – i hvert fald siden slutning af 2010'erne (se figur 3 nedenfor) (Justitsministeriets forskningskontor, 2014, 2016; Københavns Kommune, 2023; Øland Ribe, 2021, 2023)⁷.

⁶ På grund af vanskeligheden ved at indfange den situationelle utryghed i traditionelle spørgeskemaundersøgelser er der blevet udviklet en række alternative måder til at måle den situationelle utryghed. Der er fx anvendt observationer (Fisher & Nasar, 1992, 1995; Nasar & Fisher, 1993), og 'direkte' måling via båndoptager, PDA eller via smartphone applikationer (Chataway et al., 2017; Engström & Kronkvist, 2023; Jones et al., 2011; Nasar & Jones, 1997; Solymosi et al., 2015). Se desuden Solymosi et al. (2021) for en gennemgang af forskellige app-baserede metoder til at indfange den situationelle utryghed.

⁷ I Justitsministeriets undersøgelser af den kriminalitetsfokuserede utryghed, der er gennemført siden 2005, ses samme faldende tendens i utrygheden fra omkring 2017 (Pedersen & Balvig, 2023).

Figur 3: Udvikling i den grundlæggende utryghed i relation til den fysiske sikkerhed 2004-2023 (% utrygge)

Tabelnote: * Andel, der er 'meget utrygge eller 'ret utrygge' ved at gå alene i det område, de bor i, efter mørkets frembrud; ** Andel, der er 'utrygge' eller 'meget utrygge', ved at gå alene i lokalområdet efter mørkets frembrud; *** Andel, der har svaret 5, 6 eller 7 på spørgsmålet: "På en skala fra 1-7, hvor 1 er 'jeg føler mig grundlæggende tryk i mit nabolag', og 7 er 'jeg føler mig grundlæggende utryk i mit nabolag', hvor tryk eller utryk føler du dig så?"; ***** Andel, som føler sig 'lidt utryk' eller 'meget utryk' ved at færdes i udendørsarealerne i nabolaget i aften- og nattetimerne; ***** Andel, der ikke er trykke (dvs. er 'meget utryk' eller 'ret utryk' eller 'hverken tryk eller utryk' ved at gå alene i det område, de bor i, efter mørkets frembrud).

At udbredelsen af grundlæggende utryghed er lav og har været faldende i en årrække, er dog ikke ensbetydende med, at der ikke længere er problemer med grundlæggende utryghed i Danmark. En række forskellige undersøgelser har således dokumenteret, at den grundlæggende utryghed er koncentreret i nogle boligområder og er særlig udbredt blandt nogle udsatte samfunds- og befolkningsgrupper (Christensen et al., 2022; Scherg, 2016; Scherg & Ejrnæs, 2020, 2022b; Øland Ribe, 2022, 2023).

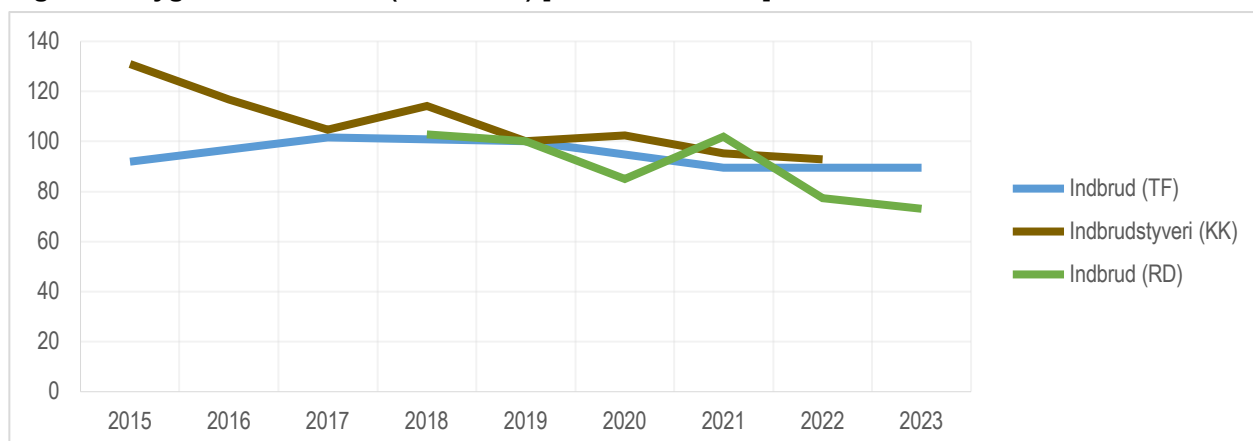
Derudover er den grundlæggende utryghed ikke den eneste type utryghed, som man kan opleve og være plaget af. Selvom de færreste borgere udsættes for vold, røveri eller voldtægt, er utryghed for disse typer kriminalitet stadig relativt udbredt. Der er for eksempel en stor andel af borgere, der specifikt er bange for vold og røveri (Andersen et al., 2021; Københavns Kommune, 2022), og der er også blandt kvinder en stor gruppe, som er bange for voldtægt (Andersen et al., 2021). At utrygheden i forhold til disse kriminalitetstyper er relativt udbredt på trods af den objektive risiko for at blive udsat er lav, skal ses i lyset af, at vold og voldtægt er alvorlig personfarlig kriminalitet, som kan have betydelige negative konsekvenser for offeret (Andrade et al., 2020; Garofalo, 1981; Janssen et al., 2021; Scherg & Ejrnæs, 2020, 2022a; Turanovic, 2023). Man har således internationalt fundet, at hvis de forestillede konsekvenser er tilstrækkeligt negative, kan selv en lav oplevet viktimiseringsrisiko udløse markant utryghed (Jackson, 2011; Jackson & Gouseti, 2016; Warr, 1987; Warr & Stafford, 1983).

Det er dog ikke kun den personfarlige kriminalitet, som folk er utrygge ved. En del borgere er også bange for indbrud. I Københavns Kommunes tryghedsmåling fra 2022 angav 13 % af københavnere, at de ugentligt eller oftere bekymrer sig om at blive udsat for indbrud, og i 2023 angav 21 % af københavnere, at de i nogen, høj eller meget høj grad var bekymret for indbrud (Københavns Kommune, 2022, 2023). TrygFondens tryghedsundersøgelse har desuden peget på, at 20-

25 % af danskerne er utrygge for indbrud (Andersen et al., 2021) og Realdanias borgerundersøgelser har i perioden 2018-2023 fundet, at indbrud var en af de tre væsentligste bekymringer for mellem 15-22 % af danskerne (Videncentret Bolius & Realdania, 2023).

Udviklingen i utrygheden for indbrud kan ses ud fra undersøgelser fra Realdania, TrygFonden og Københavns Kommune⁸. Da de tre undersøgelser anvender forskellige spørgeformater og opgørelsesmetoder kan udvikling i utrygheden for indbrud bedst illustreres, hvis vi indekserer de tre undersøgelser (se figur 4). Som det ses af figuren, har der samlet været en faldende tendens i utrygheden for indbrud i perioden.

Figur 4: Utryghed for indbrud (2015-2023) [2019: indeks 100]

Tabelnote: Indbrud (TF): Andel der har svaret "for tiden meget utryg" eller "for tiden noget utryg" på spørgsmålet "Hvor utryg er du for tiden over indbrud?"; Indbrudstyveri (KK): Andel der dagligt, ugentligt eller månedligt bekymrer sig om at blive udsat for indbrud. Indbrud (RD): Andel, der har angivet "Indbrud" som en af de tre emner som bekymrer dem mest.

Det er oplagt at se den faldende tendens i utrygheden for indbrud relateret til faldet i antallet af indbrud i beboelse (se figur 1) og det generelle fald i den grundlæggende utryghed i perioden (se figur 3). Men hvad der præcist har drevet dette mindre fald i utrygheden for indbrud i Danmark, er ikke undersøgt systematisk – og ligger også uden for denne undersøgelses fokus.

Indbrud, indbrudsofre og utryghed

Selvom indbrud strafferetligt er en ejendomsforbrydelse, ved vi fra forskellige undersøgelser, at indbrud i privat beboelse ser ud til at indtage en særstatus blandt ejendomsforbrydelserne. Når man beder folk rangere forskellige kriminalitetstyper i forhold til deres alvorlighed, rangeres indbrud omtrent lige så alvorligt som personfarlig kriminalitet (Adriaenssen et al., 2018; Smith & Hill, 1991; Warr, 1987; Warr & Stafford, 1983).

⁸ Se således TrygFondens tryghedsundersøgelse (2015-2021) (data vedrørende utryghed for indbrud i 2023 er baseret på et særligt udtræk fra TrygFonden); Realdanias *Danskerne i det byggede miljø* (2018-2023) og Københavns kommunes tryghedsundersøgelse (2015-2022)..

Undersøgelser viser desuden, at intensiteten af utrygheden, som er forbundet med indbrud, er sammenlignelig med utrygheden i forhold til personfarlig kriminalitet (Jackson, 2011; Warr & Stafford, 1983).

En del forskning har derudover dokumenteret, at udsathed for indbrud kan fremkalde kraftige følelsesmæssige reaktioner i form af blandt andet vrede, irritation og utryghed (Ejsing, 2012; Kongstad & Kruize, 2011; Nørgaard et al., 2006). Ofre for indbrud har således reaktionsmønstrene, der minder om dem, man observerer hos ofre for personfarlig kriminalitet (Kongstad & Kruize, 2011; Lurigio, 1987; Shapland & Hall, 2007).

Man kan undre sig over, at indbrud har en sådan effekt, når ”skadevirkningen i de fleste tilfælde er af materiel eller økonomisk art” (Ejsing, 2012, s. 21-22). Forklaringen ligger i den rolle, som hjemmet har fået for vores identitet (Atkinson & Blandy, 2016; Nørgaard et al., 2006). Boligen og hjemmet fungerer således som et ’ontologisk anker’ – det vil sige som et sted, der forbinder os til virkeligheden (Atkinson & Blandy, 2016, s. 15), og som et ’fristed’, hvor man kan koble fra og være helt sig selv (Rainwater, 1966, s. 22-23). Opfattelsen af hjemmet/boligen som en ’sikker base’ har således en psykologisk vigtig rolle i forhold til trygheden i hverdagen. Et indbrud kan således metaforisk set ’kontaminere’ boligen (Atkinson & Blandy, 2016) i sådan en grad, at nogle indbruds ofre ikke kan finde trygheden igen, og derfor må flytte på grund af indbruddet (Nørgaard et al., 2006).

Udover at indbrud altså kan medføre et økonomisk tab og et affektionstab, er det psykologiske tab ofte det mest fremtrædende (Atkinson & Blandy, 2016). Indbrud repræsenterer således en krænkelse af hjemmet og husets fire vægge, som er en af vigtigste kilder til vores tryghed (Skogan, 1977, s. 8), og derfor kan indbrud for en del ofre opleves så intimiderende, krænkende og utryghedsfremkaldende.

Utryghedens negative konsekvenser

Det er veldokumenteret, at utryghed kan have mærkbare negative konsekvenser både for de mennesker, som oplever den, og for de by- og boligområder, hvor utrygheden er koncentreret.

På det individuelle plan kan følelsen af utryghed have både følelsesmæssige, adfærdsmæssige og helbreds-mæssige konsekvenser.

En række studier har fundet, at der er en sammenhæng mellem utryghed og forskellige former for adfærdsregulering og undgåelsesadfærd (*avoidance behavior*) – såsom uvilje mod at forlade hjemmet, undgåelse af bestemte steder, undgåelse af deltagelse i sociale, kulturelle og/eller lokalsamfundsrettede aktiviteter (Britto et al., 2011; Foster et al., 2014; Giblin, 2008; Kujala, 2021; Liska et al., 1988; Lorenc et al., 2013; May et al., 2010; Rader et al., 2007; Rader & Haynes, 2014; Riger et al., 1982; Ross, 1993; Warr, 1985; Yuan & McNeeley, 2018). Disse adfærdsmæssige konsekvenser har vist sig at være særligt udtalte for kvinder og ældre mennesker (Borja et al. 2024; Foster & Giles-Corti, 2008; Keane, 1998; Kujala, 2021; Lorenc et al., 2013; Loukaitou-Sideris, 2006).

Utryghed kan også resultere i depressive følelser og i dårlig livskvalitet (Golovchanova et al., 2021; Hanslmaier, 2013). På længere sigt kan en vedvarende følelse af utryghed resultere i både dårligt psykisk og fysisk helbred (Jackson & Stafford, 2009; Lavrakas, 1982; Loukaitou-Sideris, 2006; Pearson & Breetzke, 2014; Ross, 1993; Stafford et al., 2007; Whitley & Prince, 2005).

Tilsvarende kan en høj koncentration af utryghed i et boligområde igangsætte negative udviklings-spiraler med erosion af social kapital og sammenhængskraft samt territoriell stigmatisering, der kan resultere i flere problemer med uorden, kriminalitet (og igen utryghed) (Bursik & Grasmick, 1993; Lorenc et al., 2013; Markowitz et al., 2001; Merry, 1981; Sampson, 2006; Skogan, 1986; Skogan & Maxfield, 1981). Utryghed kan ligeledes medføre affolkning og fraflytning af de mere ressourcestærke beboere (Andersen, 2008; Brown et al., 2004; Sampson & Raudenbush, 1999; Skogan, 1990; van den Berg et al., 2006).

En høj koncentration af område utryghed eller situationel utryghed i shopping kvarterer kan også medføre, at handlende begynder at fravælge disse områder. Koncentrationen af utrygheden kan derfor resultere i lavere økonomisk aktivitet i form af lavere omsætning og i sidste ende butikslukninger (Leah, 1994; Liska et al., 1982; Shaftoe & Read, 2005).

Med andre ord er der meget, der indikerer, at utryghed samlet set har negative konsekvenser for de individer, lokalsamfund og byområder, som utrygheden rammer.

Denne overordnede sammenhæng, betyder dog ikke, at al utryghed har negative konsekvenser, eller at utrygheden ikke også kan give anledning til funktionelle reaktioner.

Utryghedens nuancer: Positiv og funktionel utryghed

“Fear of crime is both good and essential.”
(Ditton & Innes, 2005).

Det er velkendt indenfor folkesundhedsvidenskaben, at oplevelsen af risiko og sårbarhed kan medføre adaptiv handlen (Floyd et al., 2000; Milne et al., 2000), og tilsvarende dynamik har man set indenfor informationssikkerhed (Boss et al., 2015; Johnston & Warkentin, 2010). Det samme ses når vi forsikrer os mod arbejdsløshed, sygdom, brand, ulykke osv., så tager vi nogle forholdsregler, som kan betragtes som fornuftige. Når vi sætter penge på en pensionsopsparing eller tilskynder vores børn til at tage en uddannelse, forbereder vi os (og dem) på en usikker verden (Jacobsen, 2011, s. 334).⁹

Det er egentligt ikke nyt at se utryghed eller frygt som noget potentielt positivt. Denne tankegang kan spores tilbage til Aristoteles og genfindes også blandt forskellige samfundstænkere i det 20. århundrede – såsom den britiske filosof Bertrand Russell (1951, s. 159) og den amerikanske etnolog Erving Goffman (1972, s. 283). Også inden for viktimologiske kredse har der igennem en årrække været opmærksomhed på utryghedens eller frygtens gavnlige sider (Fattah & Sacco, 1989; Garofalo, 1981; Litzén, 2006; Miethe, 1995; Norton & Courlander, 1982; Warr, 2000).

Det som i denne tankegang er afgørende for om utrygheden er funktionel, er om den har et kriminalpræventivt potentiale, det vil sige om utrygheden resulterer i aktivitet, adfærd og forholdsregler,

⁹ Derudover er den *selvvalgte utryghed*, som man opsøger med henblik på at opleve spænding (Howe, 2000; Lofland, 1973). Når man 'bungy jumper', ser en gyserfilm eller i det hele taget tager en risiko – både i de kontekster, hvor man 'narrer' kroppen til at reagere på en farer, som ikke er virkelig, eller i de situationer, hvor der er en mindre, men reel risiko (fx motorsport). Udviklingspsykologer og andre har fremhævet netop, hvorledes sådanne selvvalgte utryghedsoplevelser kan virke resiliensopbyggende (Scrivner et al., 2021).

der kan minimere risikoen for kriminalitet uden at det medfører forringet livskvalitet i form af for eksempel håbløshed, mistillid og social isolation (Clark, 2003; Ditton & Innes, 2005; Garofalo, 1981; Litzén, 2006; Melde et al., 2016; Miethe, 1995; Rosenbaum, 1987). Som det udtrykkes af Miethe (1995, s. 27): *"fear is functional to a society when it reduces individuals' exposure to risky and vulnerable situations, but fear becomes totally dysfunctional when it permanently restricts and limits all other aspects of social life"*.

Utrygheden kan som citatet ovenfor illustrere dog også være dysfunktionel. På den ene side kan fraværet af utryghed være dysfunktionelt, idet det kan føre til risikoadfærd og manglende agtpågivenhed samt selvbeskyttelsesadfærd. På den anden side kan for meget utryghed være dysfunktionel, hvis den giver anledning til forholdsregler, som for eksempel går ud over livskvaliteten.

I forlængelse af pointen om, at det kan være et problem, hvis der er *for lidt utryghed*, har kriminologer argumenteret for, at det forebyggende mål ikke bør være at udrydde al utryghed (Garofalo, 1981; Melde et al., 2016; Rosenbaum, 1987). Tværtimod skal utryghed ses som et 'værktøj' i den kriminalpræventive værktøjskasse. Som Rosenbaum (1987, s. 129) fremhæver: *"a moderate increase in perceived vulnerability may be necessary to induce behavior change directed at minimizing the risk of victimization"*. Melde et al. (2016, s. 502) har i forlængelse heraf foreslået, at kriminalitetsfokuseret utryghed *"much like social controls and cultural processes, [...] should be considered as a potentially important theoretical construct in its own right"*.

Det afgørende for om utrygheden i denne forståelse er funktionel, er altså, hvorvidt den fører til præventiv aktivitet og hvilke konsekvenser disse forholdsregler har. Utryghed kan være funktionel så længe utrygheden giver anledning til præventive aktivitet, og den præventive aktivitet ikke går ud over livskvaliteten. Som den svenske kriminolog Litzén (2006, s. 73) skriver: *"En funktionell oro är en oro som leder till riskreducerande handlingsstrategier utan att inskränka individens livskvalitet i vardagslivet för mycket"*. En funktionel uro eller utryghed kan for nogle sammenlignes med en 'navigationsevne' eller beredskab – hvor man hvor via sin sunde fornuft og kriminalpræventiv aktivitet kan håndtere og balancere en bekymring.

De fleste kriminologer ser sammenhængen mellem utryghed og dysfunktionalitet som et spørgsmål om hyppigheden af utryghed (Gray et al., 2008) eller intensiteten af utryghed (Garofalo, 1981), således, at lidt utryghed er godt, men meget utryghed er dårligt. Ditton & Innes (2005; 2017) har modsat argumenteret for at funktionalitet ikke handler om utryghedsniveauet, men i stedet om, at *noget utryghed er godt og noget utryghed er dårlig*.

Samlet set har mange kriminologer og viktimologer haft fokus på, at utryghed – udover dens negative effekter – også kan have gavnlige effekter. En række undersøgelser har ligeledes fundet, at en ikke-ubetydelig andel af de utrygge oplyser, at utrygheden ikke har nogle negative konsekvenser i deres dagligdag eller for deres livskvalitet (Garofalo, 1979; Kongstad & Kruize, 2011; Litzén, 2006).

Vores viden om den funktionelle utryghed har primært være begrænset af, at der har været udfordringer forbundet med hvordan man i praksis skulle måle den. Nogle forskere har forsøgt at klassificere folks utryghed som funktionel eller dysfunktionel baseret på deres udsagn om utryghedens konsekvenser (se fx Litzén, 2006, s. 73–79). Som Clark (2003) dog nævner, kan det være svært for en udenforstående at vurdere proportionaliteten mellem risiko og forholdsregler samt om en bestemt undgåelsesadfærd reelt opleves som begrænsende.

Funktionel og dysfunktionel utryghed

Jonathan Jackson og Emily Gray udkom i 2010 og 2011 med to artikler – begge i *British Journal of Criminology*, hvor de leverede et bud på en operationalisering af henholdsvis funktionel og dysfunktionel utryghed (Gray et al., 2011; Jackson & Gray, 2010). Siden har deres perspektiv og operationalisering fundet en vis udbredelse i viktimologiske kredse (Buil-Gil et al., 2021; Dulin, 2022; Hinkle, 2015; Lee et al., 2020) samt indenfor andre områder (Solymosi, et al., 2021).¹⁰

Udgangspunktet for Jackson og Gray er, at utryghed til dels skal ses som en form for 'risk management' og som et startpunkt i en problemløsningsaktivitet (Jackson & Gray, 2010, s. 2).

Ifølge Gray og Jackson (2011; 2010) er der tre centrale parametre der er vigtige i skellen mellem funktionel og dysfunktionel utryghed. For det første handler det om, hvorvidt den utrygge person har en præventiv adfærd, og for det andet handler det om, hvorvidt den præventive adfærd er tryghedsskabende. For det tredje handler det om, hvorvidt utrygheden eller den præventive adfærd påvirker den utrygges livskvalitet negativt.

Ifølge Jackson og Gray (2010) er de funktionelt utrygge dem, der tager forholdsregler, og hvor hverken utrygheden eller de forholdsregler, de tager, negativt påvirker deres livskvalitet. De dysfunktionelt utrygge er i princippet alle andre utrygge, det vil sige de utrygge, som ikke tager forholdsregler, og de utrygge, hvis livskvalitet er negativt påvirket af utrygheden eller af de forholdsregler, som de tager.

Jackson og Gray (2010) anlægger – ligesom Ditton og Innes (2005) – et perspektiv, hvor det ikke er frekvensen eller intensiteten af utryghed der *i sig selv*, er afgørende for om utrygheden klassificeres som funktionel eller dysfunktionel. For så vidt at der er tale om en utryg person, så kan både højintensiv (eller højfrekvent) utryghed i princippet være funktionel så længe, at den utrygge selv vurderer, at utrygheden giver anledning til forholdsregler, der opleves nyttige, og at utrygheden eller forholdsreglerne ikke negativt påvirker vedkommendes livskvalitet.

Styrken ved Jackson og Grays (2011; 2010) udviklingsarbejde på området har især været, at de har bidraget med et bud på en anvendelig operationalisering af henholdsvis funktionel og dysfunktionel utryghed. Vi vil vende tilbage til deres operationalisering i metodeafsnittet nedenfor, men et centralt karakteristikum ved denne er, at klassificeringen af, hvornår utrygheden er funktionel eller dysfunktionel baserer sig på de utrygges subjektive vurdering – for eksempel om de vurderer, at de forholdsregler, de tager, går ud over deres livskvalitet.

Tryghedens nuancer: falsk, dysfunktionel og skrøbelig tryghed

Som skitseret ovenfor er man i de senere år blevet mere opmærksom på, at utrygheden kan have forskellige nuancer, typer og former – og at noget utryghed ser ud til at kunne være funktionel.

¹⁰ Deres operationalisering af funktionel og dysfunktionel utryghed blev i en årrække – i en kondenseret form – implementeret som en del af *European Social Survey* (Jackson & Kuha, 2014).

Der har ikke i samme udstrækning været fokus på at udforske tryghedens nuancer og eventuelle bagsider. Det er måske ikke så overraskende, at man fra et viktimologisk perspektiv primært har haft fokus på problemet – nemlig utrygheden. Men ligesom studiet af normefterlevelse og lovlighed kan fortælle os om noget om normbrud og kriminalitet (Vold et al., 2002), så kan en mere nuanceret forståelse af tryghed også bidrage til en bedre forståelse af utrygheden.

Der hvor man historisk tydeligst har kunnet se en kvalificering af fænomenet tryghed er i relation til begrebet 'falsk tryghed'. Falsk tryghed har særligt været italesat i forbindelse med effekten af forskellige situationelle kriminalpræventive indsatser såsom tyverialarmer, tv-overvågning og peberspray (Dramshøj, 2010; Felholt, 2015; Rosenqvist, 2017; Vallentin & Raun, 2010). Betegnelsen 'falsk tryghed' anvendes de tilfælde, hvor en forebyggende indsats formår at øge folks følelse af tryghed uden samtidig at reducere risikoen for at blive udsat for kriminalitet (Det Kriminalpræventive Råd, 2010; Heber, 2007; Juul Pedersen et al., 2017; Nørgaard & Børresen, 2007). Det centrale i italesættelsen af falsk tryghed som et problem er, at den tryghed som skabes kan resultere i mindre agtpågivenhed eller opmærksomhed på fare, og derfor i sidste ende kan resultere i større udsathed for kriminalitet.

I publikationen 'Forebyggelse af kriminalitet – fire grundbegreber' fra Det Kriminalpræventive Råd (2009) refereres til Boje Katznelson, som har et andet perspektiv på 'falsk tryghed'. Han skriver således, at *"tryghed er en følelse af tillid, som kommer af opfattelsen af, at der ikke foreligger nogen trussel. Man kan således opleve "falsk tryghed", hvis man ikke vover at se de trusler i øjnene, som faktisk findes"* (Katznelson 2001, Psykologisk Leksikon). Katznelson udtrykker hermed, at trygheden kan betegnes som falsk, hvis den reflekterer det faktum, at man som individ ikke forholder sig til og adresserer de farer, som findes og erkendes.

Derudover viser en række kvalitative undersøgelser tendenser til en tryghed, som ikke er ubetinget, men hvor utryghedens ubehag kan komme til udtryk på forskellige måder (Funch et al., 2010; Gilchrist et al., 1998; Heber, 2007; Kongstad & Kruize, 2011; Litzén, 2006; Støvring & Rudbeck, 2008). Denne forskning giver et indtryk af, at der er et grænseland, hvor tryghedsfølelsen er lidt kompromitteret. Som en informant udtalte i Kongstad og Kruizes (2011, s. 91) undersøgelse: *"Nej, jeg er ikke utryg, men det er måske for flot at sige, at jeg er tryg"*.

På baggrund af disse kvalitative undersøgelser ses et billede, hvor folk godt kan være trygge, men også opleve bekymring eller utryghed, uden at disse følelser dog opleves som meget begrænsende (Funch et al., 2010; Kongstad & Kruize, 2011). Som Litzén (2006, s. 56) skriver på baggrund af sin undersøgelse i Sverige: *"En generell trygghet i det egna bostadsområdet kan således också innehålla aspekter av oro, rädsla och otrygghet i en människas livssituation."*

En række studier har desuden fremhævet, at trygheden kan være blandet med andre følelser såsom følelser af vrede, irritation og frustration (Carvalho & Lewis 2003; Ditton et al., 1999; Drakulich & Baranauskas, 2021). Disse undersøgelser har blandt andet fundet, at andelen af *vrede trygge* kan være af samme størrelsesorden eller større end andelen af *ulykke trygge*. Med andre ord er det ikke ualmindeligt, at der i tryghedsfølelsen kan være iblandet 'negative' følelser såsom vrede i forhold til risikoen for at blive udsat for kriminalitet.

Et yderligere aspekt, som træder frem i undersøgelserne på området, er, at de forholdsregler, der tages for at undgå kriminalitet og viktimisering, undertiden kan opleves nyttesløse eller begrænsende (Heber, 2007; Støvring & Rudbeck, 2008). Overvejelser om den præventive adfærds nytte

kan for nogle personer resultere i apati og manglende præventiv aktivitet. Dette bliver uddybet i den kvalitative analyse nedenfor.

Man ser indikationer på samme kompromitterede tryghed i en række kvantitative undersøgelser. For eksempel fandt blandt andet Garofalo (1979), at 20 % af de respondenter, som havde svaret, at de var "meget trygge" (i deres nabolag om aftenen), alligevel havde ændret eller begrænset deres færden på grund af kriminalitet. Tilsvarende har man i den svenske nationale tryghedsundersøgelse fundet, at en andel af dem, som er trygge, angiver at de ændrer adfærd på grund af utryghed (Command et al., 2017; Holst et al., 2023).

Samlet set peger disse resultater på, at tryghed i princippet også kan være dysfunktionel – for eksempel hvis den giver anledning til risikobetonet adfærd. Derudover tegner der sig et billede af en tryghed, som ikke altid er ubetinget, men som kan være mere skrøbelig, hvor der kan være elementer af utryghed eller hvor risikoen for kriminalitet eller de forholdsregler, man tager for at undgå viktimisering, kan opleves begrænsende. Der er således samlet en række forskellige måder, hvorpå tryghed kan anses som værende kompromitteret, skrøbelig og nogle gange dysfunktionel.

Således indikerer utrygheds- og tryghedsforskningen, at overgangen mellem utryghed og tryghed er mindre kategorisk, end vi måske har tendens til at opfatte den.

Med udgangspunkt i Jackson og Grays (2010) afgrænsning af funktionel og dysfunktionel utryghed og på basis af den viktimologiske tryghedsforskning, kan der identificeres en funktionel utryghed og en dysfunktionel utryghed, og til dels identificeres en funktionel tryghed og en skrøbelige tryghed (se figur 5).

Figur 5: Typologi: Tryghed og utryghed

	<i>Positiv / hensigtsmæssig</i>	<i>Negativ / uhensigtsmæssig</i>
Utryghed	Funktionel utryghed – Er bekymret for viktimisering – Er præventiv aktiv – Hverken bekymringen eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.	Dysfunktionel utryghed – Er bekymret for viktimisering – Er ikke præventiv aktiv, eller – Enten bekymringen eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.
Tryghed	Funktionel tryghed – Er ikke bekymret for viktimisering – Hvis der opleves en risiko for viktimisering er man præventiv aktiv og – Hverken risikoen for viktimisering eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.	Skrøbelig tryghed – Er ikke bekymret for viktimisering – Oplever evt. en risiko for viktimisering, men er i så fald ikke kriminalpræventiv aktiv, eller – Enten risikoen for viktimisering eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.

Utryghed og præventiv adfærd

Parallelt med udviklingen i forståelsen af utryghed som et potentielt funktionelt fænomen – det vil sige som en følelse, der kan give anledning til forholdsregler og selvbeskyttelsesadfærd – har der været et selvstændigt fokus på at forstå sammenhængen mellem præventiv aktivitet og utryghed.

Men inden vi gennemgår forskningens fund med hensyn til sammenhængen mellem utryghed og præventiv adfærd, er det essentielt at diskutere forskningens metodiske grundlag.

Når man interesserer sig for sammenhængen mellem præventiv adfærd og utryghed, er man typisk interesseret i årsagssammenhængen mellem disse faktorer. Langt de fleste undersøgelser, der har kigget på sammenhængen mellem præventiv adfærd og utryghed, er såkaldt tværsnitsundersøgelser. Det vil sige, at det er undersøgelser, hvor man spørger et udsnit af befolkningen på ét tidspunkt, og derved måler utryghed og den præventiv adfærd samtidigt. Sådanne undersøgelser har nogle iboende begrænsninger i forhold til den viden, man kan få om årsagssammenhængen, idet målepunkterne ikke er adskilt i tid.¹¹ Det er i udgangspunktet et stort problem, når man ønsker at undersøge, hvordan følelser påvirker adfærd (eller adfærd påvirker følelser), men det er særligt kritisk, hvis vi er interesserede i, hvorledes nogle følelsesmæssige tilstande eller oplevelser (såsom utryghed) påvirker andre følelsesmæssige tilstande (såsom livskvalitet). Når man i en tværsnitsundersøgelse for eksempel finder en sammenhæng mellem utryghed og præventiv adfærd, kan man ikke umiddelbart vide, om det skyldes, at utryghed medfører præventiv adfærd, eller om præventiv adfærd medfører utryghed eller at noget helt tredje, som man ikke har målt (fx en lokal nyhedshistorie om et voldsomt hjemmerøveri) har påvirket både utrygheden og den præventive adfærd. I tværsnitsundersøgelser er det i vid udstrækning forskerens antagelse om rækkefølgen mellem de to faktorer, der er bestemmende for fortolkningen af en eventuel sammenhæng mellem dem.¹²

I praksis kan der forventes en *reciprok* sammenhæng. Det vil sige en gensidig påvirkning mellem utryghed og præventiv adfærd. For eksempel kan utryghed give anledning til præventiv adfærd som så derefter kan have indflydelse på utrygheden (Skogan & Maxfield, 1981).

Paneldata – det vil sige data indsamlet på de samme individer hen over en tidsperiode – er i udgangspunktet langt bedre egnet til at belyse kausale og eventuelle reciproke sammenhænge, da den tidsmæssige forskel mellem faktorerne er entydig og ikke hviler på en antagelse om en bestemt rækkefølge (Scherg & Ejrnæs, 2020). Der er desværre kun få studier af sammenhængen mellem præventiv aktivitet og utryghed baseret på paneldata (se dog Allatt, 1984; Curtis-Ham et al., 2023; Norris & Kaniasty, 1992).

Forskellige former for præventiv adfærd

Præventiv adfærd eller aktivitet kan omfatte forskellige typer adfærd og aktiviteter, såsom undgåelsesadfærd, installation af sikkerhedsforanstaltninger og deltagelse i fællesskabsbaserede initiativer, som for eksempel en lokal nabohjælpsordning.

På den ene side kan kriminalpræventiv aktivitet og adfærd ses som en hensigtsmæssig måde, hvorpå borgere kan tage nogle forholdsregler, der kan reducere deres risiko for viktimisering og deres følelse af utryghed. På den anden side kan præventiv adfærd ses som en negativ sideeffekt

¹¹ Denne problematik er også velkendt i kriminalpræventive studier fx i undersøgelser af effekten af tyveri-alarmer på indbrudsrisikoen (Scherg, 2013; Vollaard & van Ours, 2011).

¹² Nogle forskere (se fx Liska et al., 1988) har via anvendelse af såkaldt 'instrument variable' forsøgt at undersøge sammenhængens retning i tværsnitsundersøgelser. Værdien af denne metode er dog begrænset, idet det er vanskeligt at finde instrument variable, der sikrer eksogen variation i den uafhængige variabel.

ved risikoen for viktimisering og utryghed, idet det kan belaste folks økonomi, begrænse deres livsudfoldelse og reducere livskvaliteten. De negative effekter er umiddelbart mest tydelige i forhold til undgåelsesadfærd, hvor man afholder sig fra at deltage i samfundslivet, ved for eksempel ikke at gå ud alene om aftenen eller undgå bestemte steder (Warr, 1985). Men nogle forskere har mere generelt argumenteret for, at præventiv adfærd grundlæggende indskrænker ens udfoldelsesmuligheder, idet man gør noget, som man ellers ikke ville have gjort (Rader & Haynes, 2014).

Udover at præventiv adfærd kan påvirke den person, der udviser den, kan den også have en indflydelse på andre – for eksempel venner, naboer og andre. Således vil en meget aggressiv *target hardening*-indsatser omkring en bolig (såsom høje hegn/mure og gitre/skodder o. lign.) kunne blive en daglig påmindelse om risikoen for indbrud for vedkommendes naboer. Den præventiv aktivitet kan potentielt også reducere herlighedsværdien i hele boligkvarteret, især hvis den aggressive *target hardening*-adfærd spredt sig til flere huse i boligområdet.

I forskningen skelnes der mellem forskellige typer præventiv adfærd (jf. DuBow et al., 1979; Dulin, 2022; Garofalo, 1981; Miethe, 1995):

- *Undgåelsesadfærd (avoidance behavior)*. Som for eksempel handler om at afholde sig fra at åbne døren, hvis der ringes på om aftenen, undgå at gå ud om aftenen, undgå bestemte byområder og lignende.
- *Sikkerhedsforanstaltninger (defensive behavior)* Som for eksempel handler om at lade lyset være tændt i boligen mens man er ude, have ekstra låse på døre, indbrudssikre vinduer, indbrudsalarm samt våben.
- *Deltagelsesadfærd (collective behaviour)* Som karakteriserer aktivitet, hvor man deltager i kriminalpræventive indsatser med naboer (fx nabohjælp) eller deltager i initiativer etableret af myndighederne (fx politi) eller frivillige organisationer (fx Natteravnene).¹³

Hvis vi ser hen over forskningen på området, kan det bemærkes, at langt de fleste undersøgelser af sammenhængen mellem præventiv adfærd og utryghed er gennemført i udlandet (især i USA og Storbritannien), mens kun få er gennemført i Danmark (se dog Ejlsing, 2012; Kongstad & Kruize, 2011; Rambøll, 2016).

Undgåelsesadfærd

Der er en lang række studier, der har fundet en sammenhæng mellem utryghed og undgåelsesadfærd (se således de nævnte studier i afsnittet "Utryghedens negative konsekvenser" ovenfor). Derudover har en række studier også fundet, at undgåelsesadfærd hænger positivt sammen med utryghed således, at undgåelsesadfærd øger utrygheden (Giblin, 2008; Hibdon et al., 2016; Kujala, 2021; Liska et al., 1988; Maier & DePrince, 2020; May et al., 2010; Nalla & Gurinskaya, 2022; Rader & Haynes, 2014).

Derudover har et interessant studie fra USA fundet, at unge, som var utrygge, både begik mindre og blev mindre udsat for voldskriminalitet end trygge unge. Det skyldes primært, at de utrygge

¹³ Der er også identificeret en række andre typer præventiv adfærd såsom forsikringsadfærd og kommunikation og informationssøgning – med det er typisk ikke aktiviteter, der har været forskningsmæssigt fokus på.

unge var mindre tilbøjelighed til at deltage i risikobetonede sociale aktiviteter end de trygge unge (Melde et al., 2016).

Sikkerhedsforanstaltninger

Specifik i forhold til sammenhængen mellem utryghed og anvendelse af sikkerhedsforanstaltninger, har en lang række undersøgelser fundet en positiv sammenhæng (Britto, 2013; Chadee et al., 2020; Coats, 2022; da Costa & Ceccato, 2015; Drakulich, 2015; Ferguson & Mindel, 2007; Kanan & Pruitt, 2002; Kongstad & Kruize, 2011; Madero-Hernandez et al., 2016, 2022; May et al., 2010; Rountree, 1998; Rountree & Land, 1996b; Verrecchia, 2021; Warr, 1985; Wilcox et al., 2003; Yuan & McNeeley, 2016). Derudover har en række studier ikke fundet en signifikant sammenhæng mellem sikkerhedsforanstaltninger og utryghed (Hirschfield et al., 2004; Mawby, 2004; Mawby & Walklate, 1997; Rader & Haynes, 2014; Reid et al., 1998; Roth, 2018; Vilalta, 2012). I et enkelt studie blev der fundet en negativ sammenhæng, hvor dem, der var mest utrygge, var mindre tilbøjelige til at have installeret en række sikkerhedsforanstaltninger (Bankiewicz & Papadouka, 2023). Desuden fandt et mindre studie indikationer på, at installerede sikkerhedsforanstaltninger havde øget trygheden og trivslen (Manning et al., 2023).

Deltagende / kollektiv præventiv aktivitet

Deltagende præventiv adfærd omfatter typisk forskellige former for formel eller uformel nabohjælp eller andre kriminalpræventive indsatser i fællesskab. En række undersøgelser har ikke fundet nogen sammenhæng mellem utryghed og deltagende aktivitet / kollektiv præventiv adfærd (Brunton-Smith & Bullock, 2019; Madero-Hernandez et al., 2016; Pattavina et al., 2006; Randol & Gaffney, 2014; Ross & Jang, 2000; Yuan & McNeeley, 2016).

En række studier har modsat fundet, at der var en positiv sammenhæng mellem utryghed og deltagende præventiv adfærd (Drakulich, 2015; Reid 1998). For eksempel fandt Reid (1998) at dem, der var utrygge, havde større tilbøjelighed til at organisere en præventiv indsats med naboer og involvere sig i nabohjælp. Omtrent tilsvarende fandt Zhao et al. (2002) i deres studie, at den kriminalitetsfokuserede utryghed blandt borgere, der fungerede som politifrivillige, var højere end blandt den øvrige befolkning. Andre studier har i forlængelse heraf fundet, at utrygheden er højere i områder med nabohjælp (Bankiewicz & Papadouka, 2023; Rosenbaum, 1987).

Modsat har nogle studier fundet, at personer, der tager handling på oplevede problemer i nabolaget og engagere sig i fx nabohjælp, er mere trygge end dem, som ikke tager handling på de oplevede problemer (Ren et al. 2016; Skogan & Maxfield 1981; Zahnow & Corcoran, 2022).

Præventiv adfærd samlet set

Udover de studier, der har undersøgt sammenhængen mellem forskellige præventive strategier og utryghed, er der en række studier, hvor man ikke har set på de forskellige strategier hver for sig, men i stedet set dem under ét (dvs. set samlet på en persons undgåelsesadfærd, sikkerhedsforanstaltninger og deltagende adfærd). I de studier har man generelt fundet en positiv sammenhæng mellem præventiv adfærd og utryghed (Ejsing, 2012; Ferraro, 1995; Gates & Rohe, 1987; Norton & Courlander, 1982; Rambøll, 2016; Rountree, 1998; Rountree & Land, 1996a; Rountree & Land, 1996b; Scheider et al., 2003; Skogan & Maxfield, 1981) eller ingen sammenhæng (Ranzijn et al., 2002).

Longitudinelle undersøgelser

To eksperimentelle studier fra henholdsvis Storbritannien og New Zealand har undersøgt effekten af sikkerhedsforanstaltninger på utryghed. I eksperimentet i Storbritannien, hvor der som en del af en præventiv indsats blev installeret tyverialarmer i en række borgeres bolig, blev der fundet en positiv effekt af alarmerne på trygheden (Allatt, 1984). I et andet eksperiment blandt en række husstande udsat for indbrud i New Zealand, hvor der blev installeret forskellige sikkerhedsforanstaltninger (såsom belysning, sikring af vinduer og låse), fandtes en begrænset positiv tryghedsskabende effekt af de installerede sikkerhedsforanstaltninger. Specifikt blev det fundet, at ud af de 12 scenarier relateret til utryghed for indbrud, som der blev spurgt ind til, viste det sig i ét scenarie (utryghed i hjemmet om natten), at dem, der havde fået installeret sikkerhedsforanstaltninger, var mindre utrygge end personer i kontrolgruppen (Curtis-Ham et al., 2023).

I større longitudinelt studie har de to amerikanske forskere, Norris og Kaniasty, undersøgt sammenhængen mellem utryghed og fire forskellige præventive strategier: undgåelsesadfærd, sikkerhedsforanstaltninger (specifikt anvendelse af låse), deltagelsesadfærd (hhv. sammen med naboerne og sammen med professionelle) og utryghed (Norris & Kaniasty, 1992). Studiet involverede 538 personer bosiddende i Kentucky, USA, og blev gennemført over tre dataindsamlingsbølger. Resultaterne af undersøgelsen viste, at utrygheden ikke havde nogen effekt på anvendelsen af nogle af disse fire typer forholdsregler. Omvendt blev det fundet, at både undgåelsesadfærd, sikkerhedsforanstaltninger, deltagende adfærd (sammen med professionelle) positivt påvirkede utrygheden (dvs. øgede utrygheden). Deltagende aktivitet (sammen med naboerne) påvirkede ikke utrygheden signifikant.

I en række supplerende analyser undersøgte Norris og Kaniasty (1992), hvorvidt præventiv adfærd eventuelt modererede den sammenhæng, der var mellem utryghed og følelsesmæssigt ubehag (*distress*). Det viste sig, at anvendelse af sikkerhedsforholdsregler og deltagende aktivitet (med naboerne) dæmpede forbindelsen mellem utryghed og følelsesmæssigt ubehag. Med andre ord betød det, at for utrygge personer, der anvendte sikkerhedsforholdsregler eller deltog i præventiv aktivitet med naboerne, der medførte utrygheden mindre følelsesmæssigt ubehag, sammenlignet med utrygge personer, der ikke havde en disse typer præventiv adfærd.

Sammenhængen mellem utryghed og præventive adfærd

Forskningen har overvejende fundet en positiv sammenhæng mellem præventiv adfærd og utryghed (og utryghed og præventiv adfærd). Denne sammenhæng findes mest konsekvent i forhold til undgåelsesadfærd og utryghed. Når det kommer til sammenhængen mellem sikkerhedsforanstaltninger og utryghed samt mellem deltagende præventiv adfærd og utryghed er sammenhængen mere usikker.

På det foreliggende grundlag er det således vanskeligt at konkludere, at præventiv adfærd i almindelighed er tryghedsskabende. Forskningen ser umiddelbart ud til at indikere det modsatte, nemlig at præventiv adfærd er utryghedsskabende. Der er dog indikationer på, at deltagende adfærd og nogle typer sikkerhedsforanstaltninger kan have en neutral til positiv effekt på trygheden og en modererende effekt på utryghedens negative konsekvenser.

Der er dog flere problemer med forskningen på området. Det er et problem at skelne mellem forskellige typer forholdsregler har en tendens til at være for unuanceret. Meget forskelligartede typer præventiv adfærd såsom låse, våben, indbrudssikrede vinduer, og tænd-og-sluk-timers klassificeres ofte under overskriften '*defensive behaviour*', selvom disse typer forholdsregler er meget

forskellige. Det er således oplagt, at våben som præventiv forholdsregel er væsentlig forskellige fra tænd-og-sluk-ure. I vores metodiske afsnit præsenteres en ny kategorisering af forholdsregler.

For det andet – og som allerede antydnet – er det utrolig svært at udlede noget om retningen på sammenhængen mellem præventiv adfærd og utryghed på baggrund af tværsnitsundersøgelser. Derfor bør der i udgangspunktet lægges større vægt på fundene fra de eksperimentelle studier og de longitudinelle studier. Imidlertid er der kun meget få af disse studier.

Hvorom alting er, så ville det teoretisk set ikke være helt overraskende, hvis præventiv adfærd kan have et utryghedsskabende potentiale. Som det er bemærket af blandt andet den britiske kriminolog Martin Innes, kan kriminalpræventive og tryghedsskabende indsatser nemt blive opfattet som tegn på kriminalitet frem for tegn på tryghed (Ditton & Innes, 2005; Innes, 2017). Således har undersøgelser blandet andet også fundet, at tilstedeværelsen af nabo-hjælpsskilte i nogle sammenhænge kan generere utryghed fremfor tryghed (Schultz & Tabanico, 2009). I et studie blandt studerende i Storbritannien blev det også fundet, at de studerende, der var bekendt med universitetets kriminalpræventive indsatser, var mere utrygge end dem, der ikke kendte til indsatsen (Barberet & Fisher, 2009).

Et element, som ofte overses i analyser af effekten af præventiv adfærd på utryghed, er, hvorvidt den præventive adfærd opleves nyttig af borgeren. Den præventive værdi af forskellige forholdsregler vurderes således forskelligt (Roth, 2018), og der er noget forskning, som indikerer, at såfremt folk oplever, at de præventive indsatser er nyttige, så opleves de tryghedsskabende (Maier & DePrince, 2020).

3. Data og metode

Data til undersøgelsen kommer fra to kilder: en spørgeskemaundersøgelse gennemført i efteråret 2023 og en mindre interviewundersøgelse tilsvarende gennemført i efteråret 2023.

Spørgeskemaundersøgelse

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført af YouGov i perioden den 10. oktober - 3. november 2023 via internettet med udgangspunkt i 'YouGov Panelet' i Danmark.¹⁴

Undersøgelsen er gennemført blandt personer i alderen 18 år og derover, og der er indsamlet svar fra i alt 5.072 personer. Data er efterfølgende blevet vægtet for at sikre repræsentativitet med hensyn til køn, alder og geografisk placering (region).

I spørgeskemaet blev respondenterne spurgt om deres oplevelse af utryghed, herunder om de er bekymret for at blive udsat for indbrud, og hvordan utrygheden påvirker deres livskvalitet. Derudover blev respondenterne spurgt om deres erfaring med indbrud, samt om hvilke forholdsregler de eventuelt har taget for at undgå indbrud. Der blev også stillet en række andre spørgsmål vedrørende deres bolig og lokalområde.

Som en del af spørgeskemaundersøgelsen blev der gennemført et såkaldt survey eksperiment – mere præcist et conjoint-eksperiment. Da conjoint-eksperimenter ikke nødvendigvis er en kendt metode i den kriminologiske eller viktimologiske forskning (se dog Ladenburg et al., 2021; Ventura et al., 2023), vil vi præsentere metoden nedenfor.¹⁵

Interviewundersøgelse

For at opnå en dybere og mere nuanceret forståelse af emner som utryghed, tryghed, præventive aktiviteter og livskvalitet, blev der gennemført en mindre kvalitativ interviewundersøgelse. I perioden fra den 13. september til den 12. november 2023 blev der gennemført i alt 12 enkeltinterviews.

Rekruttering af interviewpersoner til undersøgelsen foregik i forskellige fora. Et af de anvendte fora var det sociale medie Facebook, hvor vi oprettede et opslag i en gruppe for medlemmer af 'Nabohjælp'. Vi fik desuden hjælp fra Nabohjælpssekretariatet i Det Kriminalpræventive Råd, som

¹⁴ Der blev udsendt invitationer via e-mail til personer i panelet. Data er indsamlet, så det udgør et repræsentativt udsnit af befolkningen i Danmark med udgangspunkt i målgruppen. I alt er spørgeskemaundersøgelsen påbegyndt af 5.597 personer, hvoraf 5.072 har gennemført undersøgelsen. Det er kun personer som har gennemført undersøgelsen, hvis svar indgår i datagrundlaget.

¹⁵ Spilt-sample og vignet designs er mere almindeligt anvendt i kriminologisk forskning (Berryessa & Caplan, 2020; Headley et al., 2021; Rambøll, 2016; Vinæs Larsen & Leth Olsen, 2019).

delte opslaget i et nyhedsbrev. Herigennem rekrutterede vi en del af interviewpersonerne. En begrænsning ved at rekruttere interviewpersoner gennem "Nabohjælp"-netværket er, at denne gruppe ikke vil være repræsentativ i forhold til den danske befolkning. Det er en gruppe, der primært er fokuseret på indbrud og forebyggelse af indbrud. Fordelen ved at rekruttere gennem dette netværk er dog, at man får fat i nogle interviewpersoner, der har personlige erfaringer og holdninger til indbrud og forebyggelse. Dette giver mulighed for at forstå de dybere sammenhænge mellem utryghed, præventiv adfærd og livskvalitet.

Udover dette forum blev der opslået en invitation til at deltage i undersøgelsen i forskellige andre Facebookgrupper, som var områdebestemte.

Med hensyn til geografisk afdækning er det tilstræbt at nå så bredt ud som muligt. Derudover har vi haft fokus på de sociale kategorier; alder og køn, da vi på baggrund af tidligere forskning umiddelbart så, at det var centrale kategorier. Der blev også lagt vægt på at rekruttere på tværs af boligformer (etagebolig og parcelhus). På grund af ønsket om at inkludere personer, der havde erfaringer med utryghed og indbrud, er udvælgelsen af informanter ikke repræsentativ for den danske befolkning. Således udgør kvinder 66 % af interviewpersonerne. Med hensyn til alder er cirka 42 % af interviewpersonerne i tyverne, 8 % er i 30'erne, 8 % i 40'erne, 25 % er i 50'erne og 17 % er i 60'erne. Når man ser nærmere på boligformer bor 58 % af interviewpersonerne i lejlighed og 42 % bor i parcelhus/villa. Geografisk er 83 % af interviewpersonerne bosiddende på Sjælland og 17 % i Jylland.

Hovedparten af interviewene blev afholdt i interviewpersonernes hjem. Denne metode viste sig at være den mest givende, da omgivelserne bidrog til at igangsætte refleksioner hos interviewpersonerne om deres nærområde. Der blev også afholdt et par interviews andre steder (et bibliotek og en cafe), og et par interviews blev gennemført online. Interviewene blev udført og transskriberet af to forskningsassistenter, der var tilknyttet forskningsprojektet.

Operationalisering af utryghed og tryghed

Utryghed for indbrud

Da utryghed er et komplekst fænomen, har der været diskussion om, hvorledes utryghed bedst måles og indfanges i spørgeskemabaserede undersøgelser (for en gennemgang af diskussionen, se fx Scherg, 2016, s. 158–171). Allerede fra man begyndte at måle på utryghed i spørgeskemaundersøgelser, har der været kritik af måleinstrumenterne (Garofalo, 1979; Garofalo & Laub, 1978). Kritikken har blandt andet drejet sig om, at de anvendte spørgsmål, især dem der beder respondenterne vurdere deres tryghed eller utryghed i deres lokalområde om natten, ikke kun indfanger den kriminalitetsrelaterede utryghed, men også andre former for utryghed, såsom en mere uspecifik følelse af utryghed (Scherg, 2016, 2018b).

I forlængelse af denne kritik blev der udviklet ny måder at måle den kriminalitetsfokuserede utryghed på, hvor man spørger mere direkte ind til bekymringen/utrygheden for bestemte typer kriminalitet enten i ét spørgsmål (se fx Pedersen & Balvig, 2023) eller via flere spørgsmål, hvor man så konstruerer et 'fear of crime-indeks' på baggrund af (Ferraro, 1995; Ferraro & LaGrange, 1987).

Disse nye spørgsmål til at indfange den kriminalitetsfokuserede utryghed kom dog også under kritik. En række metodiske studier i Storbritannien fandt således indikationer på, at disse spørgsmål også overestimerede forekomsten af den kriminalitetsfokuserede utryghed, idet spørgsmålene (stadig) fik indfanget mere generaliserede bekymringer (Farrall, 2004; Farrall et al., 1997; Farrall & Gadd, 2004).

Som konsekvens heraf blev der udviklet på nye spørgsmålsformuleringer – hvor man blandt andet fremfor at spørge ind til intensiteten af utrygheden/bekymringen ('hvor utryg er du...') i stedet spurgte ind til *hyppigheden* af utrygheden (Farrall et al., 2009; Gray et al., 2006, 2008). Erfaringerne med disse hyppighedsmål er blandt andet, at de indfanger en utryghed, som er mere betydningsfuld i folks liv (Farrall et al., 2009).

Operationalisering af utryghed for indbrud i undersøgelsen

Der er ikke en etableret standardmetode til at måle utryghed for indbrud på – hverken internationalt eller her i Danmark¹⁶.

Formålet i denne undersøgelse er for det første at kortlægge utryghed for indbrud så præcist som muligt, hvorfor vi spørger:

"Nu vil vi gerne høre, hvor ofte du er bekymret for at følgende skal ske. Hvor bekymret er du i din dagligdag for at blive udsat for?" Der blev derefter nævnt en række forskellige former for kriminalitet herunder "Indbrud i dit hjem".

Svarkategorierne: "Næsten hele tiden", "Ofte", "Af og til", "Sjældent" og "Aldrig".¹⁷

Bekymring

Det bemærkes, at vi spørger ind til "bekymring" fremfor "utryghed" (for indbrud). Baggrund herfor er for det første, at ordet "utryg/utryghed" – uagtet at det kobles til indbrud – ofte anvendes til at tale om den mindre kriminalitetsspecifikke utryghed (såsom den grundlæggende utryghed). Derfor er der en risiko for, at respondenterne i deres svar kommer til at trække på en mere uspecifik utryghed end den specifikke utryghed for indbrud, hvis dette ord anvendes i spørgsmålet.¹⁸ For det andet vurderes "bekymring" bedre egnet til at indfange de følelser, som folk specifik har i forhold til faren/risikoen for indbrud, som ofte vedrører en mental optagethed af risiko i fraværet af eksplicitte tegn på farer (Farrall et al., 2009; Gray et al., 2011; Jackson & Kuha, 2014; Warr, 2000). Selvom vi i praksis spørger ind til bekymring for indbrud, vurderer vi, at vi hermed indfanger det som kan betegnes som 'utryghed for indbrud'.

¹⁶ Se bilag 1 for en kortlægning af forskellige spørgeformater, som er blevet anvendt til at måle den kriminalitetsfokuserede utryghed for indbrud i en række danske undersøgelser.

¹⁷ Denne spørgsmålsformulering minder meget om det spørgeformat som Rambøll (2016) har anvendt (se bilag 1), men med den tilpasning, at der spørges ind til hyppigheden fremfor intensiteten af utrygheden, og at der her refereres til "dit hjem".

¹⁸ I den internationale (engelsksprogede) litteratur anvendes ofte ordet "worry".

Hyppighed

Det andet karakteristika ved vores instrument er, at vi måler på hyppigheden af utryghed fremfor på intensiteten af utrygheden. Baggrunden herfor er, at den eksisterende metodisk forskning indikerer, at hyppighedsmaal giver et mere præcist billede af folks kriminalitetsspecifikke utryghed end intensitetsmålene (Farrall et al., 2009; Glas et al., 2019; Gray et al., 2011; Jackson & Kuha, 2014).

Svarkategorierne er konstrueret med inspiration fra Balvig et al. (2009; 2008), Justitsministeriets forskningskontor (se fx Pedersen & Balvig, 2023) og Jackson & Kuha (2014).

Dagligdag og dit hjem

I forlængelse af Ferraro og LaGranges (1987) anbefaling har vi desuden rammesat utryghed for indbrud i forhold til respondentens "dagligdag". Dette er gjort med henblik på at forankre spørgsmålet (og svaret) i forhold til respondenternes oplevelser af utryghed i deres hverdag og dagligdag, og så vidt muligt undgå, at de trækker mere abstrakte og overordnede bekymringer ind i deres besvarelse.

Operationalisering af de utrygge og de trygge

Tilsvarende Justitsministeriets forskningskontor (se fx Pedersen & Balvig, 2023) operationaliserer vi 'de utrygge' som dem, der har svaret "Næste hele tiden" eller "Ofte". Hvor dem, der har svaret "Af og til", "Sjældent" eller "Aldrig", anses som trygge (se fodnote 21 for det empiriske rationale for denne opdeling).

Funktionel og dysfunktionel utryghed

Med henblik på at skelne mellem den utryghed for indbrud, som er henholdsvis funktionel og dysfunktionel, tager vi afsæt i Jacksons og Grays operationalisering (Gray et al., 2011; Jackson & Gray, 2010).

De 'funktionelt utrygge' er afgrænset til de respondenter, der er:¹⁹

- Utrygge i forhold til indbrud, og
- Som har taget en eller flere særlige forholdsregler med henblik på at undgå indbrud, og hvor
- Hverken utrygheden for indbrud eller den præventive aktivitet påvirker trygheden eller livskvaliteten negativt.

De 'dysfunktionelt utrygge' er afgrænset til de øvrige utrygge respondenter, det vil sige de respondenter der er:

- Utrygge i forhold til indbrud, og
- Som ikke har taget nogle særlige forholdsregler med henblik på at undgå indbrud, eller

¹⁹ Modsat Jackson og Gray (2010) er det ikke vores primære mål at få identificeret og afgrænset en gruppe af 'funktionelt utrygge'. Det er derimod vores interesse at få identificeret og afgrænset gruppen af 'dysfunktionelt utrygge', idet det er den gruppe, hvor utrygheden primært udgør et problem. Dette skift i interesse betyder, at vi i vores klassificering af personer som hhv. funktionelle og dysfunktionelle utrygge har grebet det anderledes an end Jackson og Gray. I modsætning til dem, så anser vi de respondenter, som angiver, at de er utrygge og hvor forholdsreglerne, som de tager, "hverken skaber utryghed eller tryghed", som tilhørende gruppen af funktionelt utrygge.

- Som har taget forholdsregler, men hvor disse opleves som utryghedsskabende eller reducerende livskvaliteten, eller hvor
- Livskvaliteten er negativt påvirket af utrygheden for indbrud

Se bilag 2 for den detaljerede klassificeringsprocedure.

Funktionel og skrøbelig tryghed

I Jackson og Grays (2010) typologi skelnes der ikke mellem forskellige typer af tryghed. Det er dog tydeligt ud fra især den kvalitative forskning, at tryghed ikke altid er funktionel eller bundsolid. Derfor har vi opdelt de trygge i to hovedgrupper baseret på, hvordan de er påvirket af risikoen for indbrud og de forholdsregler de eventuelt tager.

'Funktionelt trygge' er afgrænset til de respondenter, der er:

- Trygge i forhold til indbrud, og
- Som – hvis de oplever en risiko for indbrud – har taget en eller flere særlige forholdsregler med henblik på at undgå indbrud, og hvor
- Forholdsreglerne ikke har en utryghedsskabende effekt eller negativ effekt på livskvaliteten, og hvor
- Livskvaliteten ikke er negativt påvirket af risikoen for indbrud.

'Skrøbeligt trygge' er afgrænset til de respondenter, der er

- Trygge i forhold til indbrud, og
- Som – hvis de oplever en risiko for indbrud – ikke har taget nogle særlige forholdsregler med henblik på at undgå indbrud, eller
- Har taget forholdsregler, men disse opleves som utryghedsskabende eller negativt påvirkende livskvaliteten, eller hvor
- Livskvaliteten er negativt påvirket af risikoen for kriminalitet

Se bilag 2 for den detaljerede klassificeringsprocedure.

Gruppen af skrøbeligt trygge er en broget gruppe af personer. Det som dog forener personerne, er samlet set, at de på forskelligvis er negativt eller dysfunktionelt påvirket af risikoen for indbrud.

Præventiv adfærd

Til at analysere betydningen af præventiv adfærd på utrygheden for indbrud og livskvalitet har vi opdelt den præventive adfærd i fem hovedkategorier:

1. Selvbeskyttende forholdsregler (såsom installation af sikkerhedsforanstaltninger).
2. Deltagelsesadfærd (deltagelse i kollektive indsatser såsom deltagelse i nabohjælp)
3. Opmærksomhed i daglige aktiviteter (med henblik på at identificere potentielle risici).
4. Selvbevæbningsadfærd (der involverer at have personlige sikkerhedsanordninger).
5. Undgåelsesadfærd (med henblik på for at mindske eksponeringen for potentielle risici).

I forhold til meget af den internationale litteratur har vi valgt at opdele den såkaldte defensive handlingen (*defensive behaviour*) i tre grupper: Selvbeskyttende handlinger (installation af sikkerhedsforanstaltninger), opmærksomhed i daglige aktiviteter og selvbevæbning. I det følgende vil vi gennemgå de forskellige typer af forholdsregler²⁰.

Selvbeskyttende handlinger (sikkerhedsforanstaltninger og beskyttelsesforanstaltninger)

Denne strategi fokuserer på proaktivt at etablere beskyttelsesforanstaltninger for at mindske sandsynligheden for at blive udsat for kriminalitet. Dette kan omfatte installation af alarmsystemer, overvågningskameraer, sikkerhedslåse og andre systemer, der hjælper med at sikre omgivelserne og minimere mulige trusler. Vi har sat fokus på:

- Monteret sensorstyret lys uden for huset
- Opsat overvågningskamera i hjemmet
- Installeret en tyverialarm
- Særlige låse på adgangsdørene eller indbrudssikrede vinduer i min bolig

Deltagelsesadfærd

Handlinger der indebærer, at man i fællesskab med andre har fokus på at reducere risikoen for kriminalitet såsom indbrud. Disse handlinger kan være mere formaliserede ordninger, såsom deltagelse i organiseret nabohjælp, eller mere uformelle aftaler med naboer om at holde øje med hinandens bolig. Vi har sat fokus på:

- Aftaler med naboer om at holde øje med hinandens bolig
- Med i Nabohjælp (dvs. tilmeldt Nabohjælp i Nabohjælpsappen)

Opmærksomhed i daglige aktiviteter

Denne strategi indebærer at opretholde en høj grad af opmærksomhed og bevidsthed om ens omgivelser. Ved at være årvågen og opmærksom kan man hurtigt identificere potentielle risici og trusler, hvilket gør det muligt at foretage handlinger for at undgå eller håndtere dem effektivt. Denne strategi indebærer, at man i sine daglige aktiviteter foretager handlinger, der kan forebygge indbrud eller mindske konsekvenserne af at blive udsat for kriminalitet. Dette kunne være at gemme værdigenstande væk eller lade lys være tændt, når man forlader boligen. Disse aktiviteter kræver ikke store investeringer i sikkerhedsforanstaltninger såsom alarmsystemer.

- Opbevarer værdifulde genstande i en sikkerhedsboks (enten derhjemme eller for eksempel i en bank)
- Gemmer værdifulde genstande, når jeg tager på ferie
- Lader boligen fremstå beboet, når jeg er bortrejst (for eksempel ved at lade lyset, radioen eller tv'et være tændt)

²⁰ I vores spørgeskema havde vi også et spørgsmål vedrørende anskaffelse af en hund med henblik på at sikre sit hjem mod indbrud. Denne forholdsregel har vi imidlertid ikke inddraget i analysen, da den ikke entydigt kan placeres i en af de fem hovedkategorier. Anskaffelse af hund kan både ses som selvbeskyttende handling, deltageradfærd, opmærksomhed i daglige handlinger og selvbevæbningsadfærd.

Selvbevæbningsadfærd

Denne strategi indebærer at gøre brug af personlige sikkerhedsanordninger som for eksempel peberspray, personlige alarmer eller slagvåben. Dette er en reaktiv tilgang, der sigter mod at give enkeltpersoner midler til at beskytte sig selv i tilfælde af en trussel. Vi har sat fokus på:

- Anskaffet et forsvarsvåben (slagvåben, peberspray eller andet)

Undgåelsesadfærd

Undgåelsesadfærd indebærer at undgå områder, situationer eller aktiviteter, der kan udgøre potentielle risici. Dette kan omfatte at undgå farlige kvarterer, ikke at deltage i risikofyldte aktiviteter eller at undgå at rejse til områder med kendte sikkerhedsproblemer. Her har vi sat fokus på:

- Så vidt muligt undgår, at boligen står tom (for eksempel hen over julen eller når jeg er på ferie)
- Undgår at sove alene i boligen

Metode til at analysere betydningen af præventiv adfærd på utryghed og livskvalitet

For at belyse betydningen af præventiv adfærd, er de respondenter, der har angivet, at de tager forholdsregler blevet bedt om at angive, hvordan disse forholdsregler påvirker deres tryghed og livskvalitet. Da respondenterne har mulighed for at vælge mellem forskellige former for forholdsregler, er spørgsmålene vedrørende forholdsreglernes indflydelse på tryghed og livskvalitet formuleret bredt og dækker ikke specifikke forholdsregler.

For at belyse de forskellige typer af forholdsreglers relative effekt på livskvalitet og tryghed anvender vi de fem forskellige typer forholdsregler som uafhængige variable i en lineær sandsynlighedsmodel. De fem variable for forholdsregler er konstrueret som standardiserede additive indeks. Det er dog væsentligt at påpege, at vores indikatorer for tryghed og livskvalitet er baseret på respondenternes egen vurdering af forholdsreglernes samlede betydning for tryghed og livskvalitet. Der kan derfor være risiko for en form for bekræftelsesbias og tendens til at respondenterne vil vurdere, at deres præventive adfærd har en positiv betydning for deres tryghed og livskvalitet.

Den metode, vi anvender, kan dog bruges til at sammenligne forskellige typer forholdsreglers relative betydning for henholdsvis tryghed og livskvalitet.

Conjoint-survey-eksperiment

Som tidligere nævnt er problemet ved at undersøge utryghed med tværsnitsdata, at man ikke kan være sikker på, at de sammenhænge, man finder, er kausale. Man kan således ikke udelukke, at de sammenhænge, man finder for eksempel mellem præventiv aktivitet og utryghed, er et udtryk for en omvendt kausalitet. For eksempel viser flere studier, at de personer, der sikrer sig bedst i form af installation af tyverialarm og lignende, ikke er mere trygge end dem, der ikke sikrer sig på den måde (Vilalta, 2012), eller ligefrem er mere utrygge end dem, som ikke sikrer sig (Ejsing,

2012; Kongstad & Kruize, 2011; Verrecchia, 2021). Problemet vedrørende kausalitet er, at det sandsynligvis er de mest utrygge, der sikrer deres hjem bedst for dermed at forebygge indbrud og reducere deres utryghed. Man kan således ikke på baggrund af tværsnitsdata vide med sikkerhed, hvorvidt præventiv adfærd og sikring af boligen (i sig selv) er med til at reducere utryghed.

Man kan komme tættere på kausaliteten i longitudinelle undersøgelsesdesign, hvor man spørger de samme personer flere gange (se fx Norris & Kaniasty, 1992) eller i forsøg (Curtis-Ham et al., 2023), men hvor sådanne data ikke er tilgængelige, kan man anvende forskellige andre metoder, for eksempel såkaldte survey eksperimenter, med henblik på at belyse de kausale sammenhænge (Hainmueller et al., 2014).

Der findes forskellige typer af surveyeksperimenter, for eksempel vignetundersøgelser (*factorial survey*), split sample og conjoint-eksperiment. Til at belyse, hvilke faktorer der har betydning for utrygheden for indbrud, valgte vi i forbindelse med spørgeskemaundersøgelsen at gennemføre et såkaldt conjoint-eksperiment.

Conjoint-eksperimenter bliver især brugt i markedsanalyser, hvor respondenter skal vælge mellem to produktprofiler. Inden for politologien har conjoint-eksperimenter desuden været anvendt at undersøge valget mellem forskellige politiske kandidater (Druckman & Green, 2021; Ventura et al., 2023). Conjoint-survey er velegnet til at undersøge spørgsmål, der har en multidimensionel karakter, det vil sige, at der er mere end bare ét karakteristika, der varierer. Fordelen ved et conjoint eksperiment er, at man kan estimere den kausale effekt af forskellige karakteristika.

Vi har i denne undersøgelse valgt en kombination af et split-sample eksperiment og et conjoint-survey-eksperimentet, hvor vi bruger et conjoint-eksperiment til at undersøge, hvilke forhold og faktorer der er bestemmende for oplevelsen af livskvalitet og tryghed i en fiktiv bolig. Vi anvender split sample til at undersøge om disse forhold og faktorer har en forskellig betydning for henholdsvis den forventede tryghed og forventede livskvalitet i en fiktiv bolig.

Conjoint-eksperimentet giver os således mulighed for at variere flere dimensioner vedrørende boligen og boligens kontekst såsom kriminalitetsniveau, naboskabets kvalitet, politiets responstid samt tilstedeværelsen af sikringsforanstaltninger. Respondenterne bliver præsenteret for en række sæt af to boligprofiler, hvor de skulle vælge, hvilken bolig de ville føle sig mest trygge i. Som konsekvens af at respondenter får præsenteret en række boligprofiler, er analyseenheden ikke respondenterne, men derimod boligprofilerne. Ved at lade de forskellige tryghedsfaktorer 'konkurrere' imod hinanden i conjoint-survey-eksperimentet, får vi mulighed for at undersøge den relative vigtighed af de forskellige tryghedsskabende faktorer for den forventede tryghed.

I split sample-eksperimentet skulle halvdelen af respondenterne forholde sig til rækken af tryghedsskabende faktorer og vurdere dem i forhold til boligens tryghed, mens den anden halvdel skulle vurdere de samme tryghedsfaktorer i forhold til livskvaliteten i boligen. Fordelen ved dette design er, at vi herved kan belyse, om nogle forholdsregler snævert set kan virke tryghedsskabende, men i et bredere perspektiv eventuelt kan reducere livskvaliteten.

I praksis blev hver respondent præsenteret for to fiktive boligprofiler, i alt fem gange. Det vil sige, de vurderede i alt 10 boliger, to ad gangen. Konkret skulle hver respondent angive, hvilken af de to boliger de blev præsenteret for, som de forventede ville give dem den største tryghed (eller livskvalitet). Dette skulle de gøre fem gange, hvor der hver gang blev vist en forskellig kombination

af tryghedsskabende faktorer ved hver bolig. De specifikke egenskaber for hver af de fiktive boligtyper varierede tilfældigt inden for hver respondent (attributterne blev trukket fra tabellen i bilag 4). Egenskaberne blev trukket med lige sandsynlighed. Se et eksempel på et spørgsmål nedenfor:

"Du skal nu læse beskrivelsen af forskellige forhold ved 2 potentielle boliger grundigt igennem":

Karakteristika ved boligen og lokalområdet	Bolig1	Bolig2
Andelen af husstande i lokalområdet, der har været udsat for indbrud de <u>seneste 10 år</u>	10 %	5 %
Alarm i boligen	Tyverialarm	Ikke tyverialarm
Indbrudssikring af døre og vinduer	Ingen indbrudssikring	ingen indbrudssikring
Hjælp fra naboer ift. at holde øje med boligen	Nabohjælp	Ikke Nabohjælp
Forsikringsdækning af boligen	Indboforsikring	Indboforsikring
Boligform	Lejlighed	Hus
Politiets responstid (dvs. hvor hurtigt politiet ankommer ved kriminalitet)	15 min	25 min

Hvis du skulle vælge én af de to potentielle boliger (Bolig 1 eller bolig 2), hvilken af boligerne vil du samlet set føle dig mest tryk i? Svarkategorier: "Bolig1" "Bolig2".

4. Resultater

I dette afsnit rapporterer vi resultaterne fra vores empiriske analyser vedrørende forekomsten og karakteren af utryghed og betydningen af præventiv aktivitet for tryghed og livskvalitet. Først præsenteres fundene fra spørgeskemaundersøgelsen og derefter fundene fra interviewundersøgelsen.

Utryghed for indbrud

Som tidligere beskrevet måler vi utryghed for indbrud ved at spørge respondenterne, hvor ofte de i deres dagligdag er bekymret for at blive udsat for indbrud. Fordelingen af svar – både uvægtede og vægtede – ses i tabellen nedenfor.

Tabel 2: Fordelingen af svar på spørgsmål vedrørende bekymring for indbrud

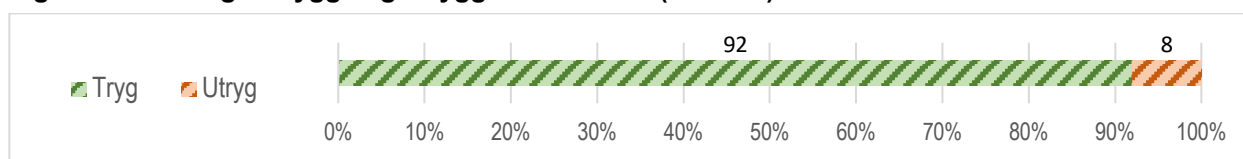
	Frekvens	Andel (%)	Frekvens, vægtet	Andel, vægtet (%)
Næsten hele tiden	62	1,2	61	1,2
Ofte	349	6,9	343	6,8
Af og til	1.172	23,1	1.161	22,9
Sjældent	2.308	45,5	2.307	45,5
Aldrig	1.126	22,2	1.145	22,6
Ved ikke	55	1,1	54	1,1
Total	5.072	100	5.072*	100*

Tabelnote: Spørgsmål: "Hvor bekymret er du i din dagligdag for at blive udsat for indbrud i dit hjem?"; *pga. afrunding summer andel og antallet af de vægtede svar på de seks svarkategorier ikke til det totale antal svar.

Det ses af tabel 2, at 1,2 % af respondenterne svarer, at de "næsten hele tiden" bekymrer sig om indbrud, mens 6,8 % af respondenterne svarer, at de "ofte" bekymrer sig om indbrud i deres dagligdag. 92 % af respondenterne har svaret, at de "af og til", "sjældent" eller "aldrig" bekymrer sig om at blive udsat for indbrud i deres dagligdag. Samlet set er der således 8 % af danskerne, der kan betegnes som utrygge for indbrud i dagligdagen, mens 92 % af danskerne kan betegnes som trygge (se figur 6 nedenfor).²¹

²¹ Man kan diskutere om respondenter, der har svaret "af og til", eventuelt skal betegnes som 'hverken trygge eller utrygge'. Her har vi klassificeret gruppen som trygge, hvilket underbygges af en række supplerende analyser, der bl.a. viser, at denne gruppe på en række andre centrale parametre såsom grundlæggende tryghed, livskvalitet, tillid til politiet og tillid til andre mennesker i højere grad ligner respondenter, der har svaret "sjældent" end respondenter, der har svaret "ofte" (Se bilag 3). Men det skal bemærkes, at respondenterne i de alle fem 'bekymringsgrupper' (dvs. respondenter fordelt ift. om de har svaret "næsten hele tiden", "ofte", "af og til", "sjældent" og "aldrig") helt overvejende er signifikant forskellige fra hinanden

Figur 6: Fordeling af trygge og utrygge for indbrud (n=5.017)

Figurnote: Vægtet data.

Det fremgår af figur 6, at omfanget af utryghed for indbrud er relativt lavt – svarerende til 8 % af danskerne. Det er et betydeligt lavere niveau af utryghed for indbrud, end der er fundet i andre undersøgelser indenfor de seneste år (Andersen et al., 2021; Københavns Kommune, 2022, 2023).

Det er dog ikke overraskende, at vores fund adskiller sig fra disse andre undersøgelser. Det skyldes, at vores måde at spørge ind til utrygheden for indbrud på, netop er designet med henblik på ikke at indfange andre typer bekymringer der indirekte kan være knyttet eller relateret til utryghed i forhold til indbrud.²²

Forekomsten af utryghed for indbrud kan i denne undersøgelse på den anden side virke en smule høj, når man sammenligner med forekomsten af kriminalitetsfokuseret utryghed i andre undersøgelser. For eksempel findes i Justitsministeriets offerundersøgelse (Pedersen & Balvig, 2023), at 9 % af befolkningen i 2022 "næsten hele tiden" eller "ofte" tænkte på deres risiko for at blive offer for kriminalitet – det vil sige blive overfaldet, udsat for tyveri, hærværk eller lignede. I forhold til Justitsministeriets undersøgelse kan forekomsten af den specifikke utryghed for indbrud i nærværende undersøgelse virke lidt højt. Det skal dog bemærkes, at der i andre undersøgelser er fundet indikationer på, at utrygheden er større blandt YouGovs panel (som anvendes i nærværende undersøgelse) end blandt befolkningsudsnit, der er baseret på et tilfældigt udtræk fra CPR-registret, hvilket er dét, der anvendes i Justitsministeriets undersøgelse (Andersen et al., 2020, 2023). Det er på den baggrund måske ikke så overraskende, at vi her finder relativt meget utryghed for indbrud.

Det er dog vigtigt at påpege, at der er en række forskellige faktorer der påvirker resultaterne – særligt måden hvorpå man spørger informanterne ind til utryghed, men også hvordan man afgrænser gruppen af utrygge. På baggrund af den metodiske litteratur på området er det dog vores vurderingen, at det anvendte spørgeformat og afgrænsning i nærværende undersøgelse relativt

ift. livskvalitet, grundlæggende tryghed og tillid, hvorfor det i sidste ende er et teoretisk-analytisk baseret valg at sammenlægge de forskellige svarkategorier i to grupper af hhv. trygge og utrygge.

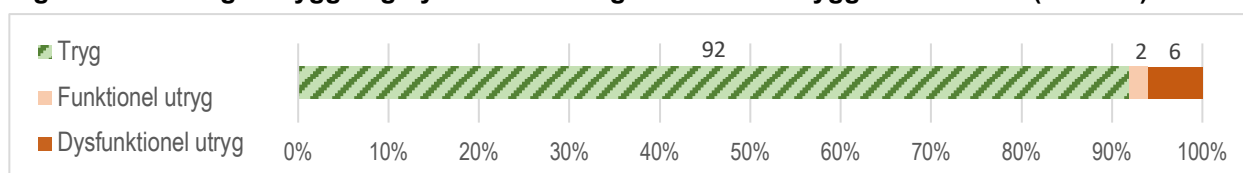
²² Med henblik på at undersøge hvorledes vores indbrudsutryghedsspørgsmål performede ift. andre anvendte spørgeformater stillede vi også TrygFondens spørgsmål vedrørende utryghed for indbrud i vores undersøgelse (TrygFondens spørgeformat kan ses i bilag 1). Det viste sig, at ud fra TrygFondens spørgeformat var 16,9 % af respondenterne utrygge for indbrud. Dette resultat bekræfter i udgangspunktet, at vores sample ikke er et ekstraordinært trygt udsnit af befolkningen, men i stedet at vores spørgeformat identificerer en mindre gruppe personer som utrygge.

skarpt får indfanget omfanget af den utryghed og bekymring i borgernes dagligdag som specifikt relaterer sig til indbrud.²³

Funktionel og dysfunktionel utryghed

Med inspiration for Jackson og Gray (2010) kan vi opdele utrygge personer i to grupper ud fra, hvorvidt utrygheden er funktionel (se afsnittet *Funktionel og dysfunktionel utryghed* side 27 vedrørende afgrænsningen af dysfunktionel og funktionel utryghed). Ud af de 8 % af respondenterne, der er utrygge, finder vi, at en fjerdedel af disse er funktionelt utrygge, mens tre fjerdedele er dysfunktionelt utrygge. I forhold til alle respondenter svarer det til, at 6 % af respondenterne er dysfunktionelt utrygge, mens 2 % af respondenterne er funktionelt utrygge (jf. figur 7 nedenfor).²⁴

Figur 7: Fordeling af trygge og dysfunktionelt og funktionelt utrygge for indbrud (n=5.017)

Figurnote: Vægtet data.

Der er 2 % af danskerne, som kan karakteriseres som funktionelt trygge. De funktionelt utrygge er de personer, hvis livskvalitet ikke er negativt påvirket af deres utryghed, og hvor de forholdsregler, som de tager, ikke har en negativ bivirkning på deres tryghed eller livskvalitet.

Der er 6 %, som er dysfunktionelt utrygge i forhold til indbrud. Det er de utrygge, som enten ikke tager nogle særlige forholdsregler, eller hvor de forholdsregler, som de tager, har en negativ bivirkning på deres tryghed eller livskvalitet, eller hvor utrygheden i sig selv har en negativ effekt på deres livskvalitet.

Det, som karakteriserer de dysfunktionelt utrygge i praksis, er ikke, at de afholder sig fra at tage nogle forholdsregler.²⁵ Kun cirka 9 % af de dysfunktionelt utrygge tager således ingen særlige forholdsregler i forhold til indbrud. Et mindretal (ca. 24 %) af de dysfunktionelt utrygge oplever, at forholdsreglerne, som de tager i forhold til indbrud, i sig selv er utryghedsskabende, mens cirka 43 % af de dysfunktionelt utrygge oplever, at forholdsreglerne påvirker deres livskvalitet negativt.

Det som særligt 'driver' den dysfunktionelle utryghed, er primært utryghedens effekt på livskvaliteten. Cirka 80 % af alle dysfunktionelt utrygge oplever således, at utrygheden påvirker deres livskvalitet negativt i nogen, høj eller meget høj grad. Det betyder på den anden side, at cirka 20

²³ Det kan endvidere bemærkes, at der kun er meget få "ved ikke" svar på vores utryghedsspørgsmål (1,1 % af alle respondenter), hvilket indikerer, at spørgsmålet ikke var været svært at forstå eller svare på (se tabel 2).

²⁴ I forhold til opdelingen af respondenterne som hhv. dysfunktionelt og funktionelt balancerede utrygge se bilag 2 for en detaljeret beskrivelse af resultatet af klassificeringsproceduren.

²⁵ Bemærk at opgørelsen over årsagerne til at respondenter klassificeres som dysfunktionelt utrygge ikke summer til 100 %. Det skyldes, at respondenterne på flere parametre kan være dysfunktionelt utrygge (fx kan de både opleve, at de forholdsregler, som de tager, er utryghedsskabende, og de kan opleve at deres livskvalitet er negativt påvirket af deres utryghed).

% af den dysfunktionelle utryghed er relateret til enten fravær af præventiv adfærd eller til en negativ bivirkning (utryghedsskabende eller livskvalitetsnedsættende) af den præventive adfærd.

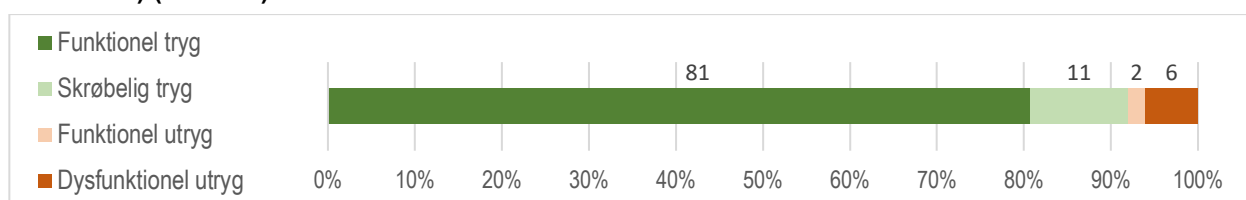
Selvom forekomsten af utryghed for indbrud blandt danskerne er relativ lav (i forhold til hvad der fundet i andre undersøgelser), så finder vi, at størstedelen af de utrygge kan karakteriseres som dysfunktionelt utrygge. Det skyldes især den effekt, som utrygheden har på folks livskvalitet.

Funktionel tryghed og skrøbelige tryghed

Det er ikke kun gruppen af utrygge, som kan nuanceres. Også gruppen af trygge i forhold til indbrud kan opdeles i forhold til hvor funktionel eller skrøbelig trygheden er (se afsnittet *Funktionel og skrøbelig tryghed* side 28 vedrørende afgrænsningen af de funktionelt trygge og skrøbeligt trygge).

Ud af de alle respondenter finder vi, at 81 % kan betegnes som funktionelt trygge for indbrud, mens 11 % af respondenterne kan betegnes som skrøbeligt trygge i relation til indbrud (se figur 8 nedenfor).²⁶

Figur 8: Fordeling af trygge (funktionelt og skrøbeligt) og utrygge for indbrud (dysfunktionel og funktionel) (n=5.017)

Figurnote: Vægtet data.

Dét, at være funktionel tryg i relation til indbrud, indebærer typisk, at man ikke oplever en høj risiko for indbrud. Cirka 90 % af de funktionelt trygge oplever således ikke en høj indbrudsrisiko. Alligevel tager langt de fleste funktionelt trygge én eller flere forholdsregler med henblik på at undgå indbrud (ca. 78 % af de funktionelt trygge). Der er dog cirka 22 % af de funktionelt trygge, som kan karakteriseres som *passivt trygge*, idet de i lyset af en lav oplevet indbrudsrisiko ikke tager særlige forholdsregler med henblik på at undgå indbrud.²⁷ For alle funktionelt trygge gælder det, at såfremt de tager forholdsregler, så opleves forholdsreglerne ikke utryghedsskabende eller som negativt påvirkende livskvaliteten. Og såfremt der opleves en høj indbrudsrisiko, så påvirker den ikke livskvaliteten negativt.

At være skrøbeligt tryg i relation til indbrud indebærer typisk, at man oplever en høj risiko for indbrud. Cirka 69 % af de skrøbeligt trygge oplever, at der er en høj sandsynlighed for indbrud.

²⁶ I forhold til opdelingen af respondenterne som hhv. funktionelt trygge og skrøbeligt trygge se bilag 2 for en detaljeret beskrivelse af klassificeringsproceduren.

²⁷ Vedrørende klassificering af denne gruppe som funktionelt trygge se bilag 2.

Der er forskellige kilder til den skrøbelige tryghed.²⁸ Der er dog meget få (ca. 7 %) skrøbeligt trygge, som oplever en høj risiko for indbrud og som ikke tager nogle særlige forholdsregler, og der er også relativt få (ca. 16 %) af de skrøbeligt trygge, som oplever, at forholdsreglerne i sig er utryghedsskabende. Der er dog relativt mange af de skrøbeligt trygge (ca. 42 %) som oplever, at de forholdsreglerne, som de tager i forhold til indbrud, påvirker deres livskvalitet negativt.

Det, som 'driver' den skrøbelige tryghed, er todelt. Cirka 55 % af de skrøbeligt trygge oplever at sandsynligheden for indbrud påvirker deres livskvalitet negativt i nogen, høj eller meget høj grad.²⁹ Det betyder på den anden side, at cirka 45 % af den skrøbelige tryghed er relateret til enten fravær af præventiv adfærd (ca. 7 %) eller til negative bivirkninger ved den præventive adfærd (ca. 38 %).

92 % af alle danskere er trygge og bekymrer sig ikke ofte om indbrud, og for langt hovedparten af denne gruppe er trygheden funktionel og solid. Der er dog et mindretal af de trygge (11 % af alle danskere), som kan karakteriseres som skrøbeligt trygge.

Ligheder og forskelle mellem de fire tryghedsgrupper

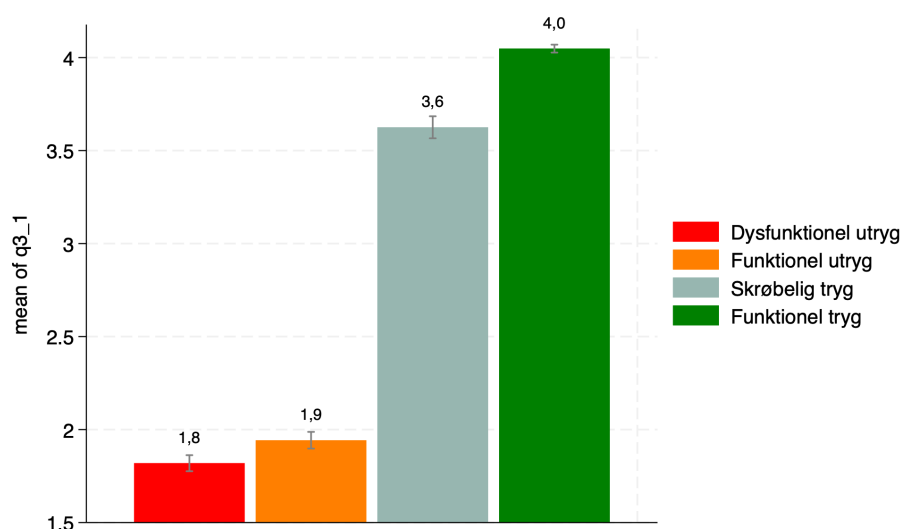
De fire (u)tryghedsgrupper (dysfunktionelt utrygge, funktionelt utrygge, skrøbeligt trygge og funktionelt trygge) er i udgangspunktet klassificeret på baggrund af deres svar på, hvor ofte de bekymrer sig om indbrud i deres dagligdag (se afsnit 3 og tabel 2 ovenfor). Derfor er det gennemsnitlige bekymringsniveau mellem trygge og utrygge selvfølgelig forskelligt. Men hvis vi analyserer forskellen i det gennemsnitlige bekymringsniveau for indbrud for henholdsvis de dysfunktionelt utrygge og de funktionelt utrygge og for de funktionelt trygge og skrøbeligt trygge, så viser det sig, at der også her er signifikante forskelle (se figur 9 nedenfor).

De dysfunktionelt utrygge er således gennemsnitlige mere utrygge end de funktionelt utrygge. Og tilsvarende er de funktionelt trygges tryghed signifikant højere end de skrøbeligt trygges tryghed (se figur 9).

²⁸ Bemærk at opgørelsen over årsagerne til at personer klassificeres som skrøbeligt trygge ikke summer til 100 %. Det skyldes at respondenterne på flere parametre kan være skrøbeligt trygge (fx kan de både opleve at de forholdsregler som de tager, er utryghedsskabende og de kan opleve at deres livskvalitet er negativt påvirket af sandsynligheden for indbrud).

²⁹ Det er som nævnt ikke alle skrøbeligt trygge som oplever en høj risiko for indbrud. Ses der alene på gruppen af skrøbeligt trygge som oplever en høj risiko for indbrud, så er ca. 82 % som dem som oplever at risikoen for indbrud negativt påvirker deres livskvalitet.

Figur 9: Gennemsnitlige bekymring for indbrud blandt de fire tryghedsgrupper (n=5.017)

Tabelnote: vægtet data. Gennemsnitligt bekymringsniveau er beregnet på basis af følgende værdier: "Næsten hele tiden"=1, "Ofte"=2, "Af og til"=3, "Sjældent"=4 og "Aldrig"=5. Spørgsmålsformulering: se tabel 2.

Der ses desuden en tydelig sammenhæng mellem hyppigheden af utryghed, og hvor funktionel utrygheden er. Supplerende analyser viser således, at cirka 90 % af dem, der har svaret, at de "hele tiden" er bekymret for indbrud ender med at blive klassificeret som dysfunktionelt utrygge, og 10 % ender med at blive klassificeret som funktionelt utrygge. Blandt de respondenter der har svaret, at de "ofte" er bekymret for indbrud bliver 27 % klassificeret som funktionelt utrygge, mens 73 % af dem bliver klassificeret som dysfunktionelt utrygge.

Tilsvarende tendens ses i forhold til de trygge: cirka 93 % af de respondenter der svarer, at de "aldrig" er bekymret for indbrud bliver klassificeret som funktionelt trygge, og cirka 7 % bliver klassificeret som skrøbeligt trygge. Blandt de respondenter, der har svaret, at de "af og til" bekymrer sig for indbrud bliver cirka 75 % klassificeret som funktionelt trygge, mens cirka 25 % bliver klassificeret som dysfunktionelt trygge.

Som tidligere nævnt (se side 16) har det almindeligvis været antagelsen, at det var intensiteten eller hyppigheden af utrygheden som i sig selv var afgørende for hvor funktionel eller dysfunktionel utryghed er. Vores analyser viser på den ene side meget tydeligt, at hyppigheden af bekymring for indbrud er et helt centralt aspekt i forhold til, om utrygheden (og trygheden) er funktionel. På den anden side viser det sig dog også, at man godt kan bekymre sig om indbrud "næsten hele tiden" og alligevel være funktionel utryg. Og tilsvarende så kan personer, der "aldrig" bekymrer sig om indbrud, alligevel være skrøbeligt trygge.

Når man sammenligner de fire (u)trykshedsgrupper i forhold til deres niveau af grundlæggende utryghed, livskvalitet, tillid til andre mennesker og tillid til myndigheder tegner sig to tendenser.

Den første tendens er, at de personer, der er dysfunktionelt utrygge for indbrud, har signifikant mindre tillid (til andre mennesker og til myndighederne), og generelt er mere grundlæggende utrygge end funktionelt utrygge. Et tilsvarende billede tegner sig for gruppen af personer, som er

skrøbeligt trygge. De har signifikant mindre tillid (til andre mennesker og til myndighederne), og er generelt mere grundlæggende utrygge end de funktionelt trygge. Disse resultater er helt forventelige og i tråd med andet litteratur på områder (Scherg, 2018c).

Der ses dog også en anden tendens, hvor de funktionelt utrygge har *højere* tillid til andre mennesker og til de lokale myndigheder end de skrøbeligt trygge, og at de funktionelt utrygge og de skrøbeligt trygge ikke umiddelbart adskiller sig signifikant fra hinanden i forhold til livskvalitet og grundlæggende utryghed. Denne tendens viser således, at funktionalitet / dysfunktionalitet handler om mere og andet end utryghedens styrke eller hyppighed.

Samlet set kan vi således se tegn på, at de dysfunktionelt utrygge og de skrøbeligt trygge er to grupper af personer som på forskellig vis er negativt ramt eller dysfunktionelt påvirket af risikoen for indbrud. Tre faktorer betinger at de er negativt påvirkede: 1) enten går risikoen for indbrud eller utrygheden ud over deres livskvaliteten, eller også beror det på 2) fraværet af præventiv adfærd, eller 3) det handler om, at den præventive adfærd har en negativ bivirkning på enten trygheden eller livskvaliteten. I vores undersøgelse er denne gruppe af 'negativt påvirkede' på 17 % af danskerne (6 % funktionelt utrygge + 11 % skrøbeligt trygge).

Afslutningsvis er det vigtigt at påpege, at selvom undersøgelsens data via stikprøven og vægtning er søgt tilstræbt et repræsentativt udsnit af den danske befolkning, så er det ikke en garanti for at udsnittet er repræsentativt på alle relevante parametre (såsom herkomst og socioøkonomisk status). Desuden så har andre undersøgelser fundet indikationer på at YouGov-panelet – som er anvendt i undersøgelsen – er mere utrygt end befolkningen som helhed (Andersen et al., 2020, 2023). Man skal derfor være varsom med at generalisere undersøgelsens fund vedrørende forekomsten af utryghed til den danske befolkning som helhed.

Dysfunktionel utryghed, skrøbelig tryghed og risikofaktorer

I det følgende præsenteres en række regressionsanalyser med fokus på at belyse den dysfunktionelle utryghed, den skrøbelige tryghed og de negativt påvirkede (dvs. gruppen af dysfunktionelle utrygge + gruppen af skrøbeligt trygge). Her vil vi hen over tre regressionsmodeller undersøge hvilke faktorer, der henholdsvis påvirker sandsynligheden for at være dysfunktionel utryg (model 1), skrøbeligt tryg (model 2) og negativt påvirket (model 3).

I modellerne har vi inkluderet en række forskellige baggrundsfaktorer: demografiske forhold (køn, alder og etnisk herkomst), sociale forhold (husstandsindkomst, uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning), bolig- og husstandsforhold (husstandstype, boligtype og region) samt erfaringer med indbrud (direkte udsat for indbrud, indirekte udsathed (kender nogen der har været udsat for indbrud) medieret erfaring (hørt om indbrud via sociale medier)) og indbrudsforekomsten i kommunen³⁰.

³⁰ Data vedr. forekomsten af indbrud i beboelse og husstande (per 1. jan. 2022) stammer fra Danmarks Statistik.

Tabel 3: Regression (OLS). Forhold der påvirker den dysfunktionel utryghed (model 1), den skrøbelige tryghed (model 2) og den samlede gruppe af negativt påvirkede (model 3)

	MODEL 1		MODEL 2		MODEL 3	
DEMOGRAFI	B	se	B	se	B	se
MAND	-0,00118	-0,0068	0,0292**	-0,0089	0,0281**	-0,0105
ALDER	-0,0014***	-0,0003	-0,0027***	-0,0003	-0,0040***	-0,0004
FORÆLDRE FRA VESTLIGE LANDE	0,00198	-0,0222	0,0886**	-0,033	0,0906*	-0,0354
FORÆLDRE FRA IKKE-VESTLIGE LANDE	0,0174	-0,024	0,118***	-0,0352	0,135***	-0,037
VED IKKE / ØNSKER IKKE AT SVARE	0,0196	-0,0283	0,0586	-0,039	0,0781+	-0,0431
SOCIOØKONOMI						
MELLEMLANG ELLER LANG UDDANNELSE	-0,0226**	-0,007	0,00613	-0,0093	-0,0164	-0,0107
LAV INDKOMST (MINDRE END 75 % AF MEDIANEN)	0,0232+	-0,0132	0,0293+	-0,0177	0,0526*	-0,0207
MIDDEL INDKOMST (MELLEM 75 % OG 200 % AF MEDIANEN)	0,0134	-0,0092	0,0131	-0,0126	0,0265+	-0,0143
ØNSKER IKKE AT OPLYSE	0,0361**	-0,0114	0,0209	-0,0144	0,0570***	-0,0171
HUSSTANDSTYPE						
ENLIGE	0,00342	-0,0095	-0,0272*	-0,0125	-0,0237	-0,0147
BØRNEFAMILIE	-0,0121	-0,0095	-0,0188	-0,0125	-0,0309*	-0,0142
HJEMMEBOENDE BØRN	-0,0223	-0,0244	-0,0803**	-0,0285	-0,103**	-0,0342
ANDEN HUSSTANDSTYPE	-0,0232	-0,0178	-0,0871***	-0,0228	-0,110***	-0,0275
BOLIGFORHOLD						
PARCELHUS	0,0263***	-0,008	0,00599	-0,0104	0,0323**	-0,012
HOVEDSTADSOMRÅDET	0,00457	-0,0075	0,0129	-0,0101	0,0175	-0,0116
ERFARINGER MED INDBRUD						
DIREKTE UDSAT FOR INDBRUD	0,144***	-0,0374	0,147***	-0,0403	0,291***	-0,0426
INDIREKTE UDSAT FOR INDBRUD	0,0491***	-0,0103	0,0696***	-0,0133	0,119***	-0,0154
HØRT OM INDBRUD PÅ SOCIALE MEDIER	0,0238**	-0,0081	0,0314**	-0,0105	0,0552***	-0,0123
INDBRUDSFØREKOMST I KOMMUNEN (PER 1.000 HUSSTANDE)	-0,00042	-0,0014	-0,00203	-0,0017	-0,00245	-0,0021
KONSTANT	0,0870***	-0,0226	0,205***	-0,0264	0,292***	-0,0315
R ²	0,046		0,066		0,111	
N	5.017		5.017		5.017	

Tabelnote: Ustandardiserede koefficienter med robuste standardfejl. + p<0,1; * p<0,05; ** p<0,01; *** p<0,001. Variable vedr. herkomst tolkes med "Mindst en forælder født i Danmark" som referencekategori. "Lav indkomst" og "Middelindkomst" tolkes med "Høj indkomst. Mere end 200 % af medianen" som referencekategori. Variable vedr. husstandstype tolkes med "Par uden børn" som referencekategori.

I den første model (Model 1) analyseres hvilke faktorer, der påvirker den dysfunktionelle utryghed.

Modellen viser for det første, at køn ikke er en risikofaktor i forhold til at være dysfunktionel utryghed. Således er kvinder ikke umiddelbart mere dysfunktionelt utrygge end mænd (som er referencekategorien). Alder er en betydningsfuld faktor. Det betyder med andre ord, at jo yngre en person er, jo større sandsynlighed er der for, at vedkommende er dysfunktionelt utryg. En stigning på 10 år i alder vil reducere sandsynligheden for at være dysfunktionelt utryg med 1,4 procentpoint. Det

ses, at herkomst ikke umiddelbart spiller en rolle i forhold til den dysfunktionelle utryghed for indbrud.

De sociale faktorer viser, at personer med mellemlang og lang uddannelse i mindre grad er dysfunktionelt utrygge end personer med kortere eller ingen uddannelse (referencekategorien). Der er tendens ($p < 0,10$) til, at personer i husstande med en lav indkomst er mere dysfunktionelt utrygge end personer i husstande med en høj indkomst (referencekategorien).

Husstandstype har umiddelbart ikke en betydning for den dysfunktionelle utryghed. Der ses dog en betydning af boligtype således, at personer der bor i parcelhus, i højere grad er dysfunktionel utrygge end personer, der bor i andre boligformer. De er således 2,6 procentpoint mere dysfunktionelt utrygge.

Erfaring med indbrud er også en væsentlig faktor i forhold til den dysfunktionelle utryghed. Således har personer, der har været udsat for indbrud, større sandsynlighed for at være dysfunktionel utryg end en person, der ikke har været udsat for indbrud inden for det seneste år. Sandsynligheden stiger med cirka 14 procentpoint, hvis man personligt har været udsat for indbrud.

Analysen viser også, at dem, der kender nogen personligt, der har været udsat for indbrud har øget risiko for at være dysfunktionel utryghed i forhold til ikke at kende nogen. Endvidere viser analysen også, at det øger sandsynligheden for at være dysfunktionel utryg (med cirka 2 procentpoint) at have hørt om et indbrud i lokalområdet på de sociale medier. Der er dog ikke nogen effekt af forekomsten af indbrud i kommunen.

I Model 2 analyserer vi hvilke faktorer, der påvirker den skrøbelige tryghed. Overordnet set er det ikke fuldstændigt de samme faktorer, der påvirker den skrøbelige tryghed, som påvirker den dysfunktionelle utryghed.

Det kommer blandt andet til udtryk ved, at mænd i større udstrækning er skrøbeligt trygge end kvinder. Det viser sig også ved, at herkomst har en betydning for den skrøbelige tryghed, så personer med vestlig og ikke-vestlig baggrund er mere skrøbeligt trygge end personer med dansk herkomst.

I forhold til de socioøkonomiske faktorer så ser vi, at uddannelsesniveauet ikke har en effekt på den skrøbelige tryghed. Vi ser til gengæld at husstandstype har en effekt. I forhold til 'par uden børn' – som er den hyppigst forekommende husstandstype og referencekategorien – er hjemmeboende børn mindre skrøbeligt trygge (tilsvarende med personer i 'andre' typer husstande). Igen er erfaringer med indbrud en væsentlig faktor, som signifikant påvirker den skrøbelige tryghed.

I Model 3 analyserer vi hvilke faktorer, der betinger, at en person i det hele taget er negativt påvirket (dvs. enten er dysfunktionelt utryg eller skrøbelig tryg). Denne analyse viser for det første, at mænd i højere grad er negativt påvirket end kvinder, og igen bliver det tydeligt, at alder er en betydningsfuld faktor. Størrelsen af effekten er relativt stor, idet en stigning på 10 år vil reducere sandsynligheden for at være dysfunktionelt utryg med cirka 4 procentpoint. Herkomst har en signifikant betydning således, at personer med en anden herkomst end dansk er mere negativt påvirkede.

Når vi ser på gruppen af negativt påvirkede, så er der en signifikant effekt af indkomstniveauet. Det betyder, at personer med lav indkomst i højere grad er negativt påvirket end personer med høj indkomst.

I forhold til husstandstype viser det sig, at børnefamilier er mindre negativt påvirket end 'par uden børn'. Tilsvarende gælder det, at hjemmeboende børn er mindre negativt påvirkede end personer i husstandstypen 'par uden børn'. Personer i parcelhuse er i højere grad negativt påvirket end personer i andre boligtyper – primært etageboliger.

Som i de to foregående modeller ser vi, at erfaring med indbrud er en meget væsentlig faktor. Hvis man har været direkte (dvs. personligt) udsat for indbrud inden for det seneste år, så øger det sandsynligheden for at være negativt påvirket med næsten 30 procentpoint. Supplerende analyser viser i forlængelse heraf, at over halvdelen af personer, der har været udsat for indbrud inden for det seneste år, er negativt påvirket (dvs. er enten dysfunktionelt utrygge eller skrøbeligt trygge). Indbrudsforekomsten i lokalområdet har heller ikke her en signifikant betydning.

Ovenstående analyse bidrager med nogle interessante perspektiver på den dysfunktionelle og skrøbelige tryghed. Det gælder først og fremmest i forhold til kategorien køn. Undersøgelser finder almindeligvis, at kvinder er mere utrygge end mænd (Collins, 2016; Ejrnæs & Scherg, 2022; Pedersen & Balvig, 2023; Scherg & Ejrnæs, 2020). Det, vi mere specifikt ser i forhold til den dysfunktionelle tryghed, er, at der ikke er ingen forskel på mænd og kvinder. Disse resultater ligger umiddelbart i forlængelse af den eksisterende forskning på området (Bankiewicz & Papadouka, 2023; Lai et al., 2012; Rambøll, 2016; Rountree, 1998; Rountree & Land, 1996b; Yuan & McNeeley, 2017).³¹

Det, vi dog også ser, er, at i den samlede gruppe af negativt påvirkede, så er det mændene, der i højere grad er negativt påvirkede end kvinderne. At kvinder skulle have en mere funktionel følelsesmæssig reaktion på indbrud, er i udgangspunktet lidt overraskende. Men at kvinder på nogle områder er mindre sårbare end mænd er velkendt (Schwarzer & Luszczynska, 2012). For eksempel fandt Scherg og Ejrnæs (2020) blandt andet, at de utryghedsmæssige konsekvenser af at være udsat for kriminalitet var mindre for kvinder end for mænd.

Andre mulige årsager til, at vi ikke genfinder den forventede kønseffekt på utryghed, kan blandt andet skyldes, at utryghed for indbrud er en helt særlig type utryghed. Det betyder med andre ord, at kvinder og mænd i forhold til indbrud er mere ens, hvad angår deres sårbarhed. Derudover formår måden vi spørger ind til den negative påvirkning af indbrud eventuelt at komme bag om de forventninger mænd og kvinder kan opleve, at der er til deres følelse af utryghed og som kan præge deres svar (Reid & Konrad, 2004; Sutton & Farrall, 2005). Mænd kan således eventuelt opleve det som mindre truende for deres selvbillede at svare, at deres livskvalitet er negativt påvirket af risikoen for indbrud end at svare at de er utrygge for indbrud.

I forlængelse af mange andre tryghedsundersøgelser for tiden som finder, at de unge er den mest utrygge aldersgruppe, finder vi i denne undersøgelse, at de unge er væsentlige mere dysfunktionelt utrygge og negativt påvirket af indbrud end andre aldersgrupper.³² I den internationale

³¹ Det skal bemærkes, at der også er en række undersøgelser, hvor man har fundet, at kvinder er mere utrygge for indbrud end mænd (Cook & Fox, 2011; Ejning, 2012; Hirtenlehner & Farrall, 2014; Kongstad & Kruize, 2011; Lee et al., 2020).

³² Når vi ikke kontrollerer for andre faktorer og ser på fordelingen mellem aldersgrupperne, så er det meget tydeligt, at de unge ikke bare er mere dysfunktionelt utrygge, de er også meget mindre funktionelt trygge end andre aldersgrupper (se bilag 3).

forskning på området findes ikke en konsekvent sammenhæng i forhold til betydningen af alder for utrygheden for indbrud. En række undersøgelser har fundet insignifikante sammenhænge (Cook & Fox, 2011; Ejning, 2012; Lai et al., 2012; Yuan & McNeeley, 2017) og andre har fundet en positiv sammenhæng (ældre mere utrygge for indbrud end yngre) (Bankiewicz & Papadouka, 2023; Rambøll, 2016) og andre en negativ sammenhæng (yngre mere utrygge) (Lee et al., 2020; Rountree, 1998; Rountree & Land, 1996a).

Da unge og yngre personer i Danmark generelt er mere utrygge på en lang række forskellige områder i forhold til grundlæggende utryghed, område utryghed og kriminalitetsfokuseret utryghed (Andersen et al., 2023; Pedersen & Balvig, 2023; Scherg & Ejrnæs, 2020; Øland Ribe, 2023) er det på det foreliggende grundlag vanskeligt at afgøre, i hvilken grad den indbrudsrelaterede utryghed er en sideeffekt af denne ret gennemgående utryghed, eller om der er andre forklaringer på de unges utryghed i relation til indbrud (fx relateret til anden forsikringsadfærd (jf. Nielsen, 2022)).

Herkomst har ikke signifikant indflydelse på den dysfunktionelle utryghed, men har signifikant indflydelse på den skrøbelige tryghed og den negative påvirkning samlet set. Det er velkendt, at personer med minoritetsbaggrund generelt findes at være mere utrygge (Collins, 2016; Scherg, 2016; Scherg & Ejrnæs, 2020), hvilket blandt andet skal ses i relation til en mere marginaliseret position i samfundet. Til gengæld understøtter forskningen på området, at det er sværere at finde en sammenhæng mellem herkomst og utryghed for indbrud.

Et andet fund, der er interessant at fremhæve, er betydningen af socioøkonomiske faktorer. Nærværende undersøgelse peger på, at bedrestillede personer er mindre negativt påvirkede af indbrud end dårligere stillet personer. Dette er overordnet i tråd med hvad man generelt finder i forhold til andre typer utryghed (Scherg, 2016; Scherg & Ejrnæs, 2020). I den internationale forskning vedrørende utryghed for indbrud findes ofte insignifikante effekter af høj socioøkonomisk status (i form af høj uddannelse og høj indkomst) (Ejning, 2012; Lai et al., 2012; Rambøll, 2016; Yuan & McNeeley, 2017), eller som her, en negativ sammenhæng til utrygheden for indbrud (Bankiewicz & Papadouka, 2023; Rountree, 1998). Det kan eventuelt formodes at mere velstillede personer vil opleve en højere risiko for at blive udsat for indbrud, og derfor ville mere dysfunktionelt utrygge (og der er enkelte undersøgelser, der har fundet dette (se fx Lee et al., 2020)). I denne undersøgelse finder vi ikke dette. En af årsagerne til dette kunne være, at mere velstillede har bedre økonomiske muligheder for at tage forskellige forholdsregler og for eksempel sikre sig på forskellige måder (Bankiewicz & Papadouka, 2023).

Det mest overraskende fund i nærværende undersøgelse er betydningen af husstandstype. Vi fandt, at det, at leve i en børnefamilie, viser sig at være en beskyttelsesfaktor. Det er nyt i forhold til hvad der tidligere er fundet (Ejning, 2012). En del kvalitative studier har indikeret, at personer med hjemmeboende børn skulle leve med en altruistisk utryghed på deres børns vegne (dvs. en utryghed i forhold til hvordan deres børn ville opleve at blive udsat for indbrud). At man som børnefamilie skulle være mindre utryg, kan blandt andet skyldes, at man som børnefamilie kan opleve, at ens bolig er et mindre oplagt mål for indbrud (se nedenfor i "kvalitative analyse").

Boligtype er en faktor som har afgørende betydning for den dysfunktionelle utryghed og på, hvorvidt man er negativt påvirket. Personer, der bor i parcelhus, er mere dysfunktionelt påvirket, hvilket ligger i forlængelse af tidligere forskning på området (se fx Rambøll, 2016) og det kan blandt andet forklares med, at vi i det kvalitative materiale finder, at lejligheder (på nær stuelejlighed) forbindes

med mindre indbrudsrisiko og større tryghed. At have naboer tæt på, kan således give en oplevelse af, at man i en lejlighed er mere beskyttet og mindre udsat for indbrud (se nedenfor i "kvalitative analyse").

Et gennemgående fund på tværs af de 3 modeller er, at erfaring med udsathed for indbrud både direkte og indirekte er en væsentlig risikofaktor i forhold til dysfunktionel utryghed. Viktimisering spiller således en afgørende rolle for utryghed ved indbrud, hvilket bliver underbygget af andre nationale og internationale undersøgelser af utryghed for indbrud (Bankiewicz & Papadouka, 2023; Ejlsing, 2012; Gray et al., 2006; Hirtenlehner & Farrall, 2014; Lai et al., 2012; Lee et al., 2020; Rountree, 1998; Rountree & Land, 1996a; Yuan & McNeeley, 2017).

Et overraskende fund i nærværende undersøgelse er, at kommunens indbrudsniveau ikke findes at have nogen betydning for den dysfunktionelle utryghed eller den negative påvirkning i bredere forstand. I den internationale forskning har man i række undersøgelser fundet, at indbrudsniveauet spiller en rolle for utrygheden for indbrud (Lai et al., 2012; Rountree, 1998). Der kan være flere forklaringer på, at vi i dette studie ikke ser en betydning af indbrudsforekomsten. Det kan for eksempel bemærkes, at det særligt er blandt en række nordsjællandske kommuner, at der er en høj forekomst af indbrud. Som nævnt ovenfor er der måske i disse kommuner en større andel indbyggere, som har økonomiske muligheder for at håndtere risikoen og utrygheden for indbrud på en sådan måde, så den ikke resulterer i en negativ påvirkning på livskvaliteten.

Præventiv adfærd, utryghed og livskvalitet

Præventiv adfærd er vigtig i forhold til at reducere risikoen for indbrud (EUCPN, 2021; Scherg, 2013; Tseloni et al., 2017). Præventiv adfærd er dog også et afgørende aspekt i forhold at kunne håndtere utrygheden og risikoen for indbrud. Uden præventiv adfærd er det således svært at tale om 'funktionel utryghed' (Jackson & Gray, 2010).

Det, som dog står klart på baggrund af den hidtidige forskning er, at præventiv aktivitet i sig selv ikke konsekvent formår at skabe tryghed. Forskellige former for præventiv aktivitet kan have forskellige effekter på trygheden og livskvaliteten. Hvis man i det forebyggende arbejde ønsker at sætte fokus på de personer som er negativt påvirket af indbrud, er det derfor vigtigt at identificere de typer af præventive adfærd som virker kriminalpræventivt og som formår at bibringe tryghed og ikke reducerer livskvaliteten.

For at undersøge effekten af præventiv adfærd har vi dels taget udgangspunkt i respondenternes egne vurderinger af betydningen af forholdsregler for deres tryghed og livskvalitet, og dels har vi undersøgt sammenhængen i et conjoint survey-eksperiment.

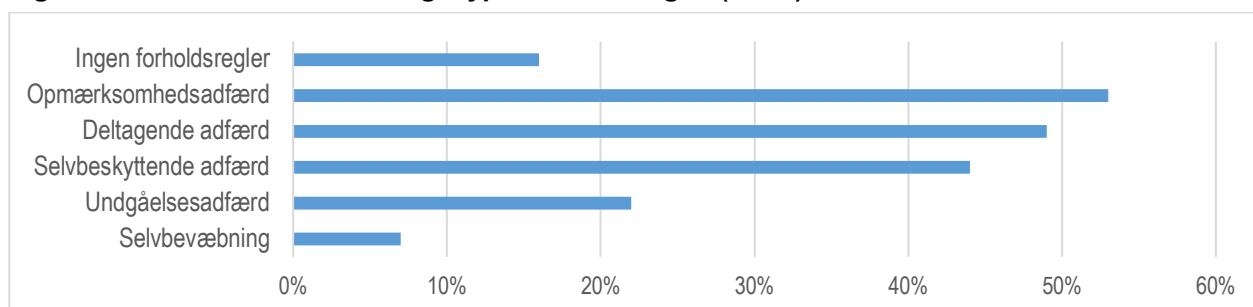
Præventiv adfærd og udbredelse af forholdsregler

Overordnet viser undersøgelsen, at langt størstedelen af respondenterne tager en eller anden form for særlig forholdsregel. Kun cirka 16 % af respondenterne tager ingen særlige forholdsregler i forhold til indbrud (se figur 10 nedenfor)

I figur 10 fremgår det, hvor stor en andel af respondenterne der tager forskellige forholdsregler. Af figuren fremgår det, at cirka 53 % af de adspurgte tager forholdsregler under kategorien 'opmærksomhed i daglige aktiviteter'. Denne type forholdsregler indebærer, at man for eksempel gemmer værdigenstande, når man tager på ferie, eller lader boligen fremstå som beboet. Det er væsentligt at påpege, at denne type adfærd ikke kræver store investeringer i sikkerhedsudstyr.

Den næst hyppigste form for præventiv adfærd er 'deltagelsesadfærd'. Cirka halvdelen af respondenterne har enten tilmeldt sig nabo-hjælp-appen eller har aftaler med naboerne om at holde øje med hinandens boliger.³³ Når det kommer til selvbeskyttelsesadfærd, der indebærer investering i sikkerhedsudstyr for at beskytte boligen, anvender 44 % af respondenterne disse strategier. Når det gælder undgåelsesadfærd og selvbevæbning, er der henholdsvis 22 % og 7 %, der anvender disse strategier.³⁴

Figur 10: Anvendelse af forskellige typer forholdsregler (5.072)

Der er imidlertid nogle markante forskelle i udbredelse af de forskellige typer forholdsregler, når man sammenligner på tværs af de forskellige boligtyper (se figur 11 nedenfor).

Tilsvarende andre undersøgelser finder vi også, at anvendelsen af forholdsregler er markant mindre udbredt for dem, der bor i lejlighed, sammenlignet med dem, der bor i hus (jf. Rambøll, 2016). For eksempel er der en forskel på cirka 40 procentpoint mellem de respondenter, der bor i lejlighed, og de respondenter, der bor i hus, hvad angår forholdsreglen om opmærksomhed i daglige aktiviteter. Der er ligeledes en markant forskel i udbredelsen af deltagelsesorienteret adfærd. Mens cirka 65 % af personer, der bor i hus, anvender en af disse forholdsregler, er det kun lidt under 30 %, der bor i lejlighed, som anvender disse forholdsregler.

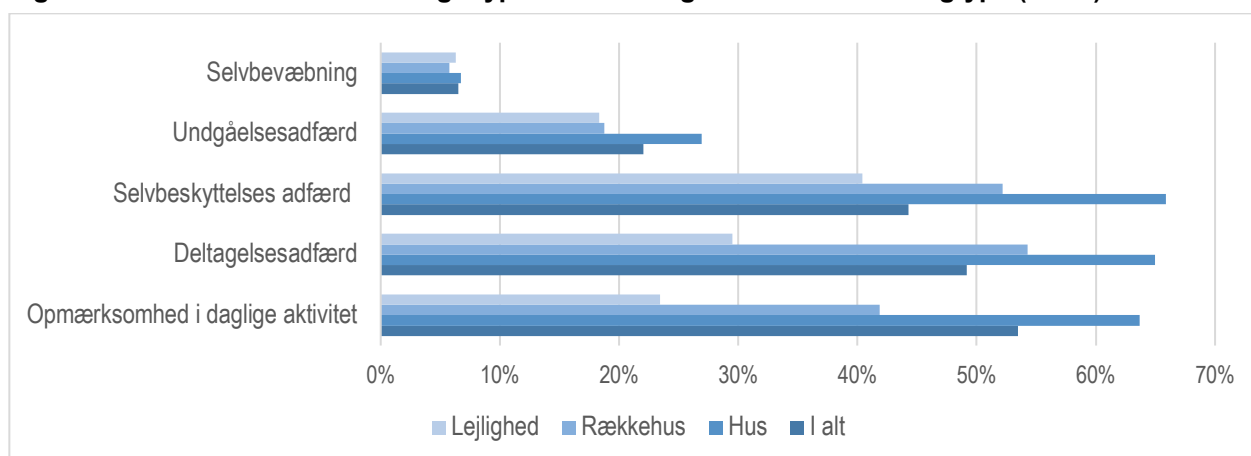
Når det kommer til selvbeskyttelsesadfærd, ser vi også markante forskelle mellem dem, der bor i hus, og dem, der bor i lejlighed. Når det gælder selvbevæbning og undgåelsesadfærd er forskellene i udbredelsen væsentligt mindre blandt i de tre boligtyper.

Det fremgår desuden af tabel 11, at niveauet for anvendelsen af forholdsregler blandt personer, der bor i rækkehus, ligger imellem de personer, der bor i lejlighed og hus.

³³ I forhold til tidligere undersøgelser (Rambøll, 2016) er der en færre respondenter der har uformelle aftaler med naboerne, men flere der er engageret i den formelle nabo-hjælpsordning.

³⁴ En mere detaljeret opgørelse over anvendelse af forskellige forholdsregler kan ses i bilag 3.

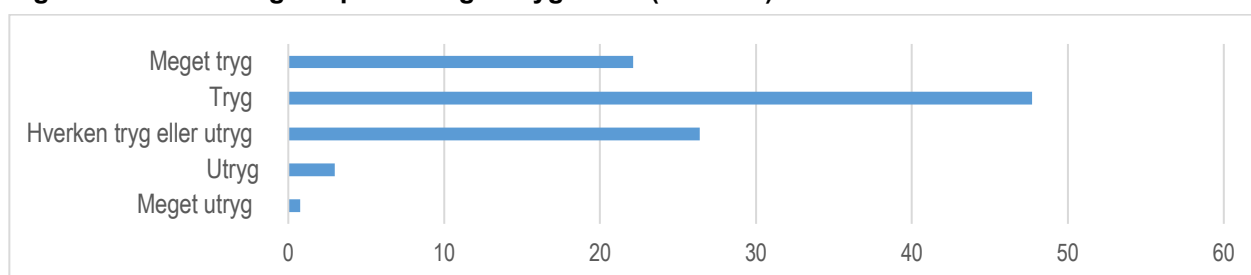
Figur 11: Anvendelsen af forskellige typer forholdsregler fordelt efter boligtype (5.072)

Præventiv aktivitet og utryghed

For at belyse, hvorvidt forholdsreglerne påvirker trygheden, har vi stillet respondenterne følgende spørgsmål: "Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler, som du tager, din tryghed i dagligdagen?". Figur 12 nedenfor viser, at blandt dem, som har taget forholdsregler, er det cirka 70 %, der mener, at forholdsreglerne gør dem "meget tryg" eller "tryg", mens kun knap 4 % mener, at forholdsreglerne gør dem "utryg" eller "meget utryg". Figuren viser således, at respondenterne overordnet mener, at de forholdsregler, de tager, har en positiv indflydelse på deres tryghed. Det er dog væsentligt at understrege, at tallene baserer sig på respondenternes subjektive oplevelse af forholdsreglernes samlede effekt på deres tryghed.

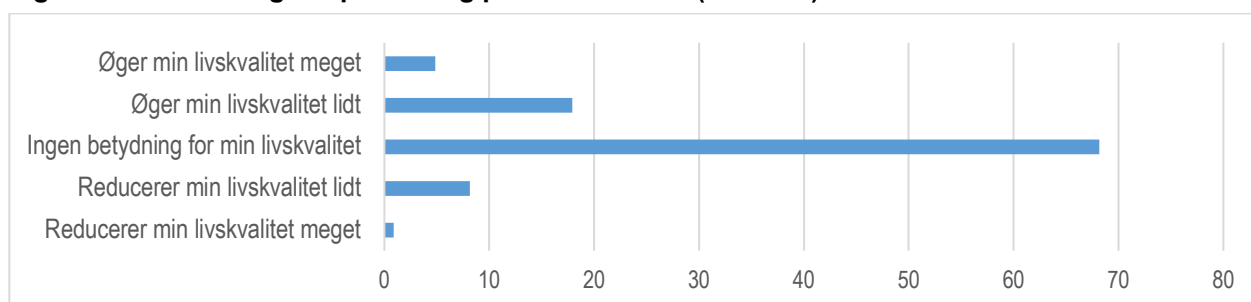
Figur 12: Forholdsreglers påvirkning af trygheden (n= 3.982)

Figurnote: Spørgsmål: "Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler, som du tager, din tryghed i din dagligdag?"

Vi har i undersøgelsen også spurgt, hvordan forholdsreglerne påvirker respondenternes livskvalitet (se figur 13 nedenfor). Her fremgår det, at for lidt under 23 % af respondenterne har forholdsreglerne en positiv effekt på livskvaliteten, mens det for cirka 9 % opleves at reducere livskvaliteten. Det er lidt overraskende, at cirka 23 % mener, at livskvaliteten er forøget ved at tage forholdsregler. For cirka 68 % af respondenterne har forholdsreglerne hverken øget eller mindsket livskvaliteten.

Figur 13: Forholdsreglers påvirkning på livskvaliteten (n= 4.105)

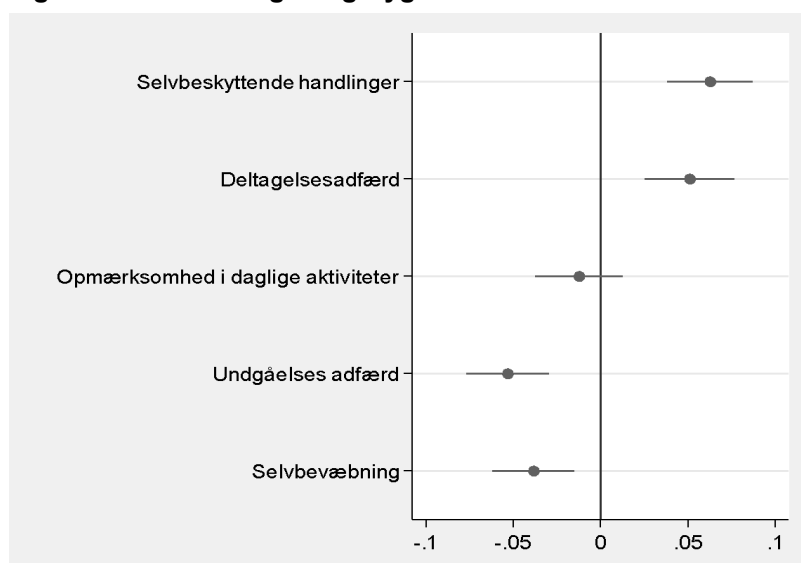
Figurnote: Spørgsmål "Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler som du tager, din livskvalitet i din dagligdag?"

Da spørgsmålene om, hvordan forholdsreglerne påvirker henholdsvis trygheden og livskvaliteten, er stillet til alle respondenter, der har taget minimum én forholdsregel, kan vi ikke umiddelbart sige, hvordan de enkelte forholdsregler påvirker trygheden og livskvaliteten. For at sammenligne hvordan forholdsreglerne påvirker henholdsvis oplevelsen af tryghed og livskvalitet, har vi derfor lavet en regressionsanalyse, der inkluderer de fem forskellige typer af forholdsregler. Vi har desuden kontrolleret for relevante kontrolvariable såsom køn, alder, uddannelse, region, boligtype og indkomst. Det er kun de respondenter, der tager forholdsregler, der er inkluderet i følgende analyser.

Forholdsregler og tryghed

I figuren nedenfor (figur 14) vises koefficienterne i regressionsmodellen. For at kunne sammenligne koefficienterne har vi standardiseret variablene over de forskellige forholdsregler. Figuren viser de forskellige typer forholdsreglers påvirkning af, hvorvidt respondenterne oplever forholdsreglerne som tryghedsskabende. Det er henholdsvis deltagende adfærd og selvbeskyttende adfærd, som har den største positive effekt på trygheden. Derudover viser figuren, at undgåelsesadfærd og selvbevæbning har en negativ påvirkning af trygheden sammenlignet med de andre forholdsregler. Forholdsreglerne der er kategoriseret som 'opmærksomhed i daglige aktiviteter', ligger imellem de to kategorier. De forholdsregler, der virker fremmende for trygheden, er således dem, der kræver økonomisk og socialt kapital. Det er dog væsentligt at pointere, at størrelsen på effekterne er relativt små, da skalaen går fra 1 "meget utryg" til 5 "meget tryg".

Figur 14: Forholdsregler og tryghed

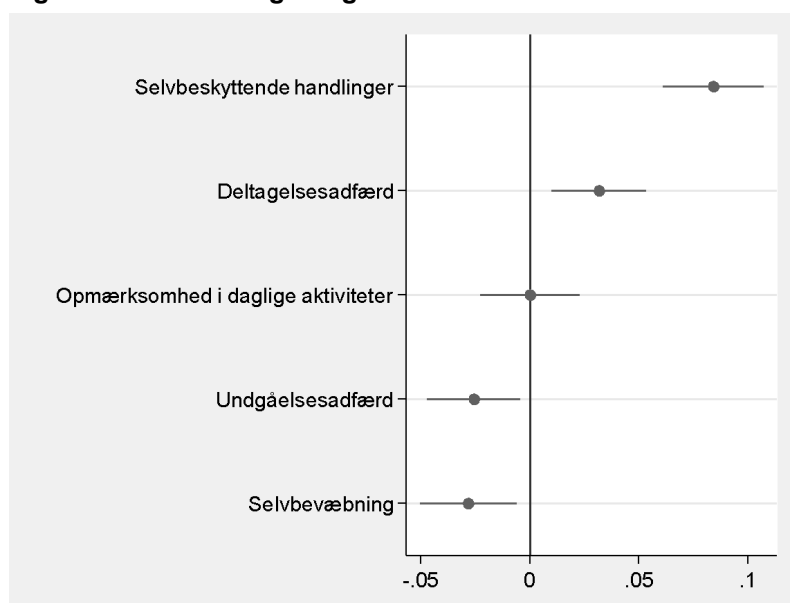

Figurnote: Figuren viser et plot over de standardiserede regressionskoefficienter i en OLS regressionsmodel med robuste standardfejl. Variablen over forholdsreglers betydning for tryghed bliver anvendt som den afhængige variable. Modellen er kontrolleret for en række kontrolvariable.

Forholdsregler og livskvalitet

I figur 15 sammenligner vi de forskellige forholdsreglers bidrag til livskvaliteten. Her fremgår det igen, at deltagende adfærd og selvbeskyttelsesadfærd er de forholdsregler, der opleves mest fremmende for livskvaliteten, mens undgåelsesadfærd og selvbevæbning opleves mindst fremmende for livskvaliteten. Igen er kategorien 'opmærksomhed i daglige aktiviteter' i midten.

Figur 15: Forholdsregler og livskvalitet

Figurnote: Figuren viser et plot over de standardiserede regressionskoefficienter i en OLS regressionsmodel med robuste standardfejl. Variablen over forholdsreglers betydning for livskvalitet bliver anvendt som den afhængige variable. Modellen er kontrolleret for en række kontrolvariable.

En forklaring på at sikkerhedsforanstaltninger i form af installation af sikkerhedsudstyr kan øge livskvaliteten kan være, at når folk føler, at deres hjem er godt beskyttet, så kan de leve mere afslappet og fokusere på andre aspekter i livet uden at føle bekymring for at få indbrud. Således bidrager installation af alarmsystemer og sikrede døre og vinduer til at forebygge indbrud snarere end at reducere konsekvensen ved et indbrud, når det sker. Dette kan have en positiv indflydelse på livskvaliteten, da man således oplever, at der er mindre sandsynligheden for indbrud og derfor også mindre risiko for de negative følgevirkninger ved et indbrud.

En central forklaring på, at deltagelsesadfærd øger både trygheden og livskvaliteten, er, at den udover at kunne virke kriminalpræventivt, også bidrager til skabe et godt lokalt fællesskab, der kan have en gavnlig effekt på livskvaliteten. I den kvalitative analyse bliver der givet nogle eksempler på, hvordan øget nabofællesskab bidrager til livskvaliteten.

En forklaring på, at både undgåelsesadfærd og selvbevæbning har en negativ indflydelse på trygheden og livskvaliteten, er, at de mindsker selvudfoldelsen samt kan minde én om, at man konstant lever i risikoen for indbrud.

Præferencer for tryghed og livskvalitet

I det følgende afsnit vil vi undersøge, hvilke tryghedsfremmende forhold ved en bolig og dens omgivelser, der har betydning for, hvordan man vurderer en fiktiv bolig. Dette vil vi undersøge gennem et conjoint survey eksperiment.

I figur 16 præsenteres resultaterne af conjoint-eksperimentet. Det fremgår af figuren, at forskellige forholdsregler, kriminalitetsniveauet og politiets responstid alle har betydning for valget af, hvilken bolig man henholdsvis vil føle sig mest tryk i og hvilken bolig, man vil få mest livskvalitet i. Overordnet viser figuren, at et højere kriminalitetsniveau og længere responstid reducerer sandsynligheden for at vælge en bolig, mens sikringsforanstaltninger (tyverialarm, sikring af vinduer og døre), nabohjælp og indboforsikring øger sandsynligheden for at vælge en bolig. De faktorer, der har størst betydning for valget af bolig, er kriminalitetsniveauet, indboforsikring og politiets responstid.

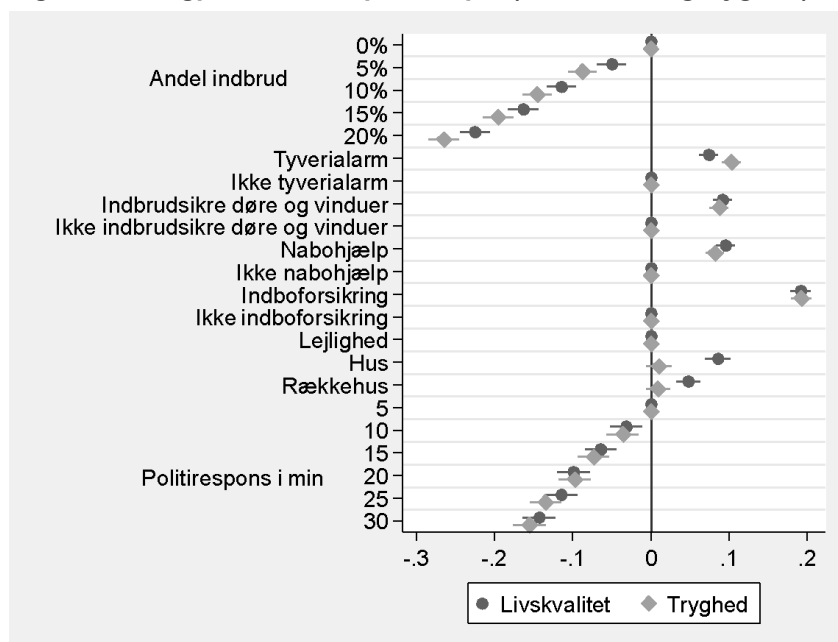
Sandsynligheden for at en bolig opleves tryk øges med 20 procentpoint, hvis boligen har en indboforsikring sammenlignet med en bolig uden indboforsikring. En forklaring på, at indboforsikring har stor betydning for trygheden er givet, at konsekvenser af et indbrud vil opleves meget mere økonomisk belastende i fraværet af en indboforsikring. Derudover kan en forklaring også være at en bolig, der ikke er forsikringsdækket, kan signalere, at boligen er lokaliseret i et kriminalitetsbelastet område, hvor man ikke kan blive forsikret.

Derudover viser figuren, at sandsynligheden for at vælge en bolig reduceres med cirka 16 procentpoint, hvis responstiden er 30 minutter sammenlignet med en responstid på ca. 5 minutter. Dette indikerer, at politiets nærvær har en væsentlig betydning for folks vurderingen af en bolig som tryk.

Figuren illustrerer også, at boligpræferencerne er relativt ens, uanset om man vurderer hvilken bolig, der giver størst tryk eller hvilken bolig, der bidrager mest til livskvaliteten. Den mest markante forskel ses i forhold til boligtype. Det ses dog, at tyverialarm har en mindre positiv effekt på livskvaliteten end på trygheden. Dette kan eventuelt hænge sammen med at tyverialarmer kan forbindes med mere besvær i dagligdagen end for eksempel indbrudssikre vinduer og døre (Kongstad & Kruize, 2011).

Derudover fremgår tydeligt, at når man spørger om, hvilken bolig der giver mest livskvalitet, foretrækker respondenterne klart et hus eller et rækkehus fremfor lejlighed. Dette gælder dog ikke, når man spørger om tryghed. Dette indikerer, at i forhold til lejlighed, så bliver hus i højere grad forbundet med høj livskvalitet. Figuren viser også, at kriminalitetsniveauet har større betydning for trygheden end for livskvaliteten.

Figur 16: Boligpræference split sample (livskvalitet og tryghed)

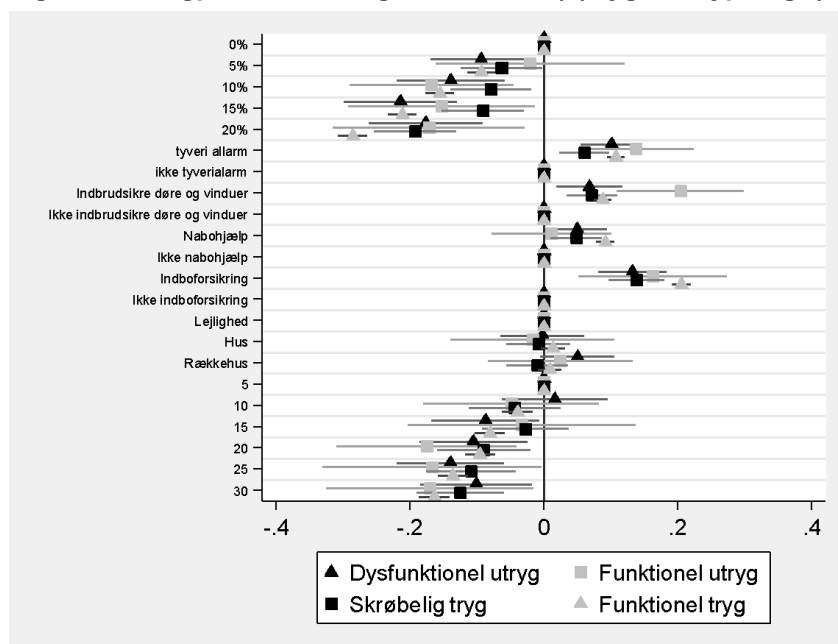

Figurnote: Figuren er baseret på en lineær sandsynlighedsmodel med cluster robuste standardfejl

Vi har også lavet en analyse af tryghedspræferencerne blandt forskellige grupper. Overordnet viser analyserne, at præferencer for tryghed er relativt ensartede på tværs af forskellige grupper. Der er dog nogle forskelle der er særligt interessante.

I figur 17 sammenligner vi boligpræferencer for de forskellige utryghedsgrupper. Figuren viser, at funktionelt utrygge i højere grad forbinder tryghed med indbrudssikre vinduer og døre. Derudover viser figuren, at funktionelt trygge har en højere præference for forsikring og nabohjælp. Figuren viser også, at de dysfunktionelt utrygge og skrøbeligt trygge i mindre grad forbinder forholdsregler såsom tyverialarm og indbrudssikre døre og vinduer med tryghed. Dette kan forklares ved, at forholdsregler i mindre grad opleves som tryghedsskabende for disse grupper.

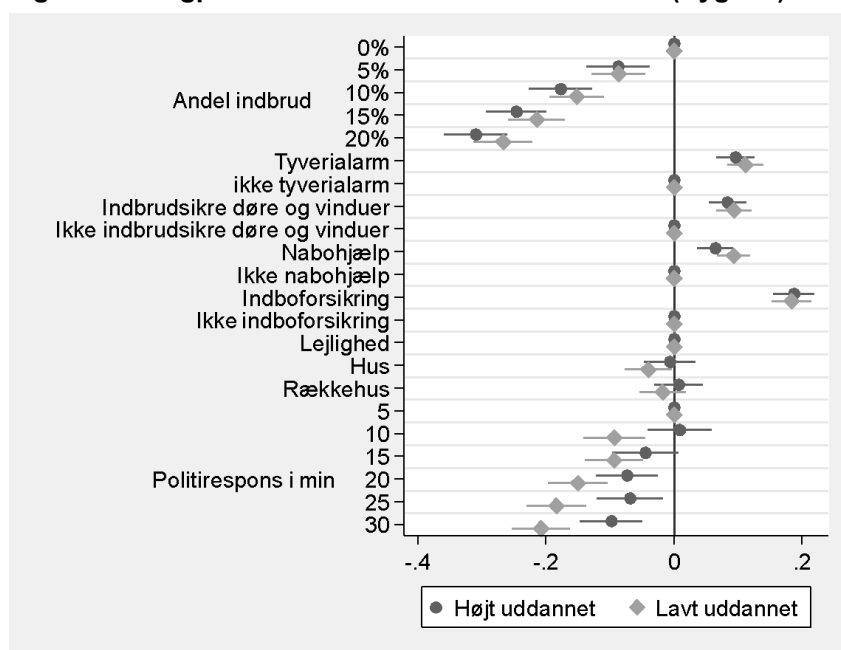
Figur 17: Boligpræferencer og fordelt efter (u)tryghedstypologi (tryghed)

Figurnote: Figuren er baseret på en lineær sandsynlighedsmodel med cluster robuste standardfejl

I figur 18 undersøger vi, om uddannelse har betydning for boligpræferencer. Figuren viser, at effekten af politiets responstid afhænger af uddannelsesniveauet. For lavt uddannede er sandsynligheden for at vælge en bolig cirka 20 procentpoint lavere, hvis responstiden er 30 min. sammenlignet med en responstid på 5 min. For højtuddannede reduceres sandsynligheden kun med 10 procentpoint. Dette indikerer, at lavt uddannede lægger mere vægt på hurtig respons fra politiet. Dette kan skyldes, at lavt uddannede oplever en større sårbarhed over for kriminalitet på grund af lavere socioøkonomiske ressourcer. En hurtig responstid kan således i højere grad opfattes som afgørende for at minimere risici for de lavt uddannede sammenlignet med de højtuddannede, der har andre ressourcer at trække på. Adgangen til personlige sikkerhedsforanstaltninger, såsom alarmsystemer, kan også være begrænset for denne gruppe, hvilket igen betyder, at hurtig politirespons bliver opfattet som en mere vigtig kilde til tryghed.

Figur 18: Boligpræferencer fordelt efter uddannelse (tryghed)

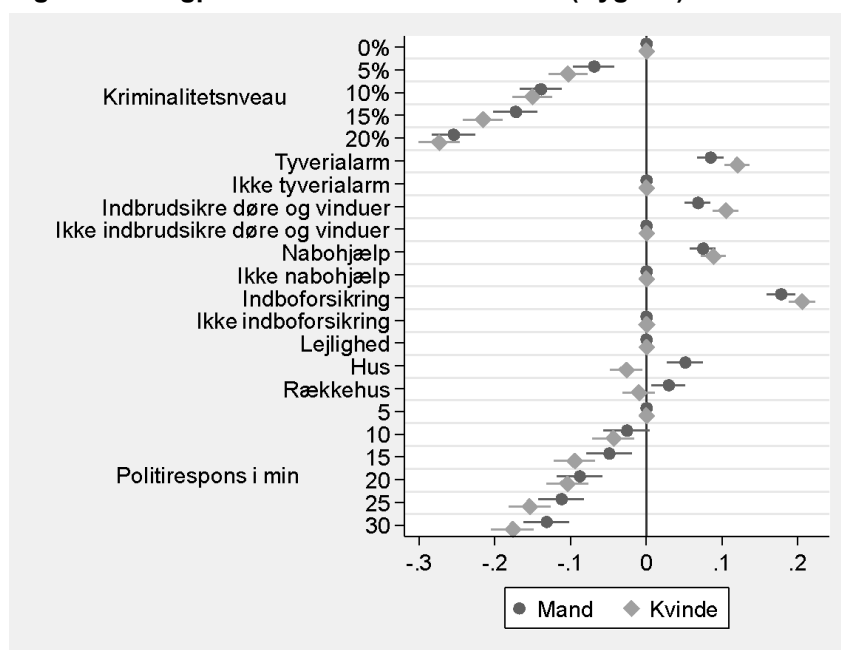

Figurnote: Figuren er baseret på en lineær sandsynlighedsmodel med cluster robuste standardfejl

Resultaterne viser også, at betydningen af individuelle sikkerhedsforanstaltninger er større for kvinder end for mænd (se figur 19). Kvindelige respondenter udtrykker en øget præference for sikkerhedsforanstaltninger såsom tyverialarm og sikring af vinduer og døre. Dette indikerer, at kvinder specifikt prioriterer personlige sikkerhedsforanstaltninger, som også involverer den fysiske sikkerhed.

Når det gælder boligtype, er der også en forskel. Kvinder forbinder i højere grad det at bo i lejlighed med tryghed, mens mænd i højere grad forbinder det at bo i hus med tryghed. Dette resultat kan også genfindes i den kvalitative analyse, hvor de kvindelige respondenter giver udtryk for, at de er mere utrygge ved at bo i hus.

Figur 19: Boligpræferencer fordelt efter køn (tryghed)

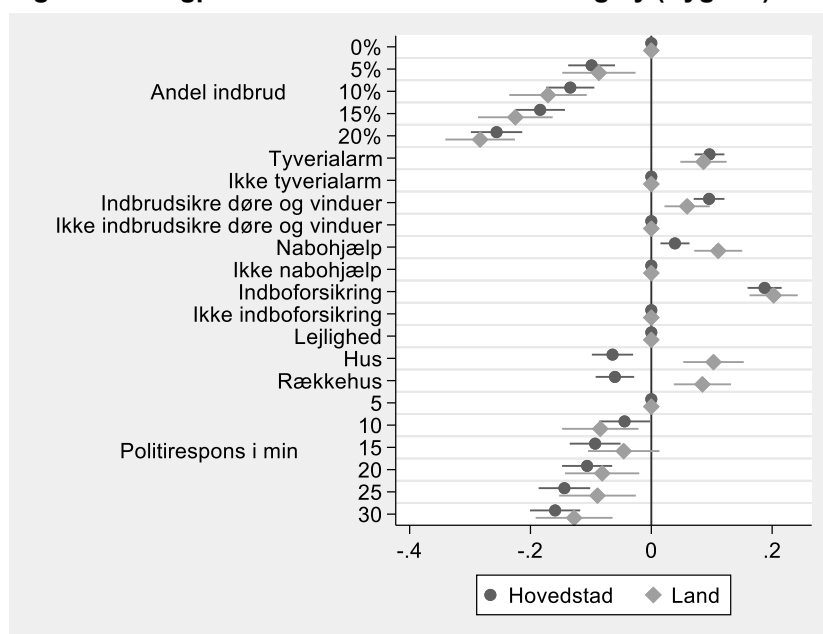
Figurnote: Figuren er baseret på en lineær sandsynlighedsmodel med cluster robuste standardfejl

Graden af urbanisering har også en betydning for, hvilke sikkerhedspræferencer respondenterne har (se figur 20). Respondenter, der bor i hovedstaden eller i store byer, har langt færre præferencer for nabohjælp end personer, der ikke bor i de store byer.

I landdistrikterne kan nabofællesskaberne ofte være tættere vævet sammen. Dette kan give en større følelse af gensidig tillid og samarbejde, hvilket gør, at nabohjælp er mere praktisk og effektivt i disse områder. Derudover har større byområder i højere grad adgang til politi og til de serviceydelser, kommunen leverer i forhold til at skabe tryghed. I landområderne kan man have mindre adgang til disse ressourcer, hvilket kan føre til en større afhængighed af civilsamfundsorienterede forholdsregler såsom nabohjælp.

Derudover er der en klar tendens til at respondenter, der bor i de store byer, mener, at det er mest trygt at bo i lejlighed, mens personer, der bor uden for de store byer, mener, at hus er mest trygt at bo i. Dette kan eventuelt skyldes en form bekræftelsesbias, idet individer der bor i de store byer, i højere grad bor i lejlighed, mens individer der bor uden for byerne, primært bor i hus.

Figur 20: Boligpræferencer fordelt efter land og by (tryghed)

Figurnote: Figuren er baseret på en lineær sandsynlighedsmodel med cluster robuste standardfejl

Overordnet viser resultaterne af vores conjoint survey eksperiment, at forholdsregler såsom tyverialarm, sikring døre og vinduer samt nabohjælp har betydning for den tryghedsmæssige vurdering af en bolig. Det er dog væsentligt at bemærke, at de tryghedsskabende faktorer, der har størst betydning for, hvor tryk man føler sig i en bolig er kriminalitetsniveauet, politiets responstid og forsikringsdækning. Resultaterne peger på vigtigheden af at have et politi, der opleves nærværende og tilgængeligt, og at man bliver kompenseret for de materielle tab ved indbrud. Disse faktorer er mere vigtige end de præventive foranstaltninger såsom tyverialarm.

Kvalitativ analyse

Det overordnede fokus i den kvalitative analyse er på samspillet mellem tryghed og utryghed, præventiv adfærd og livskvalitet. Den kvalitative analyse skal ses som et supplement til den kvantitative analyse, idet den både bringer nye perspektiver vedrørende utryghed frem og giver mere uddybende forklaringer på nogle af de fund, der blev identificeret i den kvantitative analyse. Først vil vi give nogle eksempler på, hvordan henholdsvis funktionel og dysfunktionel utryghed samt skrøbelig tryghed kommer til udtryk blandt informanterne. Derefter vil kapitlet belyse det mere komplekse samspil mellem utryghed, livskvalitet, sikrings- og beskyttelsestiltag, herunder begrænsninger på interviewpersonernes adfærd og færden i husstanden og i nærområdet.

Funktionel utryghed

Følgende del af analysen fokuserer på, hvordan funktionel utryghed erfares og kommer til udtryk hos flere af interviewpersonerne. Den funktionelle utryghed indbefatter for de medvirkende, at de kan føle sig utrygge i deres dagligdag, men at denne utryghed ikke bliver altoverskyggende eller indgribende i forhold til interviewpersonernes livskvalitet.

Den funktionelle utryghed kommer blandt andet til udtryk, når interviewpersonerne aktivt vælger at adressere utrygheden i en præventiv adfærd i form af forskellige forholdsregler og strategier. Disse har typisk en positiv og tryghedsskabende effekt for den pågældende. Interviewpersonen Martin fortæller, at hans forebyggende adfærd stammer fra en såkaldt 'sund fornuft':

Martin: "Mine naboer har haft indbrud i huset, og de sagde: Vi låser sgu ikke altid hoveddørene. Jeg tænker så: Jeg går lige ind og tjekker, om jeg er i samme forsikringselskab som dem, ikke? Det er det her med at gøre de helt banale ting - og at bruge sin sunde fornuft. Det er ligesom i trafikken, hvor man holder for rødt lys. Det er ikke en bekymring, det er bare af vane. Sådan tænker jeg bare".

Citatet viser, at Martin anser det som common sense at udføre præventiv adfærd i det små – som for eksempel at låse sin hoveddør. Det er en så internaliseret del af hans egen adfærd og 'livsanskuelse', at bekymringerne ikke kommer til at fylde i hverdagen. Han fortæller videre:

Martin: "Jeg tror, at det er den der navigationsevne, du får, som gør, at bekymringen ikke fylder for dig, selvom det for andre kan fylde mere. Jeg tror, det er sådan et beredskab, du får bygget op".

Her bliver det tydeligt, at Martin er bevidst om, at hans egen tilgang til forebyggende adfærd netop er med til at mindske bekymringerne for kriminalitet og samtidig har de en præventiv effekt, oplever han. Det viser sig også, at han er opmærksom på, at det ikke er alle, der agerer som ham, men han adresserer sin egen utryghed i form af præventiv aktivitet, der gør ham mere tryk.

Dysfunktionel utryghed

I den indsamlede empiri kommer det til udtryk, at der er et par af interviewpersonerne, der italesætter, at deres følelse af utryghed går ud over deres livsførelse i en grad, hvor det kan være hæmmende for deres livskvalitet. De forholdsregler, som de tager, kan frem for at reducere deres utryghed faktisk forstærke og reproducere deres følelse af utryghed.

I de respektive interviews kommer det særligt til udtryk hos flere af de unge kvinder. Her bliver deres strategier hæmmende for deres livsførelse, og deres følelse af utryghed opleves så stærkt, at den begrænser deres adfærd i deres hverdag. En af interviewpersonerne, Freja, fortæller for eksempel, at hun drømmer om at flytte i hus, men at hun, medmindre hun får en kæreste, ikke tror, at det kan blive muligt, da hun ikke forestiller sig, at hun kan føle sig tryk alene:

Freja: ".../Fordi nu, når jeg gerne vil væk fra lejlighed, så er det sådan noget som rækkehuse, jeg sidder og kigger på, fordi så er der stadigvæk, enten en nabo, eller nogen lige, der er sådan tæt på. Hvis man skal ud og investere i et hjem, så er det dumt, hvis det ender med, at jeg så ikke tør at være alene hjemme, når det bliver mørkt".

Citatet illustrerer, at Freja oplever, at hun ikke kan realisere sine drømme, da hendes bekymringer om, hvad der potentielt kan ske, når hun er alene om aftenen, overskygger dette. I stedet for overvejer hun at flytte i rækkehus, da det skaber en tryghed for hende at vide, at der er naboer tæt på hende.

Det kommer ligeledes til udtryk, at nogle af interviewpersonerne bruger meget energi og tankekraft på netop at forestille sig, hvad der ville ske, hvis de for eksempel var udsat for indbrud. Bekymringstanker er med andre ord nemt tilgængelige:

Sara: "Det, du spørger om, er det, hvis jeg var alene hjemme, og der kom indbrud i huset? Puha... Puha... Det ville være ekstremt ubehageligt, fordi det er grænseoverskridende. Man ved jo ikke, når en ubuden gæst kommer, om det er for at overfalde en, eller om det handler om, at man vil stjæle ens ting".

Citatet belyser, hvordan interviewpersonen Sara reflekterer over, hvad der vil ske, hvis hun bliver udsat for indbrud, mens hun er hjemme - og det, hun frygter mest, er et scenarie, som hun netop ikke kan kontrollere.

Apatisk tryghed

Følgende del fokuserer på de informanter, der overordnet er trygge, men hvor trygheden enten fører til en apati i forhold til at forebygge kriminalitet, eller hvor de forholdsregler, der skal til for at gøre dem trygge, forringer deres livskvalitet.

For interviewpersonen Peter, der tidligere har været udsat for indbrud, er et indbrudsscenario for ham ikke associeret med utryghed. Det handler for ham i langt højere grad om de praktikaliteter, et potentielt indbrud er forbundet med:

Peter: "Jeg ville bare tænke, sikke nogle røvhuller, nu skal jeg til at gå og rydde op, og I har ikke fået en pind ud af det. I virkeligheden ville jeg hellere bare lade døren stå åben, så kunne de selv gå ind, i stedet for at der blev smadret vinduer og døre. Så jeg ville være irriteret over, at det skete, men det ville ikke få mig til at blive bange, eller få mig til at gøre alle mulige tiltag".

Citatet viser, at Peter forbinder indbrudsscenalet med en række praktikaliteter i forbindelse med oprydning, smadrede vinduer og lignende. Da han oplever, at der ikke er noget, der er værd af værdi i hans bolig at stjæle, så anser han ikke sig selv som særlig udsat. Peter fortæller, at hans erfaringer ikke giver anledning til ny forebyggende adfærd, og han forestiller sig ikke, at det kommer til at ændre sig.

Interviewpersonen Signe italesætter tilsvarende, at hun ikke tror på, at hun kan helgardere sig imod - eller forebygge - et eventuelt indbrud:

Signe: "De kommer jo ind, hvis de vil ind. De er så dygtige, de der indbrudspersoner, så vil de ind, så kommer de jo ind. De kan jo bare smadre ruden".

Signe erfarer, at uanset hvilke tiltag eller forebyggende adfærd, hun tager, så mener hun, at det ikke har en reel effekt. Derfor har Signe heller ikke nogen alarm eller andre foranstaltninger i og omkring sin lejlighed. Det vidner med andre ord om, at hendes få forholdsregler i hendes hverdag er med til at reproducere hendes oplevelse af at føle sig tryg.

Skrøbelig tryghed

Flere interviewpersoner oplever, at de har øje for forebyggende adfærd, men det viser sig, at denne adfærd ikke har en positiv effekt på deres følelsesliv. De bliver med andre ord 'skrøbelige', da de bliver påvirket af udefrakommende faktorer. Der skal derfor ikke meget til, før de 'bevæger sig over i utrygheden'. Det kommer til udtryk i interviewpersonen Sofies beskrivelser af de forholdsregler, hun tager, når hun er hjemme, der ikke får en tryghedsskabende effekt:

Sofie: "Jeg tjekker altid lige om døren er låst, når jeg går hjemmefra. Jeg hiver et par ekstra gange i den. Så er det hvert fald ikke årsag til, at der kunne komme indbrud. Men det er også sådan, når jeg selv er hjemme. Når jeg går i seng om aftenen, er der lyd på opgangen - så tænker jeg: sker der et eller andet? Så det er noget, jeg tænker rigtig tit. Især i starten, da jeg boede her. Man skulle lige lære de forskellige lyde at kende".

Sofie er opmærksom, når hun tager afsted, men også når hun er hjemme. Selvom hun påtaler, at hun generelt føler sig tryk i sine omgivelser, så er hun alligevel ekstra opmærksom på lyde fra opgangen, på at låse døren og på at holde øje med, hvad der sker omkring hende i kvarteret. Forholdsreglerne har med andre ord som sådan ikke indflydelse på hendes følelsesliv, da hun stadig kan føle sig ængstelig.

Når strategier opleves rationelle og irrationelle

Følgende del af analysen dykker ned i de tematikker, der er empiridrevet. Flere af temaerne overlapper hinanden, men vi har tilstræbt at opdele dem i underkategorier.

Denne del belyser, hvordan interviewpersonerne bestræber sig på at kontrollere deres følelsesliv via forskellige strategier. En af de tematikker, der går igen, er, at flere af interviewpersonerne påtaler, at de føler sig mere trygge, når de er sammen med andre, end når de er alene. Interviewpersonen Sofie fortæller for eksempel, at hun føler sig mere tryk, når hun er sammen med sin partner:

Sofie: "Hvis han har nogle dage, hvor han er ude og ikke sover hjemme, eller ikke er hjemme til før sent om aftenen, så er jeg bare lidt mere vågen og lidt mere opmærksom på folk omkring mig - og så kigger jeg lidt ud af vinduet. Altså ikke noget manisk, men det giver mig et andet mindset".

For Sofie spiller det således en betydelig rolle for hendes erfarede tryghed, at hun har en primærperson, som hun deler sin hverdag med. Fraværet af ham gør derfor, at hun bliver mere opmærksom på sine omgivelser og hendes egen udsathed. For andre af interviewpersonerne giver eksempelvis tilstedeværelsen af et selskabs- eller kæledyr samme tryghedsfølelse, og derved mindskes følelsen af udsathed, som kan opstå, når man er alene.

Interviewpersonen Nanna nævner, at de strategier, hun tager, ikke nødvendigvis har stor betydning for, hvorvidt hun bliver udsat for indbrud:

Nanna: "Jeg tror, at man måske er for små fisk i vandet til ligesom at kunne måle sig op imod noget. Men alligevel giver det en lille smule - okay - så tager jeg

sgu lige en runde mere [i kvarteret] bare fordi, at der har været to indbrud i vinters sidste år”.

Selvom Nanna italesætter, at hun er bevidst om, at hendes gåture med sin hund i kvarteret muligvis ikke har den store effekt, så er det alligevel meningsfuldt for hende at ‘gå en ekstra runde’ for på den måde at føle, at hun aktivt gør en forskel for at forhindre et eventuelt indbrud i området. Det peger med andre ord på, at nogle af interviewpersonerne er bevidste om, at deres strategier godt kan virke ‘irrationelle’, men samtidig har de et behov for at udføre dem, for så føler de, at de opnår (en smule) kontrol over situationen.

På den anden side ser vi også en række interviewpersoner, der oplever, at de (stort set) er i kontrol over, hvorvidt de potentielt bliver udsat for eksempelvis indbrud. Interviewpersonen Kristian går meget op i teknisk sikring, som han mener har direkte betydning for, om han bliver udsat for indbrud.

Kristian: “Næsten alle naboerne her på vejen har haft det [indbrud]. Og jeg bilder mig selv lidt ind, at det er, fordi vi har gjort så meget, så går de sgu ind til naboerne i stedet for, ikke? Der er ikke nogen grund til at gå ind lige det sted, hvor det er sværest” .

Interviewpersonen Martin italesætter, at han også har et ‘kontrolgen’, der bevirker, at han fik installeret et alarmsystem, imens han rejste meget i en periode med sit arbejde:

Martin: “Det med alarmen, det var mig, der foreslog det. Det var jo for at hjælpe hende [hans kone], men i bund og grund mest for at hjælpe mig selv. Med at have en bedre samvittighed med at være væk i tre dage”.

Citatet peger på, at han oplever en altruistisk form for utryghed, der ikke er overskyggende, eller som determinerer hans adfærd i de daglige rutiner, når han er hjemme hos familien. Martin er dog bevidst om, at utrygheden viser sig, når han ikke selv er til stede, hvorfor utrygheden for ham opstår på sin kones og børns vegne, qua hans fysiske fravær fra hjemmet.

Interviewpersonen Louise ser anderledes på sin risiko for indbrud. Det betyder, at hun finder en tryghed i at rationalisere sig frem til, at hun på grund af den livsfase - og den alder - hun har, er mindre udsat for eventuel kriminalitet:

Louise: “Vi har børnecykler, og det ser lidt rodet ud. Så de [indbrudstyvene] vil hellere have dem der, der har mere design end os. Og det er rigtigt nok, de har haft tre indbrud, nogle af dem, vi ved, har rigtig mange fine ting”.

Louise oplever, at børnecykler og rod gør, at det ville være mindre attraktivt at bryde ind hos dem, da det signalerer til en potentiel indbrudstyv at udbyttet ved et indbrud hos hende vil være begrænset (og ikke umagen værd). Louise oplever derfor ikke, at hendes bolig er et decideret mål for eventuelle kriminalitetsscenarier, hvorfor hun ikke anser sig selv i en særlig udsat position. Det bliver med andre ord en måde for Louise at kontrollere sin egen utryghed på.

Utryghed og præventive indsatser som katalysator for fællesskab

Følgende del belyser, hvordan interviewpersonerne oplever, at utryghed (og tryghed) kan skabe grobund for deltagelse i forskellige fællesskaber. Den kvantitative analyse viste, at præventiv adfærd såsom nabohejselp blev forbundet med tryghed og øget livskvalitet. Disse resultater bliver yderligere bekræftet i den kvalitative analyse, hvor flere informanter særligt nævner nabohejselp som en væsentlig tryghedsskabende foranstaltning. Ydermere ytrer flere af interviewpersonerne, at præventive aktiviteter kan bidrage til nabohejsellesskabet. Disse fællesskaber kommer til udtryk på forskellig vis, men flere af interviewpersonerne engagerer sig aktivt i det forebyggende initiativ Nabohejselp, som viser sig at have en positiv effekt på deres tryghed, men også kan være med til at reproducere utryghed.

Interviewpersonen Kristian, som er aktiv i forskellige præventive initiativer, oplever, at det er meningsfuldt for ham at være Naboven³⁵ i sit nærområde:

Kristian: "Jeg synes, det er vigtigt, selvom man bor i et villakvarter og i en by, at man kommer hinanden lidt ved, ikke? Vi kalder lidt vores vej for en 'landsby'".

Af citatet fremgår det, at Kristian oplever, at det er vigtigt at engagere sig i sit lokalområde. For ham bliver det præventive arbejde som Naboven meningsfuldt, da han netop kommer sine naboer og sit lokalområde ved. Da Kristian aktivt deltager i flere forskellige forebyggende initiativer, er han dog samtidig særlig opmærksom på de utryghedsskabende faktorer, der er i hans nærområde. Det meningsfulde fællesskab afløses her i visse kontekster af et konstant blik på sikkerhed og forebyggelse – både i forhold til hans eget hjem, men også i det boligkvarter, han er en del af.

Interviewpersonerne peger dog ikke kun på de positive aspekter af nabohejsellesskaberne. For interviewpersonen Nanna, som også er Naboven, kan disse fællesskaber være forbundet med ambivalenser. Hendes hverdag er præget af teenagebørn, der skal i skole, og en hund, der skal luftes, inden hun skal på arbejde. Ifølge Nanna lufter hun derfor ud, når hun går med hunden, hvorfor hendes vinduer til tider står åbne:

Nanna: ".../ Nogle gange, hvis jeg er kommet hjem med ham [hunden], og inden jeg kører på arbejde og har glemt at lukke et vindue, så er der altid en eller anden, der ringer og siger: Ved du godt, du har et vindue åbent? Jeg ved, at der er supermange, der holder øje... Og det kan også være lidt irriterende nogle gange".

Som det fremgår af citatet, kan Nanna opleve, at hendes naboer holder et vågent øje med, at der bliver taget nogle konkrete forholdsregler i forhold til at undgå indbrud. Qua det fællesskab, der er blevet bygget op i det lokalområde, hvor Nanna bor, så erfarer Nanna, at det kan blive et irritationsmoment for hende, da det tenderer til en mere intimiderende 'overvågning'. Fællesskabet for Nanna bliver således ikke kun et positivt tilvalg, men nærmere noget 'man skal', hvorfor hendes tryghed ikke nødvendigvis beror på at tage del i fællesskabet. Omvendt ytrer hun op til flere gange, at hun er glad for, at flere af de ældre, der bor på vejen, er hjemme om dagen, og derfor kan 'holde

³⁵ Nabovenner er særligt dedikerede nabohejselpere (<https://dkr.dk/nyheder/2021/sep/nabovenner-skalgive-nabohjaelpen-et-loeft>).

øje'. I denne kontekst fungerer fællesskabet i nærområdet faktisk som en tryghedsskabende faktor for Nanna.

For interviewpersonen Martin er fællesskaber såsom Nabohjælp – det er der har den afgørende præventive effekt:

Martin: "Jeg får statistikker løbende på det, så det går faktisk meget godt. Så jeg føler mig ikke utryg, men jeg synes, det er vigtigt at bidrage til en del af samfundet. Det tror jeg mere på – at vi render rundt og går med hundene og holder øje med, hvad der sker, end om man har en skide alarm".

For ham viser det sig at være meningsfuldt, da han oplever at have en anden føling med sit lokalområde, når han holder øje på sine gåture rundt omkring i sit kvarter. Martin oplever, at det netop er her, man kan bidrage med sin del til samfundet, da man involverer sig i hinanden frem for at fokusere på en mere individuel præventiv adfærd i form af alarm og sikring af egen bolig. Det bidrager derfor positivt til Martins oplevelse af tryghed i sit eget nærområde, og det opleves meningsfuldt for ham at indgå i dette fællesskab.

Viktimisering som katalysator for utryghed

I følgende del belyses, hvordan interviewpersonerne, der tidligere har været udsat for forskellige former for kriminalitet, erfarer og reflekterer over deres forhold til tryghed og utryghed. I overensstemmelse med de kvantitative analyser fremgår det tydeligt, at erfaringer med indbrud er noget, der skaber utryghed. Flere af respondenterne beskriver, hvordan indbrud har været en grænseoverskridende oplevelse.

Sara: "Det er ubehageligt, at der er nogen, der har været inde i vores hus, som er ubudne, og som har rodet i tingene. Og den følelse er ekstra ubehagelig. Så når vi har været på ferie, og kommer hjem, så er det første, vi gør, er, at vi går rundt for at se, om alt er, som det skal være".

Det bliver også tydeligt i empirien, at der opstår en klar sammenhæng mellem tidligere erfaringer og de præventive indsatser, de gør brug af i deres hverdag. Dette fremgår også af den kvantitative analyse, hvor det kun er ca. 1 % af respondenter der har været udsat for indbrud som ikke tager nogle forholdsregler sammenlignet med ca. 17 %, der ikke har været udsat for indbrud. Interviewpersonen Sara har tidligere oplevet at blive udsat for indbrud i sin bolig:

Sara: "Så efter, i et stykke tid, i nogle uger, tænkte jeg på det. Hvilke lyde, der var, om der var nogen eller noget, og man kigger ekstra rundt omkring i haven og ser, om der er noget, jeg skal være bange for. Og selvfølgelig gik vi så i gang med at sætte alarm op og så på hvilke alarmsystemer, vi havde, og vi satte lås i vinduerne, så man ikke bare kunne åbne med et brækjern".

For Sara har oplevelsen af indbruddet skabt grobund for, at hun i perioden lige efter blev ekstra årvågen i sit eget hjem omkring potentielle farer. Dette fare-beredskab blev igangsætter for yderligere præventive indsatser i deres hjem, og de anskaffede sig forskellige former for sikkerhedsudstyr. Erfaringen med indbrud har for Sara derfor givet hende et blik for de omstændigheder, der er i hendes privatsfære - i hendes hjem -, og det har skærpet hendes opmærksomhed for potentiel 'fare'.

Det har haft store personlige implikationer for de interviewpersoner, der tidligere har været udsat for kriminalitet. Det forplanter sig på forskellig vis alt efter hvilken slags kriminalitet, der er tale om. Interviewpersonen Emma har været udsat for alvorlig chikane af en tidligere nabo i hendes opgang. Disse oplevelser har gjort, at hun er særlig opmærksom på sine omgivelser:

Emma: "Jeg lægger mærke til folk i området. Det gør jeg. Hvis jeg ser nogen, der ligner ham, altså, jeg får det fysisk dårligt. /.../".

På baggrund af Emmas tidligere erfaringer, har hun fået et skærpet blik på sine omgivelser, og derfor også på de mennesker, hun møder. Dette udmønter sig i et psykisk og fysisk 'overarbejde' i og med, at hun har et emotionelt beredskab, der igangsættes, hvis hun bliver mindet om eller møder en person, der ligner den tidligere nabo. Emma lever derfor med en utryghed, som har implikationer på hendes generelle adfærd. Denne intentionelle og ikke-intentionelle adfærdsregulering har derfor betydning for hendes livsførelse i dagligdagen. I Emmas tilfælde er det tydeligt at utrygheden bliver dysfunktionel, og at den går ud over hendes livskvalitet.

Boligforhold

Følgende del afdækker, hvordan interviewpersonerne oplever at boligforhold har betydning for deres tryghed. Mere specifikt er der iblandt alle interviewpersonerne en fælles konsensus om, at man er mest udsat, hvis man bor i hus eller i en stuelejlighed. Flere af de kvindelige informanter har af den grund ønsker om at bo i lejlighedskompleks fremfor i hus. Resultaterne af vores conjoint survey eksperiment (se figur 19) viser også, at der er en klar kønsmæssig forskel i præference for boligform. Kvinder forbinder lejlighed med tryghed, mens mænd i højere grad forbinder det at bo i hus med tryghed.

Flere af interviewpersonerne giver udtryk også for, at deres tryghedsfølelse handler om, hvorvidt de bor i hus eller lejlighed - og særligt hvilken etage, de bor på, i lejligheden:

Freja: "Det er også noget, jeg kunne lide ved lejligheden, da jeg flyttede ind. Det var faktisk, at jeg ikke var i stueplan /.../. Så er det ikke bare lige, at man smadrer en rude og så hopper ind. Der skal alligevel lidt til for at komme herop, ikke?"

For Freja er det således et stort ønske at få en lejlighed, der ikke er i stueetagen. Rationalet om, at det er mere besværligt at begå indbrud, hvis man bor højere oppe, er gennemgående for størstedelen af de interviewpersoner, der bor i lejlighed i vores indsamlede empiri. Interviewene peger på, at kvinder i højere grad end mænd frygter for deres fysiske sikkerhed. Flere interviewpersonerne giver også udtryk for, at de fravælger at bo i hus på grund af utryghed. Interviewpersonernes udsagn bidrager til at forklare kønsforskellen i vores conjoint survey i forhold til boligform.

Det er ikke kun boligformen, der har betydning for informanternes tryghed, det er også boligområdet. Flere af interviewpersonerne relaterer deres følelse af tryghed til det område, de bor i. Demografi og geografi har således stor betydning for, hvorvidt de føler sig udsatte i deres hjem og nærområde. For eksempel oplever interviewpersonen Sofie, at det skaber en tryghed for hende at vide, at der bor ældre mennesker i hendes nabolag, men hun er samtidig bevidst om, hvor hun bevæger sig på bestemte tider af døgnet, da hun også bor tæt op af et socialt belastet boligområde.

Sofie: "Der er rigtig mange pensionister her, som er hjemme hele tiden. Og de sidder lidt og kigger ud. Og det giver bare en lidt hyggelig, lidt tryk følelse, det gør det helt bestemt. Men det betyder da noget, at der er en ghetto lige på den anden side, hvor det jo ikke nødvendigvis er byens bedste børn og voksne, der bor".

Interviewpersonerne giver udtryk for, at både boligtype og nabolag spiller en væsentlig rolle i forhold til deres følelse af utryghed. Overordnet viser den kvalitative analyse også, at der findes en række forskellige strategier til at håndtere utrygheden. Det fremgår af analysen at de håndteringsstrategier, der anvendes både kan være tryghedsskabende og hæmmende for livsudfoldelsen.

5. Konklusion

Utryghed fylder meget i det forebyggende arbejde. En forudsætning for at vi som samfund kan arbejde effektivt i det tryghedsfremmende arbejde – blandt andet i forhold til indbrud – er et indgående kendskab til problemets karakter (Scherg, 2018a).

På den ene side, er det tydeligt, at utryghed helt overvejende har negative konsekvenser for dem, som oplever den. På den anden side har den kriminologiske forskning vist, at ikke al utryghed i alle situationer er et problem. Utryghed kan således ses som funktionel, når den ansporer til nyttige og fornuftige forholdsregler og ikke negativt påvirker livskvaliteten.

Formålet med denne undersøgelse var at udvikle nye værktøjer til at kunne belyse omfanget af utryghed for indbrud. Derudover var formålet med undersøgelsen at nuancere forståelsen af utryghed og belyse, hvor stor andel af de utrygge, som kunne karakteriseres som henholdsvis dysfunktionelt og funktionelt utrygge.

Undersøgelsen fandt en begrænset forekomst af utryghed for indbrud. Således viste det sig, at 8 % af danskerne kunne klassificeres som utrygge for indbrud. En fjerdedel af de utrygge tog forholdsregler, som ikke havde negative konsekvenser for deres tryghed eller livskvalitet, hvorfor 2 % af alle danskere kunne klassificeres som 'funktionelt utrygge', mens 6 % af alle danskere kunne klassificeres som 'dysfunktionelt utrygge'. Undersøgelsen viste, at det, som særligt driver den dysfunktionelle utryghed, er utryghedens negative effekt på livskvaliteten. Cirka 80 % af alle dysfunktionelt utrygge oplever således, at utrygheden påvirker deres livskvalitet negativt.

Vi kan på baggrund af undersøgelsen umiddelbart konkludere, at langt de fleste danskere er trygge – svarende til 92 % af danskerne. Men som noget nyt identificerede denne undersøgelse to grupper af trygge personer. Vi fandt således, at 81 % af danskerne var solidt og 'funktionelt trygge'. Vi identificerede dog også en mindre gruppe af trygge for hvem, trygheden var kompromitteret, og kunne karakteriseres som skrøbelig (11 % af danskerne). De 11 % 'skrøbeligt trygge' danskere, er på forskellige måder negativt eller dysfunktionelt påvirket af risikoen for indbrud – typisk fordi risikoen for indbrud (eller de forholdsregler, som de tager i forhold til indbrud) går ud over deres livskvalitet. Det, som driver den skrøbelige tryghed, er for godt halvdelen af gruppen en negativ effekt på livskvaliteten af en høj oplevet indbrudsrisiko, mens det for knap halvdelen skyldes et fravær af præventiv adfærd eller negative bivirkninger ved deres præventive adfærd.

Som indledningsvist nævnt i rapporten har en række andre undersøgelser af utryghed for indbrud fundet, at omkring 20-25% af danskerne kunne karakteriseres som utrygge. Selv om denne undersøgelse umiddelbart finder færre utrygge danskere end de førnævnte undersøgelser, finder vi dog, at omkring 17 % af danskerne (6 % dysfunktionelt utrygge og 11 % skrøbeligt trygge) på forskellig vis er negativt eller dysfunktionelt påvirket af indbrud.

Analysen viste, at særligt faktorer vedrørende erfaringer med indbrud og alder gennemgående påvirkede sandsynligheden for at være dysfunktionel utryg – eller på anden vis påvirkede respondenterne negativt i forhold til indbrud.

En måde vi som individer kan påvirke risikoen for indbrud og utrygheden i forhold til indbrud, er ved at tage nogle forholdsregler – enten alene eller sammen med andre. Mens vores viden om den kriminalpræventive effekt af forskellige forholdsregler er relativ solid, er vores viden om effekten af præventiv adfærd på følelsen af tryghed og livskvalitet relativ usikker. Årsagen til denne usikkerhed er ikke, at den tryghedsskabende effekt af forskellige præventive forholdsregler ikke er blevet undersøgt, men fordi det metodiske grundlag bag de fleste undersøgelser har været for svagt.

Med henblik på at styrke vores viden om effekterne af præventiv adfærd, undersøgte vi den selvoplevede effekt af præventiv aktivitet på trygheden og livskvaliteten på en række forskellige måder. Disse analyser viste en klar forskel mellem effekten af forskellige strategier. Således fremgik det, at særligt individuelle sikkerhedsforanstaltning og præventiv adfærd sammen med naboer (eks. Nabohjælp) vurderes at have den største positive selvoplevede effekt på trygheden og livskvaliteten.

Analysen viste desuden, at ikke al præventiv adfærd virker tryghedsskabende: Selvbevæbning og undgåelsesadfærd havde alt-andet-lige en negativ effekt på trygheden og livskvaliteten. Opmærksomhed i daglige aktiviteter havde en ikke-signifikant effekt på trygheden og livskvaliteten.

Vores survey-eksperiment pegede på, at lav sandsynlighed for indbrud og nærværet af politiet samt indboforsikring var de faktorer der havde størst betydning for, hvor trygt man vurderer en fiktiv bolig. Her fandt vi, at indboforsikring er noget af det, som relativt set er det vigtigste for tryghed og livskvaliteten – hvilket forklarer, at tæt på 95 % af alle husstande i Danmark har en indboforsikring (Nielsen, 2022). Derudover viste det sig, at sikringstiltag både kunne give tryghed og livskvalitet. Analysen viste også, at der er relativt små forskelle mellem forskellige grupper, når det kommer til vurdering af tryghedsskabende foranstaltninger.

Anbefalinger

Teoretisk

Der er for det første behov for en mere nuanceret forståelse af utryghed. Det er tydeligt, at hovedparten af de utrygge påvirkes negativt af utrygheden, men derudover er det klart, at utryghed ikke i alle tilfælde er dysfunktionel. Denne og andre undersøgelser indikerer tydeligt, at et substantielt mindretal af utrygge tager tryghedsskabende forholdsregler og er ikke negativt påvirket i deres hverdag af utrygheden. Denne funktionelle utryghed skal således ikke nødvendigvis problematiseres, men i stedet anerkendes, idet den i vid udstrækning kan anses som en funktionel reaktion på en oplevet risiko.

Udover behovet for en mere nuanceret forståelse af utryghed, er der behov for en mere nuanceret forståelse af trygheden.

Et af de væsentligste fund i nærværende undersøgelse handler om de trygge. Undersøgelsen identificerede således en gruppe af såkaldt 'skrøbeligt trygge'. De er en gruppe af personer, som er trygge og ikke bekymrer sig om at blive udsat for kriminalitet, men som alligevel oplever negative eller dysfunktionelle konsekvenser på grund af risikoen for kriminalitet. Disse negative konsekvenser opstår for eksempel på grund af negative bivirkninger forbundet med deres præventive adfærd.

Denne gruppe af skrøbeligt trygge er ikke bare mere negativt påvirket af risikoen for indbrud end de såkaldt funktionelt utrygge, de er for eksempel også mindre tillidsfulde i forhold til andre mennesker end de funktionelt utrygge.

Disse fund udfordrer samlet set opfattelsen af utryghed og tryghed som endimensionale og kategorisk forskellige størrelser og lægger bandt andet op til en nærmere analyse af de skrøbeligt trygge – for eksempel med henblik på at kunne sætte forebyggende ind over for til denne gruppe.

I denne undersøgelse har vi fokuseret på utrygheden for indbrud. Et væsentligt fund er, at alder var en markant risikofaktor således, at unge i større udstrækning var dysfunktionelt utrygge end ældre personer. Denne undersøgelse skriver sig således ind i den række af andre undersøgelser, som har fundet, at unge er mere utrygge end andre aldersgrupper (Andersen et al., 2023; Pedersen & Balvig, 2023; Scherg & Ejrnæs, 2020; Øland Ribe, 2023). I de sidste 10-15 år er der sket et seismisk skift i utryghedens aldersprofil. Hvor det tidligere var de ældre, som var mest utrygge, er det i dag de unge. Vi ved på nuværende tidspunkt for lidt om de mekanismer, der driver de unges utryghed. Hvis vi skal adressere de unges stigende utryghed, er der behov for en bedre viden om, hvad der har betydning for deres utryghed på det kriminalitetsrelaterede område.

Undersøgelsen fandt desuden, at kvinder i forhold til mænd var mindre skrøbeligt trygge. At kvinder skulle have en mere funktionel følelsesmæssig reaktion på risikoen for kriminalitet, var overraskende i forhold til, hvad andre undersøgelser på området har fundet, men dog ikke helt uden fortilfælde (Reid & Konrad, 2004; Scherg & Ejrnæs, 2020; Sutton & Farrall, 2005).

Disse fund lægger op til, at det lidt stereotype billede af kvinder som sårbare og utrygge, der findes i både forskning og medier nuanceres, som minimum specificeres i forhold til forskellige typer af utryghed.

Metodisk

For at få bedre viden om omfanget af utryghed er det nødvendigt, at vores måleinstrumenter i højere grad er informeret af den teoretiske og metodiske viden på området. Denne undersøgelse har vist, at det valgte spørgeformat har stor betydning for ikke bare omfanget af utryghed for indbrud, men også for hvem der bliver identificeret som mest negativt ramt.

Konkret kan det på baggrund af undersøgelsens fund for det første anbefales, at utryghed altid søges afdækket med mere end enkeltstående spørgsmål med henblik på at opnå større sikkerhed om måleresultatet (Ferraro, 1995; Ferraro & LaGrange, 1987).

Vi kan på baggrund af undersøgelsen desuden se at skellen mellem funktionalitet og dysfunktionalitet er relevant og anvendelig i forhold til at identificere de mest negativt påvirket. Derfor kan det anbefales, at der udvikles måder at måle dysfunktionel og funktionel utryghed på, på andre utryghedsområder – for eksempel i forhold til utryghed for seksuelle overgreb.

For det tredje, så er det helt afgørende at få mere solid viden om sammenhængen mellem præventiv aktivitet og utryghed. For at kunne undersøge effekten af præventiv adfærd på utryghed og livskvalitet mere validt, er der behov for longitudinelle data. Sådanne data vil muliggøre analyser af, hvilke typer af præventiv adfærd som er effektive i forhold til at kunne reducere utryghed.

Praksis

Den dysfunktionelle utryghed handler helt primært om, at de utrygge personer oplever, at utrygheden skader deres livskvalitet, hvorfor det i udgangspunktet er vigtigt at have fokus på at forebygge utryghedens bagvedliggende årsager.

Vi ser, at personer, der har erfaringer med udsathed for indbrud – herunder dels personlig viktimisering, men også indirekte via personlige forbindelser eller sociale medier – har markant øget risiko for at være dysfunktionel utryg. Derfor er det relevant forebyggelsesmæssigt at sætte fokus på indbruds ofre, da man dermed ikke bare vil kunne reducere deres utryghed, men også mindske den 'smitte- eller spredningseffekt', der kan udbredes i ofres nære og udvidede sociale netværk (jf. Curiel & Bishop, 2018). Indsatser såsom politiets 'politigaranti' og 'tryghedsopfølgning' virker umiddelbart hensigtsmæssige, men det er uklart, om sådanne typer indsatser rent faktisk virker tryghedsreducerende (Clark et al., 2023; Rosenbaum, 1987).

Undersøgelsen peger desuden på, at det bør overvejes at stille skarpt på de skrøbeligt trygge i det forebyggende arbejde. Vores analyse viste, at for knap halvdelen af de skrøbelige trygge, så var deres skrøbelighed drevet af enten fraværet af præventiv adfærd – eller af negative bivirkninger ved deres præventive adfærd. Det understreger, at bedre viden om, hvilke forholdsregler der virker tryghedsskabende, er nødvendige, hvis man vil hjælpe gruppen af skrøbeligt trygge.

Vores viden om kausaliteten mellem præventiv aktivitet og utryghed er som nævnt svag. Det synes dog klart, at præventiv aktivitet i sig selv bærer kimen til både tryghed og utryghed. Det er derfor ikke ligegyldigt, hvilke forholdsregler der forebyggelsesmæssigt sættes fokus på. Både denne og andre undersøgelser på området viser tydeligt, at undgåelsesadfærd og selvbevæbning ikke er forholdsregler som styrker trygheden – snarere tværtimod. På det foreliggende grundlag ser både sikkerhedsforanstaltninger og deltagende aktivitet såsom nabohjælp umiddelbart ud som de mest lovende former for præventiv aktivitet, hvorfor et fokus på denne indsats i det forebyggende arbejde fortsat virker relevant. Der er dog behov for mere solid viden om effekten af forskellige typer præventiv aktivitet – således, at man med større sikkerhed vil kunne pege på de forholdsregler, som i praksis kan forventes at have en positiv effekt.

Undersøgelsen viste desuden, at tilgængeligheden af politiet opleves central for trygheden. Denne sammenhæng afspejler den meget højere tillid der er til politiet i Danmark (Øland Ribe, 2021, 2023) og understreger, at borgernes oplevelse af et nærværende politi har betydning for deres tryghed (Rigspolitiet, 2017). Oplevelsen af nærvær kan fremmes på en række forskellige måder, men det vigtige i politiets *reassurance*-fokus er grundlæggende, at borgerne har tillid til, at politiet er der for dem, hvis der opstår behov for hjælp (Ditton & Innes, 2005; Innes, 2007, 2017).

Omend borgernes præventive adfærd er essentiel i det indbrudsforebyggende arbejde (COWI, 2017; Energistyrelsen, 2012; Hansen & Austin, 2015) bør indbrudsforebyggelse ikke alene basere sig på borgernes præventive adfærd. Nationale og lokale indsatser fra myndighederne side (politi og kommune), samt andre organisationer (såsom ejerforeninger og boligorganisationer) er helt centrale elementer i det forebyggende arbejde. Det kan for eksempel være indsatser med fokus på kriminalpræventiv byplanlægning (Juul Frost arkitekter, 2022; Scherg, 2013; Skou & Nykjær, 2014), indsatser rettet mod hælmarkedet (Det Kriminalpræventive Råd, 2023), samt pro- og reaktive indsatser målrettet de aktive gerningspersoner (Sherman & Strang, 2017).

Det er vigtigt med disse typer præventive tiltag fra samfundets side. Det skyldes ikke blot, at de effektivt kan reducere borgernes udsathed for indbrud, men også fordi de potentielt vil kunne træde i stedet for og overflødiggøre noget af den individuelle præventive aktivitet, som er mest dysfunktionel.

6. Bilag

Bilag 1: Måling af den kriminalitetsfokuserede utryghed for indbrud

I tabel 4 på næste side ses en opgørelse over den måde som man i en række tidligere danske undersøgelser de sidste 20 år har spurgt indtil utryghed for indbrud.

Det som først og fremmest kendetegner de kortlagte måleinstrumenterne er, at de primært måler intensiteten fremfor hyppigheden af utrygheden (se dog Balvig et al. (2008;2009) og Københavns kommune (2015-2022)).

Omtrent halvdelen af de kortlagt instrumenter spørger ind til respondenternes "utryghed" og omtrent den anden halvdel spørger ind til "bekymring" (se dog Balvig et. al (2009; 2008) som spørger ind til "nervøsitet").

Der ses desuden eksempler på anvendelse af forskellige former for forankringspunkter i spørgeformaterne. En række af spørgsmålene spørger således ind til utryghed "for tiden" (TrygFonden (2005-2021); Epinion & Det Kriminalpræventive Råd (2021); Kongstad & Kruize (2011)) eller "i din dagligdag" (Rambøll, 2016). Nogle spørgsmål anvender en geografisk reference ved for eksempel at henvise til indbrud i "din bolig" (Balvig et al., 2009), "dit hjem" (Epinion & Det Kriminalpræventive Råd, 2021), "nærområde" (Ejsing, 2012) eller "nabolag" (Københavns kommune 2015-2023).

Tabel 4: Måling af utryghed/ bekymring for indbrud i en række danske undersøgelser (2005-2023)

Forfatter og årstal	Spørgsmål	Svarkategorier	Bemærkninger
TrygFonden (2013, 2015, 2017, 2021, 2023; 2009, 2011; 2007; 2005)	Nedenfor er anført en række problemer. Angiv hvor utryg du for tiden er over for disse problemer [For at blive udsat for et indbrud]	For tiden slet ikke utryg, For tiden kun lidt utryg, For tiden noget utryg, For tiden meget utryg, For tiden ikke relevant for mig	Dette spørgsmål er blevet anvendt af TrygFonden siden 2005
Balvig et al. (2009; 2008)	"Hvor ofte er du nervøs for, at din bolig skal blive udsat for indbrudstyveri?"	Ofte, Af og til, Sjældent, Aldrig	I 2008 blev den mere formelle tiltaleform "deres" anvendt i stedet for "din"
Kongstad & Kruize (2011)	Nedenfor er anført en række problemer. Angiv, hvor utryg du for tiden er ved disse problemer ... [For at blive udsat for et indbrud]	Meget tryg, Ret tryg, Ret utryg, Meget utryg	Spørgsmålet er tilsvarende TrygFondens, men svarkategorierne er ikke de samme
Ejsing (2012)	I hvilken grad gør indbrud i dit nærområde dig utryg?	Det gør mig meget utryg, Det gør mig lidt utryg, Det gør mig ikke utryg	
Københavns kommune (2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022)	"Nu vil jeg gerne høre, hvor tit er du bekymret for at blive udsat for forskellige situationer i dit nabolag. Hvor tit er du bekymret for ... i dit nabolag? [indbrud]	Dagligt, Ugentligt, Månedligt, Årligt, Aldrig	Dette spørgeformat blev anvendt i Københavns kommunes tryghedsundersøgelse indtil 2022. I 2023 blev spørgsmålet ændret (se nedenfor)
Københavns kommune (2023)	Nu vil jeg gerne høre, i hvilken grad du er bekymret for at blive udsat for forskellige situationer i dit nabolag. I hvilken grad er du bekymret for følgende i dit nabolag? [Indbrud]	I meget høj grad, I høj grad, I nogen grad, I mindre grad, Slet ikke	Er anvendt i Københavns kommune tryghedsundersøgelse i 2023
Rambøl (2016):	Hvor bekymret er du i din dagligdag for at blive udsat for indbrud?	Slet ikke bekymret, Kun lidt bekymret, Hverken eller, Temmelig bekymret, Meget bekymret	
Realdania (2019; 2018; 2020; 2021, 2022; 2023)	Hvad bekymrer dig mest? Blandt de listede emner bedes du vælge de 3, der bekymrer dig mest og prioritere dem fra 1 til 3, hvor 1 er vigtigst.	En række forskellige forhold herunder bl.a. "indbrud"	
Epinion & Det Kriminalpræventive Råd (2021) (a)	Hvor utryg er du for tiden over følgende [for at blive udsat for indbrud?]	For tiden slet ikke utryg, For tiden kun lidt utryg, For tiden noget utryg, For tiden meget utryg, For tiden ikke relevant for mig	Samme spørgsmål som TrygFonden anvender
Epinion & Det Kriminalpræventive Råd (2021) (b)	Hvor bekymret er du for indbrud, når du forlader dit hjem i længere tid?	Meget bekymret Delvis bekymret, Hverken eller Mindre bekymret, Slet ikke bekymret	

Bilag 2: Klassificeringsprocedure

Figur 21: Klassificeringsmatrix af utrygge for indbrud og fordeling af svar

q3_1	Utrygge (q3_1 < 3) (411)									
q6	Tager forholdsregler mhp. at imødegå risiko for indbrud (q6 ≠ 15 q6 ≠ 16) (385)								Tager ikke forholdsregler mhp. at imødegå risiko for indbrud (q6==15 q6==16)) inkl. "Ved ikke" (26)	
q8	Forholdsregler er ikke utryghedsskabende (q8==4 q8==5 q8==3) (312)				Forholdsregler er utryghedsskabende (inkl. "Ved ikke") (q8==1 q8==2 q8==6) (73)				n/a	
q9	Forholdsregler påvirker ikke livskvalitet negativt (q9==3 q9==4 q9==5) (225)		Forholdsregler påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q9 <3) (87)		Forholdsregler påvirker ikke livskvalitet negativt (q9==3 q9==4 q9==5) (29)		Forholdsregler påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q9 <3) (44)			
q5	Utrygheden påvirker ikke livskvalitet negativt (q5==1 q5==2) 104)	Utrygheden påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q5==3 q5==4 q5==5 q5==6) (121)	Utrygheden påvirker ikke livskvalitet negativt (q5==1 q5==2) (19)	Utrygheden påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q5==3 q5==4 q5==5 q5==6) (68)	Utrygheden påvirker ikke livskvalitet negativt (q5==1 q5==2) (11)	Utrygheden påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q5==3 q5==4 q5==5 q5==6) (18)	Utrygheden påvirker ikke livskvalitet negativt (q5==1 q5==2) (12)	Utrygheden påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q5==3 q5==4 q5==5 q5==6) (32)	Utrygheden påvirker ikke livskvalitet negativt (q5==1 q5==2) (15) ³⁶	Utrygheden påvirker livskvalitet negativt (inkl. "Ved ikke") (q5==3 q5==4 q5==5 q5==6) (11)

Tabelnote: Dysfunktionel utryghed: ■, Funktionel utryghed: ■. Spørgsmålsformuleringer: q3_1: Hvor bekymret er du i din dagligdag for at blive udsat for [indbrud]? 1.Næsten hele tiden 2.Ofte; 3.Af og til; 4.Sjældent; 5. Aldrig. 6.Ved ikke; q6: Nu kommer der nogle spørgsmål om, hvilke forholdsregler som du eller eventuelt andre medlemmer af din husstand tager med henblik på at reducere risikoen for indbrud i hjemmet. Hvilke forholdsregler tager du? (for svarmuligheder se afsnit "Præventiv adfærd"; 15.jeg tager ingen forholdsregler 16.ved ikke). q8: Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler, som du tager, din tryghed i dagligdagen? De gør mig... 1.Meget utryg, 2.Utryg, 3.Hverken tryg eller utryg, 4.Tryg, 5.Meget tryg, 6.Ved ikke. q9: Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler som du tager, din livskvalitet i dagligdagen? 1.Reducerer min livskvalitet meget, 2.Reducerer min livskvalitet lidt, 3.Ingen betydning for min livskvalitet, 4.Øger min livskvalitet lidt, 5.Øger min livskvalitet meget, 6.Ved ikke. q5: I hvilken grad påvirker din bekymring for indbrud din livskvalitet? 1.Slet ikke, 2.I mindre grad, 3.I nogen grad, 4.I høj grad, 5.I meget høj grad, 6.Ved ikke. Uvægtet data.³⁷

³⁶ Der er en lille antal respondenter (n=15) som kan betegnes som *konsekvensfri utrygge* – dvs., at de er utrygge, men de tager ikke forholdsregler, og deres livskvalitet er ikke negativt påvirket af utrygheden. Ud fra et forsigtighedsprincip er disse respondenter klassificeret som dysfunktionelt utrygge.

³⁷ Ud for et forsigtighedsprincip er respondenter der har svaret "ved ikke" til et eller flere af spørgsmål (udover q3_1) blevet kategoriseret som dysfunktionelt utrygge.

Figur 22: Klassificeringsmatrix af trygge i forhold til indbrud og fordeling af svar

q3_1	Tryg (q3_1 == 3 q3_1 == 4 q3_1 == 35) (4.606)									
Q10_1	Høj oplevet risiko for indbrud (q10_1 == 3 q10_1 == 4) (738)					Lav oplevet risiko for indbrud (q10_1 < 3 q10_1 == 5) [inklusive ved ikke] (3.868)				
Q6	Tager forholdsregler mhp. at imødegå risiko for indbrud (q6 ≠ 15 q6 ≠ 16) (699)					Tager ikke forholdsregler mhp. at imødegå risiko for indbrud inklusiv "ved ikke" (q6 == 15 q6 == 16) (39)				
Q8	Forholdsregler opleves ikke utryghedsskabende (q8 == 3 q8 == 4 q8 == 5 q8 == 6) [inklusive ved ikke] (669)					N/a				
Q9	Forholdsregler påvirker ikke livskvalitet negativt (q9 == 3 q9 == 4 q9 == 5 q9 == 6) [inklusive ved ikke] (591)					Forholdsregler påvirker livskvalitet negativt (q9 < 3) (78)				
Q16	Risikoen påvirker ikke livskvalitet negativt (q16 < 3 q16 == 6) [inklusive ved ikke] (361)					Risikoen påvirker livskvalitet negativt (q16 == 3 q16 == 4 q16 == 5 q16 == 6) [inklusive ved ikke] (230)				

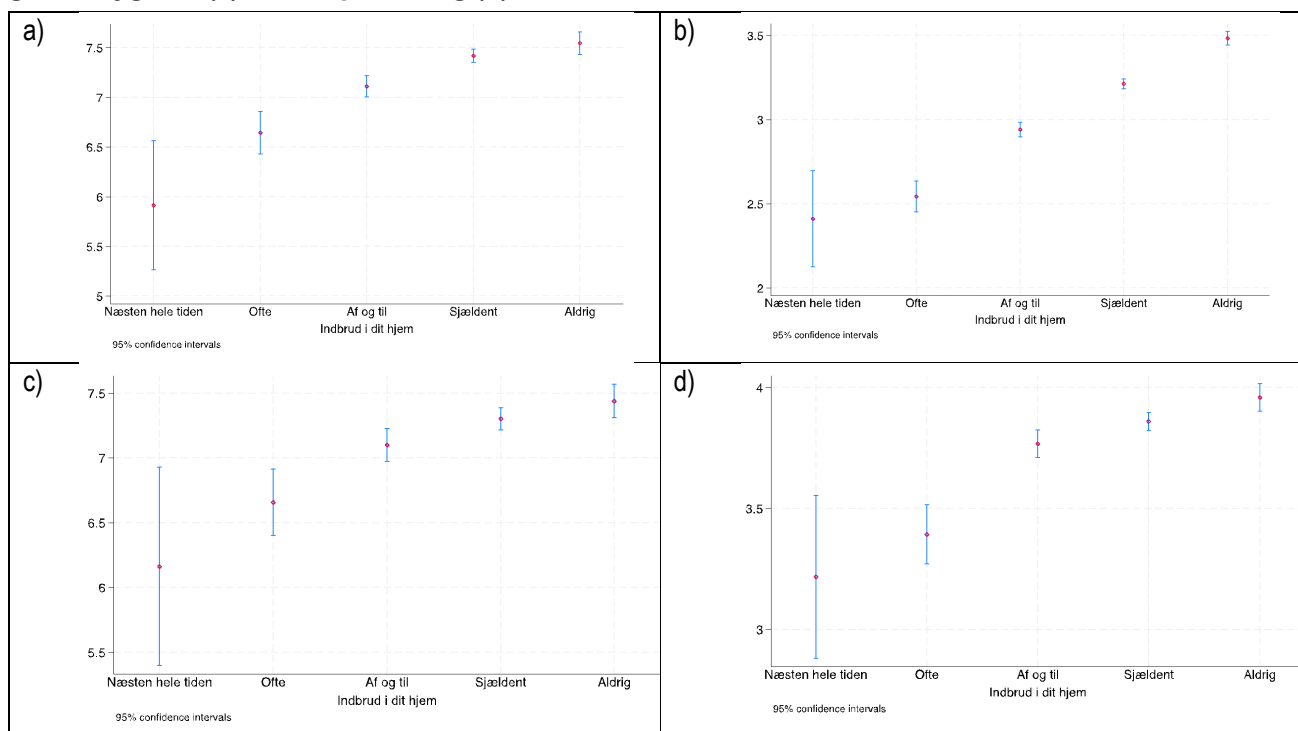
Tabelnote: Funktionel tryghed: ■; Skrøbelig tryghed: ■. Spørgsmål: q3_1: Hvor bekymret er du i din dagligdag for at blive udsat for [indbrud]? 1. Næsten hele tiden 2. Ofte, 3. Af og til, 4. Sjældent; 5. Aldrig, 6. Ved ikke. q10_1: Nu vil vi gerne høre lidt om hvor sandsynligt det er, at du vil blive udsat for forskellige typer kriminalitet. Det kan være vanskeligt at vide med sikkerhed, så giv os dit bedste bud. Hvor sandsynligt er det, at du bliver udsat for følgende typer for kriminalitet inden for de næste 12 måneder [Indbrud i dit hjem]; 1. Meget usandsynligt, 2. Usandsynligt, 3. Sandsynligt, 4. Meget sandsynligt; q6: Nu kommer der nogle spørgsmål om, hvilke forholdsregler som du eller eventuelt andre medlemmer af din husstand tager med henblik på at reducere risikoen for indbrud i hjemmet. Hvilke forholdsregler tager du? (for svarmuligheder se afsnit "Præventiv adfærd"; 15. jeg tager ingen forholdsregler 16. ved ikke). q8: Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler, som du tager, din tryghed i dagligdagen? De gør mig... 1. Meget utryg, 2. Utryg, 3. Hverken tryk eller utryg, 4. Tryk, 5. Meget tryk, 6. Ved ikke. q9: Samlet set hvordan påvirker de forholdsregler som du tager, din livskvalitet i dagligdagen? 1. Reducerer min livskvalitet meget, 2. Reducerer min livskvalitet lidt, 3. Ingen betydning for min livskvalitet, 4. Øger min livskvalitet lidt, 5. Øger min livskvalitet meget, 6. Ved ikke. q16: I hvilken grad påvirker risikoen for indbrud din livskvalitet? 1. Slet ikke, 2. I mindre grad, 3. I nogen grad, 4. I høj grad, 5. I meget høj grad, 6. Ved ikke.³⁹ Uvægtet data.

³⁸ Ud fra et forsigtigheds- eller tvivlsprincip er personer som oplever en lav sandsynlighed for indbrud og som har angivet, at de ikke tager særlige forholdsregler blevet kategoriseret som funktionelt trygge. Man kunne argumentere for, at denne gruppe af *passivt trygge* skulle kategoriseres som skrøbeligt utrygge, idet de ikke tager nogle forholdsregler. Det skal dog erindres, at det primært er *særlige* forholdsregler og præventiv aktivitet der spørges ind til – såsom tyverialarm, indbrudssikre vinduer og nabohjælp. Helt basale og rutinemæssige forholdsregler såsom at låse yderdøren, lukke vinduer, almindelige årvågenhed eller at have indboforsikring er der ikke blevet spurgt ind til. At respondenterne således svarer, at de ikke tager forholdsregler, udelukker således ikke, at vedkommende tager nogle basale forholdsregler, som i situationen, kan være tilstrækkelige for dem. Det kan yderligere bemærkes, at hovedandelen af denne gruppe trygge bor i etagebolig, og at en del af de særlige forholdsregler såsom indbrudssikre vinduer eller vagthund ikke på samme måde er relevante for dem.

³⁹ Ud for et forsigtighedsprincip er respondenter der har svaret "ved ikke" til et eller flere af spørgsmål (udover q3_1) blevet kategoriseret som "funktionelt trygge".

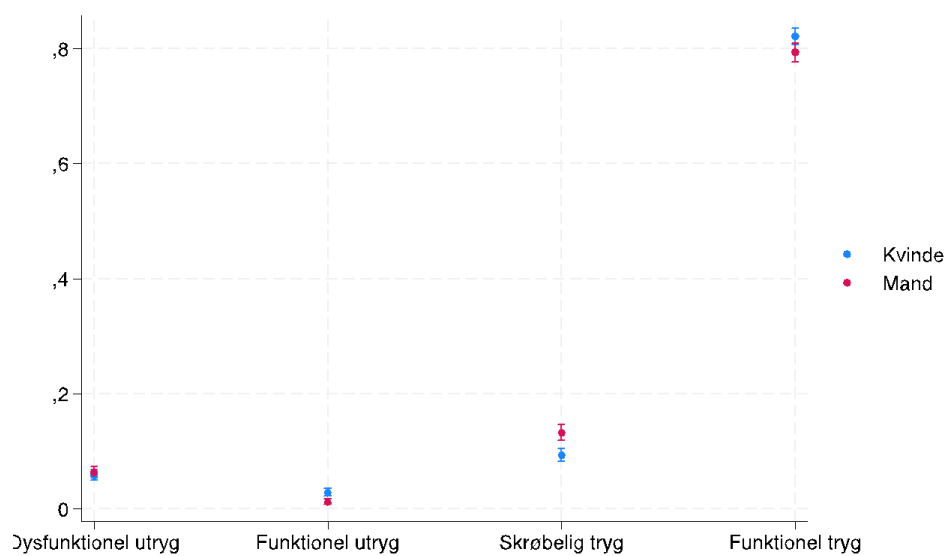
Bilag 3: Supplerende analyser

Figur 23: Sammenhængen mellem bekymring for indbrud og (a) oplevet livskvalitet, (b) grundlæggende tryghed, (c) tillid til politiet og (d) tillid til andre mennesker.

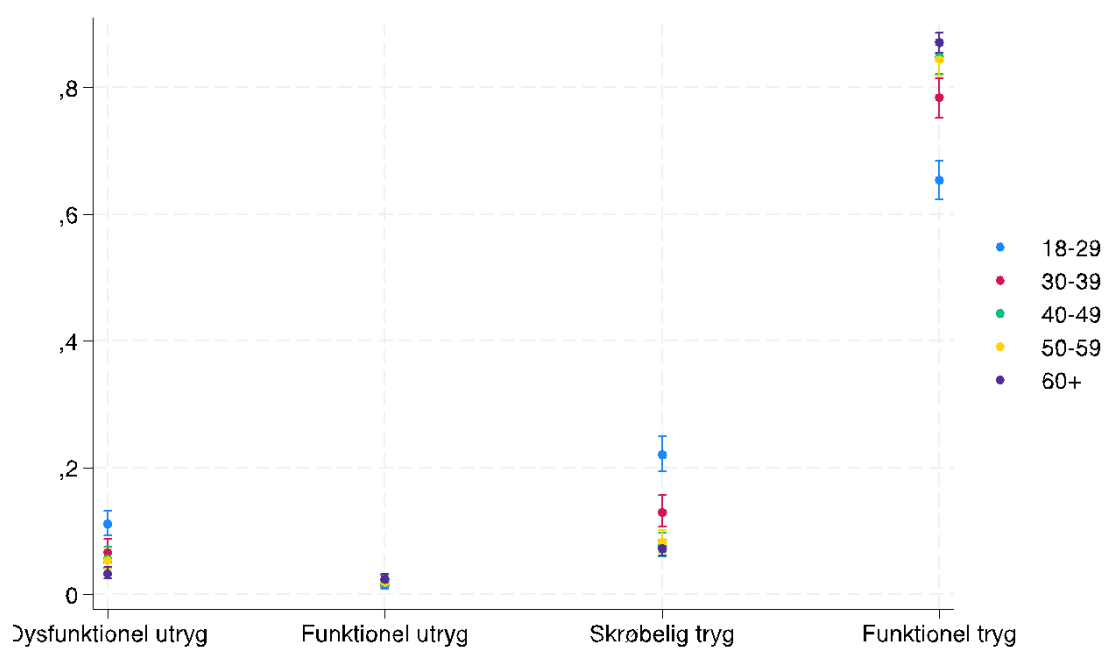
Figurnote: Vægtet data. Spørgsmål: a): "Generelt set, hvordan vil du vurdere din samlede livskvalitet på en skala fra 0 til 10?", svarkategorier: "0 Meget lav livskvalitet", "1", "2" ... "8", "9", "10 Meget høj livskvalitet". b): "Hvor tryk føler du dig ved at gå alene i dit lokalområde efter mørkets frembrud?" svarkategorier: 1) meget utryk, 2) utryk, 3) tryk 4) meget tryk. c): "Hvor stor tillid har du til politiet", svarkategorier: "0 – ingen tillid", "1", "2" ... "8", "9", "10 – Fuld tillid". d): "Folk i mit lokalområde kan man stole på" svarkategorier: 1) Helt uenig, 2) Delvist uenig, 3) Hverken enig eller uenig, 4) Delvist enig, 5) Helt enig.

Figur 24: Andelen af kvinder og mænd i de fire tryghedsgrupper

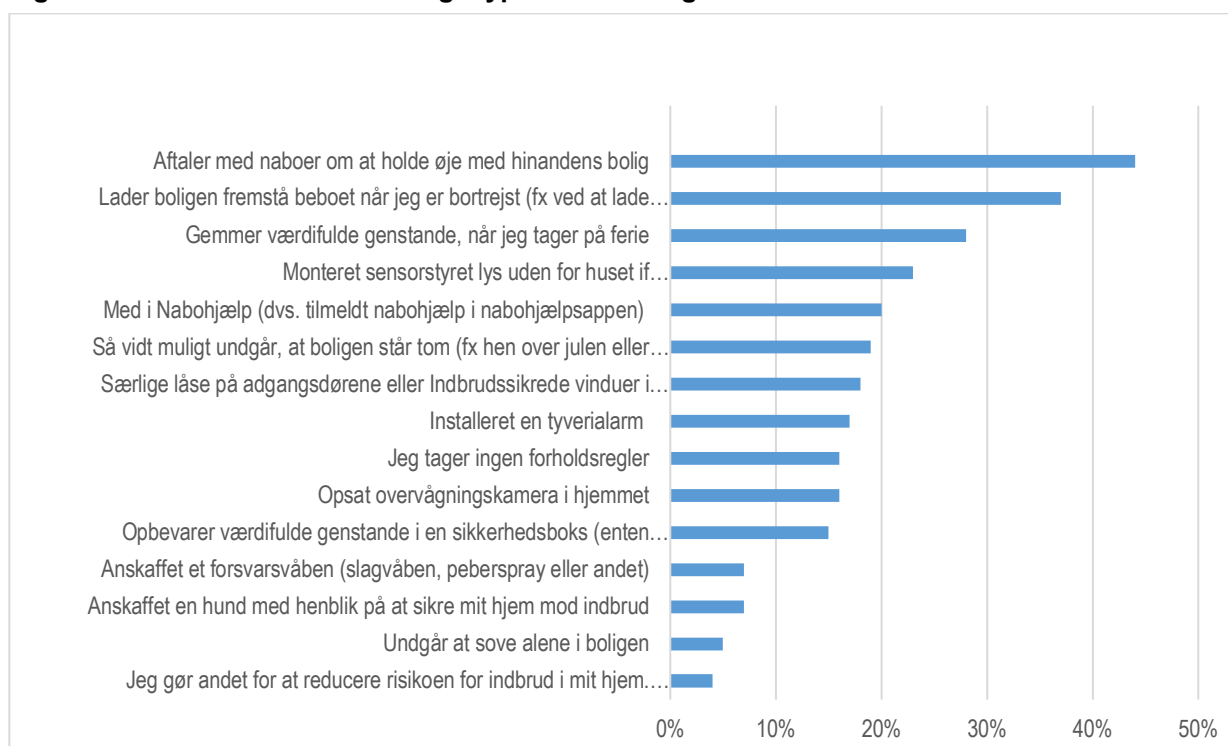
Tabelnote: vægtet data

Figur 25: Fordeling i de fire tryghedskategorier i forhold til aldersgrupper

Tabelnote: vægtet data

Figur 26: Forekomsten af forskellige typer forholdsregler

Bilag 4: Conjoint eksperiment

Tabel 5: Faktorerne i conjoint eksperimentet

Attribute	Values	Restriction / probability
[indbrud] Andelen af husstande i lokalområdet, der har været udsat for indbrud de <u>seneste 10 år</u>	0% 5% 10% 15% 20%	Randomly choose a value
[alarm] Alarm i boligen	Tyverialarm Ikke tyverialarm	Randomly choose a value
[sikring] Indbrudssikring	Indbrudssikre døre og vindue Ingen indbrudssikring	Randomly choose a value
[nabo] Hjælp fra naboer	Nabohjælp Ikke nabohjælp	Randomly choose a value
[forsikring] Forsikringsdækning	Indboforsikring Ikke indboforsikring	Randomly choose a value
[boligform] Boligform	Lejlighed Hus Rækkehus	Randomly choose a value
[politi] Politiets responstid (dvs. hvor hurtigt politiet ankommer ved kriminalitet)	5 min 10 min 15 min 20 min 25 min 30 min	Randomly choose a value

7. Litteratur

- Adriaenssen, A., Paoli, L., Karstedt, S., Visschers, J., Greenfield, V. A., & Pleysier, S. (2018). Public perceptions of the seriousness of crime: Weighing the harm and the wrong. *European Journal of Criminology*, 17(2), 127–150. <https://doi.org/10.1177/1477370818772768>
- Allatt, P. (1984). Fear of Crime: The Effect of Improved Residential Security on a Difficult To Let Estate. *The Howard journal of criminal justice*, 23(3), 170–182. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2311.1984.tb00504.x>
- Andersen, H. S. (2008). Why do residents want to leave deprived neighbourhoods? The importance of residents subjective evaluations of their neighbourhood and its reputation. *Journal of Housing and the Built Environment*, 23(2), 79–101.
- Andersen, J., Andersen, J. G., & Hede, A. (2021). *Trygfondens Tryghedsmåling. 2021 Tryghed og utryghed i Danmark 2021*. TrygFonden.
- Andersen, J., Andersen, J. G., Hede, A., Danneris, S., & Madsen, P. (2023). *Tryghed og velfærd i Danmark 2023*. TrygFonden.
- Andersen, J., Hede, A., & Andersen, J. G. (2013). *Danskernes hverdagsproblemer*. TrygFonden.
- Andersen, J., Hede, A., & Andersen, J. G. (2017). *Tryghedsmåling 2017. Tilliden til samfundets bærebjælker*. TrygFonden.
- Andersen, J., Hede, A., & Goul Andersen, J. (2015). *Den lange vej ud af krisen*. TrygFonden.
- Andersen, J., Hede, A., & Goul Andersen, J. (2020). *Tryghed i Danmark før og under coronakrisen*. TrygFonden.
- Andrade, S. B., Casier, F., & Skov, P. R. (2020). *Risici og konsekvenser ved voldsforbrydelser En statistisk kortlægning af ofre og deres familiers liv i Danmark*. VIVE.
- Atkinson, R., & Blandy, S. (2016). Introduction. I *Domestic Fortress: Fear and the New Home Front* (s. 1–23). Manchester University press.
- Balvig, F., & Holmberg, L. (2008). *Politireformen år ét: befolkningens syn på politiet i december 2007*. Københavns Universitet, Rigspolitiet.
- Balvig, F., Holmberg, L., & Nielsen, M. P. H. (2009). *Politireformen år to. Befolkningens og samarbejdspartnernes syn på politiet i november/december 2008*. Københavns Universitet, Rigspolitiet.
- Bankiewicz, U., & Papadouka, M. E. (2023). Factors influencing burglary and home security measures in England and Wales. *European Journal of Criminology*. <https://doi.org/10.1177/14773708231182777>
- Barberet, R., & Fisher, B. S. (2009). Can security beget insecurity? Security and crime prevention awareness and fear of burglary among university students in the East Midlands. *Security Journal*, 22(1), 3–23. <https://doi.org/10.1057/sj.2008.9>
- Berryessa, C. M., & Caplan, J. M. (2020). Cognitive and Affective Processing of Risk Information: A Survey Experiment on Risk-Based Decision-Making Related to Crime and Public Safety. *Frontiers in Psychology*, 11, 1–18. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.02222>
- Borja, S., Storer, H., De La Cruz, P. I., & Mark Eddy, J. (2024). Patterns of Avoidance Behavior in Response to Fear of Victimization in the Mexican Context: A Latent Class Analysis. *Journal of Interpersonal Violence*, 39(9–10), 2290–2317. <https://doi.org/10.1177/08862605231220349>
- Boss, S. R., Galletta, D. F., Lowry, P. B., Moody, G. D., & Polak, P. (2015). What do systems users have to fear? using fear appeals to engender threats and fear that motivate protective security behaviors. *MIS Quarterly*, 39(4), 837–864.

- Britto, S. (2013). Diffuse anxiety: the role of economic insecurity in predicting fear of crime. *Journal of Crime and Justice*, 36(1), 18–34.
- Britto, S., van Slyke, D. M., & Francis, T. I. (2011). The role of fear of crime in donating and volunteering: A gendered analysis. *Criminal Justice Review*, 36(4), 414–434. <https://doi.org/10.1177/0734016811427356>
- Brown, B., Perkins, D. D., & Brown, G. (2004). Incivilities, place attachment and crime: Block and individual effects. *Journal of Environmental Psychology*, 24(3), 359–371.
- Brunton-Smith, I., & Bullock, K. (2019). Patterns and drivers of co-production in neighbourhood watch in England and Wales: From neo-liberalism to new localism. *British Journal of Criminology*, 59(1), 85–106. <https://doi.org/10.1093/bjc/azy012>
- Buil-Gil, D., Moretti, A., Shlomo, N., & Medina, J. (2021). Worry about crime in Europe: A model-based small area estimation from the European Social Survey. *European Journal of Criminology*, 18(2), 274–298. <https://doi.org/10.1177/1477370819845752>
- Bursik, R., & Grasmick, H. G. (1993). *Neighborhoods and crime: the dimensions of effective community control*. Lexington Books.
- Carvalho, I., & Lewis, D. A. (2003). Beyond community: reactions to crime and disorder among inner-city residents. *Criminology*, 41(3), 779–812. <https://doi.org/10.1111/j.1745-9125.2003.tb01004.x>
- Chadee, D., Williams, D., & Bachew, R. (2020). Victims' emotional distress and preventive measures usage: Influence of crime severity, risk perception, and fear. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 30(1), 14–30. <https://doi.org/10.1002/casp.2418>
- Chataway, M. L., Hart, T. C., Coomber, R., & Bond, C. (2017). The geography of crime fear: A pilot study exploring event-based perceptions of risk using mobile technology. *Applied Geography*, 86, 300–307. <https://doi.org/10.1016/j.apgeog.2017.06.010>
- Christensen, G., Christensen, M. L., Winkler, A., & Enemark, M. H. (2022). *Tryghed og trivsel i udsatte boligområder*.
- Clark, B., Ariel, B., & Harinam, V. (2023). “How Should the Police Let Victims Down?” The Impact of Reassurance Call-Backs by Local Police Officers to Victims of Vehicle and Cycle Crimes: A Block Randomized Controlled Trial. *Police Quarterly*, 26(3), 355–378. <https://doi.org/10.1177/10986111221128751>
- Clark, J. (2003). Fear in Fear-of-crime. *Psychiatry, Psychology and Law*, 10(2), 267–282.
- Coats, J. E. (2022). Examining the simultaneous use of home protection methods. *Security Journal*, 36(1), 16–48. <https://doi.org/10.1057/s41284-022-00328-3>
- Collins, R. E. (2016). Addressing the inconsistencies in fear of crime research: A meta-analytic review. *Journal of Criminal Justice*, 47, 21–31. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2016.06.004>
- Command, C., Hambrook, E., Wallin, S., Westerberg, S., Strid, Å. I., & Hvitfeldt, T. (2017). *Nationella trygghetsundersökningen 2016. Om utsatthet, otrygghet och förtroende. Brotsförebyggande rådet*.
- Cook, C. L., & Fox, K. A. (2011). Fear of property crime: Examining the effects of victimization, vicarious victimization, and perceived risk. *Violence and Victims*, 26(5), 684–700. <https://doi.org/10.1891/0886-6708.26.5.684>
- COWI. (2017). *Hvad virker- Viden om indbrud og indbrudsforebyggelse i private hjem i Danmark*.
- Curiel, R. P., & Bishop, S. R. (2018). Fear of crime: the impact of different distributions of victimisation. *Palgrave Communications*, 4(46). <https://doi.org/10.1057/s41599-018-0094-8>
- Curtis-Ham, S., Cantal, C., & Gravitas Research Ltd. (2023). Locks, lights, and lines of sight: an RCT evaluating the impact of a CPTED intervention on repeat burglary victimisation. *Journal of Experimental Criminology*, 19(2), 397–424. <https://doi.org/10.1007/s11292-021-09494-7>
- da Costa, B., & Ceccato, V. (2015). Assessing the adoption of household safety protection (HSP) in Stockholm, Sweden. *Crime Science*, 4(1). <https://doi.org/10.1186/s40163-015-0027-4>
- Det Kriminalpræventive Råd. (2009). *Forebyggelse af kriminalitet - fire grundbegreber*.
- Det Kriminalpræventive Råd. (2010). *Et vågent øje: tv-overvågning og andre forebyggende metoder i boligområder*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Det Kriminalpræventive Råd. (2023). *Arbejde med register over stjålne genstande sættes i gang*. Det Kriminalpræventive Råd. <https://dkr.dk/nyheder/2023/mar/arbejde-med-register-over-stjaalne-genstande-saettes-i-gan>

- Ditton, J., & Innes, M. (2005). The role of perceptual intervention in the management of crime fear. I N. Tilley (Red.), *Handbook of crime prevention and community safety* (s. 595–623). Willan Publishing.
- Ditton, J., Bannister, J., Gilchrist, E., & Farrall, S. (1999). Afraid or Angry? Recalibrating the 'fear' of Crime. *International Review of Victimology*, 6(2), 83–99. <https://doi.org/10.1177/026975809900600201>
- Drakulich, K. M. (2015). Concerns for Self or Family? Sources of and Responses to Altruistic Fear. *Journal of Interpersonal Violence*, 30(7), 1168–1207. <https://doi.org/10.1177/0886260514539842>
- Drakulich, K., & Baranauskas, A. J. (2021). Anger versus fear about crime: how common is it, where does it come from, and why does it matter? *Crime, Law and Social Change*, 76(5), 451–472. <https://doi.org/10.1007/s10611-021-09973-y>
- Dramshøj, P. (2010, november 20). *Kameraer kan skabe falsk tryghed*. <https://www.dr.dk/nyheder/indland/kameraer-kan-skabe-falsk-tryghed>
- Druckman, J., & Green, D. P. (Red.). (2021). *Advances in Experimental Political Science*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781108777919>
- DuBow, F., McCabe, E., & Kaplan, G. (1979). *Reactions to Crime: A Critical Review of the Literature*. U.S. Department of Justice.
- Dulin, A. (2022). The role of collective efficacy in shaping behavioral responses to fear of crime. *Criminology and Criminal Justice*. <https://doi.org/10.1177/17488958221140550>
- Ejrnæs, A., & Scherg, R. H. (2022). The impact of victimization on feelings of unsafety in different welfare regimes. *European Journal of Criminology*, 19(3), 1304–1326. <https://doi.org/10.1177/1477370820960025>
- Ejsing, A.-K. (2012). *Kriminalitet og tryghed 2012*. Forsikring & Pension.
- Energistyrelsen. (2012). *Vejledning om indbrudssikring af private hjem*. Energistyrelsen.
- Engström, A., & Kronkvist, K. (2023). Examining experiential fear of crime using STUNDA: Findings from a smartphone-based experience methods study. *European Journal of Criminology*, 20(2), 693–711. <https://doi.org/10.1177/14773708211035301>
- Epinion, & Det Kriminalpræventive Råd. (2021). *Indbrudssikring og tryghed blandt danske husejere*.
- EUCPN. (2021). *What Works to Prevent Domestic burglaries?* EUCPN.
- Farrall, S. D. (2004). Revisiting crime surveys: emotional responses without emotions? OR Look back at anger. *International Journal of Social Research Methodology*, 7(2), 157–171.
- Farrall, S. D., Bannister, J., Ditton, J., & Gilchrist, E. (1997). Questioning the measurement of the 'fear of crime': findings from a major methodological study. *British Journal of Criminology*, 37(4), 658–679.
- Farrall, S. D., & Gadd, D. (2004). Research note the frequency of the fear of crime. *British Journal of Criminology*, 44(1), 127–132.
- Farrall, S. D., Gray, E., & Jackson, J. (2007). *Theorising the Fear of Crime: The Cultural and Social Significance of Insecurities about Crime*.
- Farrall, S. D., Jackson, J., & Gray, E. (2009). *Social Order and the Fear of Crime in Contemporary Times*. Oxford University Press.
- Fattah, E. A., & Sacco, V. F. (1989). *Crime and victimization of the elderly*. Springer Verlag.
- Feltholt, L. (2015, august 22). Tyverialarmer kan give husejere falsk tryghed. *Politiken*. <https://politiken.dk/danmark/forbrug/boligoghaven/art5587092/Tyverialarmer-kan-give-husejere-falsk-tryghed>
- Ferguson, K. M., & Mindel, C. H. (2007). Modeling fear of crime in Dallas neighborhoods: a test of social capital theory. *Crime & Delinquency*, 53(2), 322–349.
- Ferraro, K. F. (1995). *Fear of crime: Interpreting victimization risk*. State University of New York Press.
- Ferraro, K. F., & LaGrange, R. L. (1987). The measurement of fear of crime. *Sociological inquiry*, 57(1), 70–97. <https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.1987.tb01181.x>
- Fisher, B. S., & Nasar, J. L. (1992). Fear of Crime in Relation to Three Exterior Site Features: Prospect, Refuge, and Escape. *Environment and Behavior*, 24(1), 35–65. <https://doi.org/10.1177/0013916592241002>

- Fisher, B. S., & Nasar, J. L. (1995). Fear spots in relation to microlevel physical cues: Exploring the overlooked. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 32(2), 214–239.
- Floyd, D. L., Prentice-Dunn, S., & Rogers, R. W. (2000). A meta-analysis of research on protection motivation theory. *Journal of Applied Social Psychology*, 30(2), 407–429. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02323.x>
- Foster, S., & Giles-Corti, B. (2008). The built environment, neighborhood crime and constrained physical activity: An exploration of inconsistent findings. *Preventive Medicine*, 47(3), 241–251.
- Foster, S., Knuiman, M., Hooper, P., Christian, H., & Giles-Corti, B. (2014). Do changes in residents' fear of crime impact their walking? Longitudinal results from RESIDE. *Preventive Medicine*, 62, 161–166. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2014.02.011>
- Foxman, P. (2023). *Facts om indbrud og cykeltyverier i Danmark*.
- Funch, L. L., Hammann, B. M., & Munck, S. A. M. (2010). *Tegn på tryghed*. Den trygge kommune & European Institute for Risk Management.
- Garofalo, J. (1979). Victimization and the Fear of Crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 16(1), 80–97.
- Garofalo, J. (1981). The Fear of Crime: Causes and Consequences. *The Journal of Criminal Law and Criminology*, 72(2), 839–857.
- Garofalo, J., & Laub, J. (1978). The fear of crime: Broadening our perspective. *Victimology*, 3(3–4), 242–253.
- Gates, L. B., & Rohe, W. M. (1987). Fear and reactions to crime: A revised model. *Urban Affairs Review*, 22(3), 425–453.
- Giblin, M. J. (2008). Examining Personal Security and Avoidance Measures in a 12-City Sample. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 45(4), 359–379. <https://doi.org/10.1177/0022427808322610>
- Gilchrist, E., Bannister, J., Ditton, J., & Farrall, S. (1998). Women and the “fear of crime”: Challenging the accepted stereotype. *British Journal of Criminology*, 38(2), 283–298. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.bjc.a014236>
- Glas, I., Engbersen, G., & Snel, E. (2019). Going Spatial: Applying Egohoods to Fear of Crime Research. *The British Journal of Criminology*, 59(6), 1411–1431. <https://doi.org/10.1093/bjc/azz003>
- Goffman, E. (1972). *Relations in Public. Microstudies of the Public Order*. Penguin Books.
- Golovchanova, N., Boersma, K., Andershed, H., & Hellfeldt, K. (2021). Affective fear of crime and its association with depressive feelings and life satisfaction in advanced age: Cognitive emotion regulation as a moderator? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9). <https://doi.org/10.3390/ijerph18094727>
- Gray, E., Jackson, J., & Farrall, S. D. (2006). *Reassessing the fear of crime: Frequencies and correlates of old and new measures*.
- Gray, E., Jackson, J., & Farrall, S. D. (2008). Reassessing the fear of crime. *European Journal of Criminology*, 5(3), 363–380.
- Gray, E., Jackson, J., & Farrall, S. D. (2011). Feelings and Functions in the Fear of Crime: Applying a New Approach to Victimisation Insecurity. *British Journal of Criminology*, 51(1), 75–94.
- Hainmueller, J., Hopkins, D. J., & Yamamoto, T. (2014). Causal inference in conjoint analysis: Understanding multidimensional choices via stated preference experiments. *Political Analysis*, 22(1), 1–30. <https://doi.org/10.1093/pan/mpt024>
- Hansen, F. S., & Austin, P. B. (2015). *Værktøjsskabel til indbrudsforebyggelse i alment boligbyggeri*. Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet.
- Hansmaier, M. (2013). Crime, fear and subjective well-being: How victimization and street crime affect fear and life satisfaction. *European Journal of Criminology*, 10(5), 515–533. <https://doi.org/10.1177/1477370812474545>
- Headley, A. M., Blount-Hill, K.-L., & St. John, V. J. (2021). The psychology of justice buildings: A survey experiment on police architecture, public sentiment, and race. *Journal of Criminal Justice*, 73, 101747. <https://doi.org/10.1016/j.jcrimjus.2020.101747>
- Heber, A. (2007). *Var rädd om dig!: Rädsla för brott enligt forskning, intervjupersoner och dagspress*. Stockholm University.
- Hede, A., & Andersen, J. (2007). *Tryghedsmåling 2007 en analyse af danskernes tryghed og utryghed*. TrygFonden.

- Hede, A., & Felding, M. (2005). *Tryghedsmåling 2005*. Huset Mandag Morgen, TrygFonden.
- Hede, A., Goul Andersen, J., & Andersen, J. (2009). *Tryghedsmåling 2009. Danskernes tryghed på verdenskrisens og bandekrigenes tid*. TrygFonden.
- Hede, A., Goul Andersen, J., & Andersen, J. (2011). *Danskernes tryghed i krisens år 3: tryghedsmåling 2011*. Tryg-fonden.
- Hibdon, J., Schafer, J. A., Lee, C., & Summers, M. (2016). Avoidance behaviors in a campus residential environment. *Criminology, Criminal Justice, Law and Society*, 17(3), 74–89.
- Hinkle, J. C. (2015). Emotional Fear of Crime vs. Perceived Safety and Risk: Implications for Measuring “Fear” and Testing the Broken Windows Thesis. *American Journal of Criminal Justice*, 40(1), 147–168. <https://doi.org/10.1007/s12103-014-9243-9>
- Hirschfield, A. F. G., Bowers, K. J., & Johnson, S. D. (2004). Inter-relationships between perceptions of safety, anti-social behaviour and security measures in disadvantaged areas. *Security Journal*, 17(1), 9–19.
- Hirtenlehner, H., & Farrall, S. D. (2014). Is the “Shadow of Sexual Assault” Responsible for Women’s Higher Fear of Burglary? *British Journal of Criminology*, 54(6), 1167–1185.
- Holst, E., Kregert, K. K., Viberg, J., Wallin, S., & Westerberg, S. (2023). *Nationella trygghetsundersökningen 2023*. Brottsförebyggande rådet.
- Howe, N. (2000). Places of Fear. *The Yale Review*, 88(4), 43–50. <https://doi.org/10.1111/0044-0124.00443>
- Hummelsheim, D., Hirtenlehner, H., Jackson, J., & Oberwittler, D. (2011). Social Insecurities and Fear of Crime: A Cross-National Study on the Impact of Welfare State Policies on Crime-related Anxieties. *European Sociological Review*, 27(3), 327–345. <https://doi.org/10.1093/esr/jcq010>
- Innes, M. (2007). The Reassurance Function. *Policing*, 1(2), 132–141. <https://doi.org/10.1093/policing/pam029>
- Innes, M. (2017). From fear to understanding: ‘Making’ and managing public reactions to crime, disorder and policing. I N. Tilley & A. Sidebottom (Red.), *Handbook of Crime Prevention and Community Safety* (s. 470–487). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315724393>
- Jackson, J. (2004). Experience and Expression: Social and Cultural Significance in the Fear of Crime. *British Journal of Criminology*, 44(6), 946–966.
- Jackson, J. (2005). Validating New Measures of the Fear of Crime. *International Journal of Social Research Methodology*, 8(4), 297–315. <https://doi.org/10.1080/13645570500299165>
- Jackson, J. (2011). Revisiting Risk Sensitivity in the Fear of Crime. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 48(4), 513–537. <https://doi.org/10.1177/0022427810395146>
- Jackson, J., & Gouseti, I. (2016). Threatened by Violence: Affective and Cognitive Reactions to Violent Victimization. *Journal of Interpersonal Violence*, 31(18), 2987–3016. <https://doi.org/10.1177/0886260515584336>
- Jackson, J., & Gray, E. (2010). Functional Fear and Public Insecurities About Crime. *British Journal of Criminology*, 50(1), 1–22. <https://doi.org/10.1093/bjc/azp059>
- Jackson, J., & Kuha, J. (2014). Worry about Crime in a Cross-National Context: A Focus on Measurement using European Social Survey Data. *Survey Research Methods*, 8(2), 109–125. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1603465>
- Jackson, J., & Stafford, M. (2009). Public Health and Fear of Crime: A Prospective Cohort Study. *British Journal of Criminology*, 49(6), 832–847.
- Jacobsen, M. H. (2011). Frygtkulturen - om frygt, ondskab, mistillid og asocialitet i den flydende modernitet. I P. Hege-dahl & G. L. H. Svendsen (Red.), *Tillid - Samfundets Fundament. Teorier, tolkninger og cases* (s. 323–341). Syddansk Universitetsforlag.
- Janssen, H. J., Oberwittler, D., & Koeber, G. (2021). Victimization and Its Consequences for Well-Being: A Between-and Within-Person Analysis. *Journal of Quantitative Criminology*, 37(1), 101–140. <https://doi.org/10.1007/s10940-019-09445-6>
- Johnston, & Warkentin. (2010). Fear Appeals and Information Security Behaviors: An Empirical Study. *MIS Quarterly*, 34(3), 549. <https://doi.org/10.2307/25750691>
- Jones, P., Drury, R., & McBeath, J. (2011). Using GPS-Enabled Mobile Computing to Augment Qualitative Interviewing: Two Case Studies. *Field Methods*, 23(2), 173–187.

- Justitsministeriets forskningskontor. (2014). *Tryghed og holdning til politi og retssystem. En sammenligning mellem Danmark og andre europæiske lande*. Justitsministeriet.
- Justitsministeriets forskningskontor. (2016). *Tryghed og holdning til politi og retssystem. Danmark i forhold til andre europæiske lande*. Justitsministeriet.
- Juul Frost arkitekter. (2022). *Trygge byrum for alle, mange, få*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Juul Pedersen, A., Nielsen, J., Kammersgaard, T., Østergaard Hald, C., & Møller, K. (2017). Danske politibetjentes perspektiver på peberspraysom magtmiddel. *Nordisk politiforskning*, 4(1), 89–107. <https://doi.org/10.18261/issn.1894-8693-2017-01-07>
- Kanan, J. W., & Pruitt, M. V. (2002). Modeling fear of crime and perceived victimization risk: The (in) significance of neighborhood integration. *Sociological Inquiry*, 72(4), 527–548.
- Kantar Gallup. (2019). *Danskerne i det byggede miljø 2019*.
- Keane, C. (1998). Evaluating the influence of fear of crime as an environmental mobility restrictor on women's routine activities. *Environment and Behavior*, 30(1), 60–74.
- Kongstad, A., & Kruize, P. (2011). *Når det kommer tæt på. Effekter af hjemmerøveri på lokalsamfunds beboere i forhold til tryghed, sikring og adfærd*. Københavns Universitet Det Juridiske Fakultet.
- Kruize, P., & Kyvsgaard, B. (2021). *Effekter af COVID-19 pandemien på indbrud i privat beboelse*.
- Kruize, P., & Sorensen, D. W. M. (2017). *Det danske indbrudsniveau set i et internationalt perspektiv*. Det Kriminalpræventive Råd. <https://www.dkr.dk/media/10077/komparativ-indbrudsanalyse.pdf>
- Kujala, P. (2021). Gendered feelings of unsafety and avoidance of local central areas in Finland 2001–2016. *Nordic Journal of Criminology*, 23(1), 23–43. <https://doi.org/10.1080/2578983X.2021.1950466>
- Københavns Kommune. (2015). *Københavns tryghedsundersøgelse 2015*.
- Københavns Kommune. (2016). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 16*.
- Københavns Kommune. (2017). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 17*.
- Københavns Kommune. (2018). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 18*.
- Københavns Kommune. (2019). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 19*.
- Københavns Kommune. (2020). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 20*.
- Københavns Kommune. (2021). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 21*.
- Københavns Kommune. (2022). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 22*.
- Københavns Kommune. (2023). *Københavns kommunes tryghedsundersøgelse 23*.
- Ladenburg, J., Larsen, B., Berger, N. P., & Olsen, L. (2021). Who is watching out for me? Quantifying fear of crime mitigation attributes using a choice experiment approach among adolescents and their parents. *Journal of Choice Modelling*, 40(100291). <https://doi.org/10.1016/j.jocm.2021.100291>
- Lai, Y. L., Zhao, J. S., & Longmire, D. R. (2012). Specific crime–fear linkage: The effect of actual burglary incidents reported to the police on residents' fear of burglary. *Journal of Crime and Justice*, 35(1), 13–34. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2011.631408>
- Lavrakas, P. J. (1982). Fear of crime and behavioral restrictions in urban and suburban neighborhoods. *Population & Environment*, 5(4), 242–264.
- Leah, R. (1994). Fear of Crime Has Shoppers Shaking. I *Advertising age*. Advertising.
- Lee, H. D., Reyns, B. W., Kim, D., & Maher, C. (2020). Fear of Crime Out West: Determinants of Fear of Property and Violent Crime in Five States. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 64(12), 1299–1316. <https://doi.org/10.1177/0306624X20909238>
- Lee, M., Jackson, J., & Ellis, J. R. (2020). Functional and dysfunctional fear of crime in inner Sydney: Findings from the quantitative component of a mixed-methods study. *Australian and New Zealand Journal of Criminology*, 53(3), 311–332. <https://doi.org/10.1177/0004865820911994>
- Liska, A. E., Lawrence, J. J., & Sanchirico, A. (1982). Fear of crime as a social fact. *Social forces*, 60(3), 760–770.

- Liska, A. E., Sanchirico, A., & Reed, M. D. (1988). Fear of crime and constrained behavior specifying and estimating a reciprocal effects model. *Social Forces*, 66(3), 827–837. <https://doi.org/10.1093/sf/66.3.827>
- Litzén, S. (2006). *Oro för brott i urban miljö: trygghetsundersökningar med anknytning till Stockholm*. Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.
- Lofland, L. H. (1973). *A world of strangers: order and action in urban public space*. Basic Books Inc.
- Lorenc, T., Petticrew, M., Whitehead, M., Neary, D., Clayton, S., Wright, K., Thomson, H., Cummins, S., Sowden, A., & Renton, A. (2013). Fear of crime and the environment: systematic review of UK qualitative evidence. *BMC Public Health*, 13, 496–504.
- Loukaitou-Sideris, A. (2006). Is it Safe to Walk? Neighborhood Safety and Security Considerations and Their Effects on Walking. *Journal of Planning Literature*, 20(3), 219–232.
- Lurigio, A. J. (1987). Are all Victims Alike? The Adverse, Generalized, and Differential Impact of Crime. *Crime & Delinquency*, 33(4), 452–467. <https://doi.org/10.1177/0011128787033004003>
- Madero-Hernandez, A., Fisher, B. S., & Wilcox, P. (2016). Exploring the overlap between individualistic and collective crime prevention. *Crime Prevention and Community Safety*, 18(4), 245–265. <https://doi.org/10.1057/s41300-016-0007-y>
- Madero-Hernandez, A., Lee, Y. J., Wilcox, P., & Fisher, B. S. (2022). Following their Lead: Police Perceptions and their Effects on Crime Prevention. *Justice Quarterly*, 39(2), 327–353. <https://doi.org/10.1080/07418825.2020.1713392>
- Maier, S. L., & DePrince, B. T. (2020). College Students' Fear of Crime and Perception of Safety: The Influence of Personal and University Prevention Measures. *Journal of Criminal Justice Education*, 31(1), 63–81. <https://doi.org/10.1080/10511253.2019.1656757>
- Manning, M., Wong, G. T. W., & Ip, M. (2023). An evaluation of an Australia-based home Burglary prevention program. *Security Journal*, 36(4), 593–614. <https://doi.org/10.1057/s41284-022-00355-0>
- Markowitz, F. E., Bellair, P. E., Liska, A. E., & Liu, J. (2001). Extending social disorganization theory: Modeling the relationships between cohesion, disorder, and fear. *Criminology*, 39(2), 293–320.
- Mawby, R. (2004). Reducing Burglary and Fear among Older People: An Evaluation of a Help the Aged and Homesafe Initiative in Plymouth. *Social Policy & Administration*, 38(1), 1–20. [10.1111/j.1467-9515.2004.00373.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-9515.2004.00373.x)
- Mawby, R. I., & Walklate, S. (1997). The Impact of Burglary: A Tale of Two Cities. *International Review of Victimology*, 4(4), 267–295. <https://doi.org/10.1177/026975809700400403>
- May, D. C., Rader, N. E., & Goodrum, S. (2010). A gendered assessment of the “threat of victimization”: Examining gender differences in fear of crime, perceived risk, avoidance, and defensive behaviors. *Criminal Justice Review*, 35(2), 159–182. <https://doi.org/10.1177/0734016809349166>
- Melde, C., Berg, M. T., & Esbensen, F.-A. (2016). Fear, Social Interactions, and Violence Mitigation. *Justice Quarterly*, 33(3), 481–509. <https://doi.org/10.1080/07418825.2014.928348>
- Merry, S. E. (1981). *Urban danger: life in a neighborhood of strangers*. Temple University Press.
- Miethe, T. D. (1995). Fear and withdrawal from urban life. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 539, 14–27.
- Milne, S., Sheeran, P., & Orbell, S. (2000). Prediction and intervention in health-related behavior: A meta-analytic review of protection motivation theory. *Journal of Applied Social Psychology*, 30(1), 106–143. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2000.tb02308.x>
- Nalla, M. K., & Gurinskaya, A. (2022). Police legitimacy or risk-avoidance: what makes people feel safe? *Journal of Crime and Justice*, 45(1), 1–20.
- Nasar, J. L., & Fisher, B. S. (1993). Hot-spots of fear and crime: a multi-method investigation. *Journal of Environmental Psychology*, 13(3), 187–206.
- Nasar, J. L., & Jones, K. M. (1997). Landscapes of fear and stress. *Environment and behavior*, 29(3), 291–323.
- Nielsen, A. Ø. (2022). *For mange unge er uforsikrede*. Forsikring & Pension. https://fogp.dk/media/2lprzrkv/uforsikrede_merged.pdf
- Nielsen, A. Ø., & Stephansen, C. G. (2014). Indbrud i Danmark og vores nabolande (analyserapport). I *Forsikring & Pension*. http://www.forsikringogpension.dk/presse/Statistik_og_Analyse/analyser/Documents/Indbrud_i_Danmark.pdf

- Norris, F. H., & Kaniasty, K. (1992). A Longitudinal Study of the Effects of Various Crime Prevention Strategies on Criminal Victimization, Fear of Crime, and Psychological Distress. *American Journal of Community Psychology*, 20(5), 625.
- Norton, L., & Courlander, M. (1982). Fear of Crime among the Elderly: The Role of Crime Prevention Programs. *The Gerontologist*, 22(4), 388–393. <https://doi.org/10.1093/geront/22.4.388>
- Nørgaard, H., & Børresen, S. K. (2007). *Byrum for alle...: Udfordringer, konflikter og indsatser*. Det Kriminalpræventive Råd; Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.
- Nørgaard, H., Ærø, T., & Leth Nielsen, S. (2006). *Tryghed i parcelhusområder*. Statens Byggeforskningsinstitut.
- Pattavina, A., Byrne, J. M., & Garcia, L. (2006). An examination of citizen involvement in crime prevention in high-risk versus low- to moderate-risk neighborhoods. *Crime and Delinquency*, 52(2), 203–231. <https://doi.org/10.1177/0011128705284155>
- Pearson, A. L., & Breetzke, G. D. (2014). The Association Between the Fear of Crime, and Mental and Physical Well-being in New Zealand. *Social Indicators Research*, 119(1), 281–294. <https://doi.org/10.1007/s11205-013-0489-2>
- Pedersen, M. L., & Balvig, F. (2023). *Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2022*. Justitsministeriet.
- Rader, N. E., & Haynes, S. H. (2014). Avoidance, protective, and weapons behaviors: an examination of constrained behaviors and their impact on concerns about crime. *Journal of Crime and Justice*, 37(2), 197–213. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2012.723358>
- Rader, N. E., May, D. C., & Goodrum, S. (2007). An empirical assessment of the “threat of victimization:” Considering fear of crime, perceived risk, avoidance, and defensive behaviors. *Sociological Spectrum*, 27, 475–505. <https://doi.org/10.1080/02732170701434591>
- Rainwater, L. (1966). Fear and the House-as-Haven in the Lower Class. *Journal of the American Institute of Planners*, 32(1), 23–31. <https://doi.org/10.1080/01944366608978486>
- Rambøll. (2016). *Danskernes forestillinger, bekymringer og adfærd i forhold til kriminalitet*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Randol, B. M., & Gaffney, M. (2014). Are Block Watch volunteers different than volunteers in community-oriented policing programs? Findings from a mature COPS setting. *Police Practice and Research*, 15(3), 234–248. <https://doi.org/10.1080/15614263.2013.815386>
- Ranzijn, R., Howells, K., & Wagstaff, V. (2002). Fear of crime and protective behaviours in older and younger adults: Results of a community survey. *Australasian Journal on Ageing*, 21(2), 92–97. <https://doi.org/10.1111/j.1741-6612.2002.tb00424.x>
- Realdania, & Videncenteret Bolius. (2018). *Danskerne i det byggede miljø 2018*.
- Realdania, & Videncenteret Bolius. (2020). *Danskerne i det byggede miljø 2020*.
- Reid, L. W., & Konrad, M. (2004). The gender gap in fear: Assessing the interactive effects of gender and perceived risk on fear of crime. *Sociological Spectrum*, 24(4), 399–425. <https://doi.org/10.1080/02732170490431331>
- Reid, L. W., Roberts, J. T., & Hilliard, H. M. (1998). Fear of Crime and Collective Action: An Analysis of Coping Strategies. *Sociological Inquiry*, 68(3), 312–328. <https://doi.org/10.1111/j.1475-682X.1998.tb00470.x>
- Ren, L., Zhao, J. “Solomon,” & He, N. “Phil.” (2019). Broken Windows Theory and Citizen Engagement in Crime Prevention. *Justice Quarterly*, 36(1), 1–30. <https://doi.org/10.1080/07418825.2017.1374434>
- Riger, S., Gordon, M. T., & LeBailly, R. K. (1982). Coping with urban crime: Women’s use of precautionary behaviors. *American Journal of Community Psychology*, 10(4), 369–386. <https://doi.org/10.1007/BF00893977>
- Rigspolitiet. (2017). *Operativ strategi. Politiets indsats på tryghedsområdet 2017-2020*. Rigspolitiet.
- Rigspolitiet. (2018). *Politiets tryghedsundersøgelse 2017. Metoderapport*. Rigspolitiet.
- Rosenbaum, D. P. (1987). The Theory and Research Behind Neighborhood Watch: Is it a Sound Fear and Crime Reduction Strategy? *Crime & Delinquency*, 33(1), 103–134.
- Rosenqvist, D. (2017, august 28). Lovlig peberspray vil optrappe konflikter og skaber falsk tryghed Flere artikler om emnet. *Netavisen Pio*. <https://piopio.dk/lovlig-peberspray-vil-optrappe-konflikter-og-skaber-falsk-tryghed>

- Ross, C. E. (1993). Fear of victimization and health. *Journal of Quantitative Criminology*, 9(2), 159–175. <https://doi.org/10.1007/BF01071166>
- Ross, C. E., & Jang, S. J. (2000). Neighborhood disorder, fear, and mistrust: The buffering role of social ties with neighbors. *American journal of community psychology*, 28(4), 401–420.
- Roth, J. J. (2018). The role of perceived effectiveness in home security choices. *Security Journal*, 31(3), 708–725. <https://doi.org/10.1057/s41284-017-0125-y>
- Rountree, P. W. (1998). A Reexamination of the Crime-Fear Linkage. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 35(3), 341–372. <https://doi.org/10.1177/0022427898035003005>
- Rountree, P. W., & Land, K. C. (1996a). Burglary Victimization, Perceptions of Crime Risk, and Routine Activities: A Multilevel Analysis Across Seattle Neighborhoods and Census Tracts. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 33(2), 147–180. <https://doi.org/10.1177/0022427896033002001>
- Rountree, P. W., & Land, K. C. (1996b). Perceived risk versus fear of crime: Empirical evidence of conceptually distinct reactions in survey data. *Social forces*, 74(4), 1353–1376. <https://doi.org/10.1093/sf/74.4.1353>
- Russell, B. (1951). *New hopes for a changing world*. George Allen & Unwin.
- Sampson, R. J. (2006). How does community context matter? Social mechanisms and the explanation of crime rates. I P. O. H. Wikström & R. J. Sampson (Red.), *The explanation of crime: context, mechanisms, and development* (s. 31–60). Cambridge University Press.
- Sampson, R. J., & Raudenbush, S. W. (1999). Systematic social observation of public spaces: A new look at disorder in urban neighborhoods. *American Journal of Sociology*, 105(3), 603–651.
- Scheider, M. C., Rowell, T., & Bezdikian, V. (2003). The Impact of Citizen Perceptions of Community Policing on Fear of Crime: Findings from Twelve Cities. *Police Quarterly*, 6(4), 363–386.
- Scherg, R. H. (2013). *Kriminalpræventiv og utryghedsforebyggende miljø- og byplanlægning. En vidensopsamling*. Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet.
- Scherg, R. H. (2016). *Utrygheden finder sted. En undersøgelse af utryghed ved kriminalitet med særlig fokus på udforskningen af utryghedens rumlige dimensioner og miljømæssige årsager*. Aalborg Universitetsforlag. <https://doi.org/10.5278/vbn.phd.engsci.00075>
- Scherg, R. H. (2018a). *Skræddersyet tryghed. Et situationelt perspektiv på det tryghedsskabende arbejde*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Scherg, R. H. (2018b). *Utryghed som fænomen. Er man tryk, hvis man ikke er utryk?* Det Kriminalpræventive Råd.
- Scherg, R. H. (2018c). *Utryghedens geografi. Farlige områder og hot spots af utryghed*. Det Kriminalpræventive Råd.
- Scherg, R. H., & Ejrnæs, A. (2020). De utryghedsmæssige konsekvenser af udsathed for kriminalitet i Danmark [The impact of victimization on feelings of safety in Denmark]. *Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab*, 107(1), 41–66.
- Scherg, R. H., & Ejrnæs, A. (2022a). Heterogeneous Impact of Victimization on Sense of Safety: The Influence of Past Victimization. *Victims & Offenders*, 17(3), 395–420. <https://doi.org/10.1080/15564886.2021.1943091>
- Scherg, R. H., & Ejrnæs, A. (2022b). Ofre og utryghed - Viktimiseringens betydning for utryghed. *Dansk Sociologi*, 33(2), 9–28.
- Schultz, P. W., & Tabanico, J. J. (2009). Criminal beware: a social norms perspective on posting public warning signs. *Criminology*, 47(4), 1201–1222.
- Schwarzer, R., & Luszczynska, A. (2012). Stressful Life Events. In I. B. Weiner, A. M. Nezu, C. M. Nezu, & P. A. Geller (Eds.), *Handbook of psychology*, (2nd ed., Vol. 9, pp. 29–56). Wiley. <https://doi.org/10.1097/00130561-199809000-00013>
- Scrivner, C., Johnson, J. A., Kjeldgaard-Christiansen, J., & Clasen, M. (2021). Pandemic practice: Horror fans and morbidly curious individuals are more psychologically resilient during the COVID-19 pandemic. *Personality and Individual Differences*, 168, 110397. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110397>
- Shafte, H., & Read, T. (2005). Planning out crime: the appliance of science or an act of faith? I N. Tilley (Red.), *Handbook of crime prevention and community safety* (s. 245–265). Willan publishing.
- Shapland, J., & Hall, M. (2007). What Do We Know About the Effects of Crime on Victims? *International Review of Victimology*, 14(2), 175–217. <https://doi.org/10.1177/026975800701400202>

- Sherman, L. W., & Strang, L. R. (2017). *Evidence-based Policing of Residential Burglary: A Systematic Review of What Could Reduce Burglary in Denmark*.
- Skogan, W. G. (1986). The Fear of Crime and Its Behavioral Implications. I E. A. Fattah (Red.), *From Crime Policy to Victim Policy* (s. 167–188). Macmillan.
- Skogan, W. G. (1990). *Disorder and Decline*. Free Press.
- Skogan, W. G., & Maxfield, M. G. (1981). *Coping with crime: individual and neighborhood reactions*. Sage Publications.
- Skou, H. M., & Nykjær, C. (2014). *Guide til mere trygge byer. Byplanlægning, der skaber tryghed*. DKR og TrygFonden.
- Smith, L. N., & Hill, G. D. (1991). Victimization and fear of crime. *Criminal Justice and Behavior*, 18(2), 217–239. <https://doi.org/10.1177/0093854891018002009>
- Solymosi, R., Bowers, K. J., & Fujiyama, T. (2015). Mapping fear of crime as a context-dependent everyday experience that varies in space and time. *Legal and Criminological Psychology*, 20(2), 193–211.
- Solymosi, R., Buil-Gil, D., Vozmediano, L., & Guedes, I. S. (2021). Towards a Place-based Measure of Fear of Crime: A Systematic Review of App-based and Crowdsourcing Approaches. *Environment and Behavior*, 53(9), 1013–1044. <https://doi.org/10.1177/0013916520947114>
- Solymosi, R., Jackson, J., Pósch, K., Yesberg, J. A., Bradford, B., & Kyprianides, A. (2021). Functional and dysfunctional fear of COVID-19: a classification scheme. *Crime Science*, 10(4). <https://doi.org/10.1186/s40163-020-00137-2>
- Stafford, M., Chandola, T., & Marmot, M. (2007). Association between fear of crime and mental health and physical functioning. *American Journal of Public Health*, 97(11), 2076–2081.
- Støvring, J., & Rudbeck, J. (2008). *Den sociale kontekst for tryghed og utryghed*. TrygFonden.
- Sutton, R. M., & Farrall, S. (2005). Gender, socially desirable responding and the fear of crime: Are women really more anxious about Crime? *British Journal of Criminology*, 45(2), 212–224. <https://doi.org/10.1093/bjc/azh084>
- Tseloni, A., Thompson, R., Grove, L., Tilley, N., & Farrell, G. (2017). The effectiveness of burglary security devices. *Security Journal*, 30(2), 646–664. <https://doi.org/10.1057/sj.2014.30>
- Turanovic, J. J. (2023). Victimization and Its Consequences over the Life Course. *Crime and Justice*, 000–000. <https://doi.org/10.1086/727029>
- Vallentin, J., & Raun, K. G. (2010, juli 23). Kvinder bærer våben. *Berlingske Tidende*.
- van den Berg, L., Pol, P. M. J., Mingardo, G., & Speller, C. J. M. (2006). *The safe city*. Ashgate.
- Van Dijk, J., Manchin, R., van Kesteren, J., Nevala, S., & Hideg, G. (2005). *The Burden of Crime in the EU. Research Report: A Comparative Analysis of the European Survey of Crime and Safety (EU ICS) 2005*.
- Ventura, T., Ley, S., & Cantú, F. (2023). Voting for Law and Order: Evidence From a Survey Experiment in Mexico. *Comparative Political Studies*. <https://doi.org/10.1177/00104140231169035>
- Verrecchia, P. J. (2021). Home Security and Fear of Crime. *Sociology and Criminology*, 9(3).
- Videncentret Bolius. (2021). *Danskerne i det byggede Miljø 2021*.
- Videncentret Bolius. (2022). *Danskerne i det byggede miljø 2022*.
- Videncentret Bolius, & Realdania. (2023). *Danskerne i det byggede miljø 2023*.
- Vilalta, C. J. (2012). Fear of crime and home security systems. *Police Practice and Research*, 13(1), 4–14.
- Vinæs Larsen, M., & Leth Olsen, A. (2019). Reducing Bias in Citizens' Perception of Crime Rates: Evidence from a Field Experiment on Burglary Prevalence. *The Journal of Politics*, 82(2), 747–752. <https://doi.org/10.1086/706595>
- Vold, G. B., Bernard, T. J., & Snipes, J. B. (2002). *Theoretical criminology* (5. udg.). Oxford University Press.
- Vollaard, B., & van Ours, J. C. (2011). Does Regulation of Built-in Security Reduce Crime? Evidence from a Natural Experiment*. *The Economic Journal*, 121(552), 485–504.
- Warr, M. (1985). Fear of Rape among Urban Women. *Social Problems*, 32(3), 238–250. <https://doi.org/10.2307/800684>

- Warr, M. (1987). Fear of victimization and sensitivity to risk. *Journal of quantitative criminology*, 3(1), 29–46.
- Warr, M. (2000). Fear of crime in the United States: Avenues for research and policy. *Criminal justice*, 4, 451–489.
- Warr, M., & Stafford, M. C. (1983). Fear of victimization: A look at the proximate causes. *Social forces*, 61(4), 1033–1043.
- Whitley, R., & Prince, M. (2005). Fear of crime, mobility and mental health in inner-city London, UK. *Social Science & Medicine*, 61(8), 1678–1688.
- Wilcox, P., Quisenberry, N., & Jones, S. (2003). The Built Environment and Community Crime Risk Interpretation. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 40(3), 322–345.
- Yuan, Y., & McNeeley, S. (2016). Reactions to crime: a multilevel analysis of fear of crime and defensive and participatory behavior. *Journal of Crime and Justice*, 39(4), 455–472. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2015.1054297>
- Yuan, Y., & McNeeley, S. (2017). Social Ties, Collective Efficacy, and Crime-Specific Fear in Seattle Neighborhoods. *Victims and Offenders*, 12(1), 90–112. <https://doi.org/10.1080/15564886.2015.1006799>
- Yuan, Y., & McNeeley, S. (2018). Fear of Crime and Behavioral Adaptations: Testing the Effects of Fear of Violence on Unstructured Socializing with Peers. *Deviant Behavior*, 39(12), 1633–1646. <https://doi.org/10.1080/01639625.2017.1410625>
- Zahnow, R., & Corcoran, J. (2022). Living Near Violence and Feeling Safe: What is the Role of Active Guardianship in the Home Territory? *Journal of Quantitative Criminology*, 38(1), 105–126. <https://doi.org/10.1007/s10940-020-09486-2>
- Zhao, J. S., Gibson, C., Lovrich, N., & Gaffney, M. (2002). Participation in Community Crime Prevention: Are Volunteers More or Less Fearful of Crime Than Other Citizens? *Journal of Crime and Justice*, 25(1), 41–61. <https://doi.org/10.1080/0735648X.2002.9721144>
- Øland Ribe, M. (2021). *Tryghed og holdning til politi og retssystem. Danmark i forhold til andre europæiske lande*. Justitsministeriet.
- Øland Ribe, M. (2022). *Tryghedsundersøgelse 2021. En måling af trygheden og tilliden til politiet i hele Danmark, de 12 politikredse, de 98 kommuner og de særligt udsatte boligområder*. Justitsministeriet.
- Øland Ribe, M. (2023). *Tryghedsundersøgelse 2022. En måling af trygheden og tilliden til politiet i hele Danmark, i politikredsene, i de 98 kommuner og i de særligt udsatte boligområder*. Justitsministeriet.